proiectul Alpinet,
revistă de drumeţie, munte, natură
anul 11 / nr. 82, octombrie 2007

INVITAȚIE ÎN CARPAȚI

Trekking in Carpathians

noutăţi pe creasta de vest a Făgăraşului

creasta Munţilor Berzunţi

cea mai mare ciupercă din România

peşteri din Rodnei şi Făgăraşului

www.alpinet.org

INVITAȚIE

ÎN CARPAȚI

Trekking in Carpathians

Vă prezentăm - număr de număr -
enciclopedia geografică a României.
Cu multe informaţii în premieră,
care coincid cu ceea ce găsiţi pe teren.
Aveţi la dispoziţie - număr de număr -
singura reprezentare fotografică
explicată a ţării.

ghidurile nostre turistice sunt ample
(excepţional ilustrate şi explicate),
cu date şi hărţi la zi: Retezat, Făgăraşului,
Bucegi, Măcin, Latoriţei, Ţibleş, Maramureşului,
Parâng, Dobrogea

Dacă vedeţi imaginile din revistă prea întunecate sau
prea deschise înseamnă că monitorul calculatorului
dumneavoastră nu este reglat; situaţia este uşor de
remediat (dacă aveţi instalat Adobe Photoshop)
cu Start/ Control Panel/ Adobe Gama.

redactorul revistei (muntiicarpati@rdslink.ro; iic.alpinet.org)
caută printre cititori persoane dornice să ia parte la continuarea
unor ture de explorare montană şi/ sau speologică

copiază GRATUIT
toate numerele şi ghidurile
revistei Invitaţie în Carpaţi
de la http://iic.alpinet.org

Editor:

alpinet.org

ISSN 1841 - 7957

redactor, tehnoredactor: Ică Giurgiu (muntiicarpati@rdslink.ro, iic@alpinet.org, 683.51.03)

bannere: Ionuţ Nechita

© Reproducerea oricărui material din revistă, în scopuri comerciale, nu este permisă. Materialele angajează în general doar responsabilitatea autorilor.

publicitate: iic@alpinet.org

coperta 1 / first cover

Moldoveanu (2544 m, în centru) şi Vişlea Mare (2527 m, în dreapta) (Munţii Făgăraşului/ vezi şi ghidul masivului, în numerele 59-61, 67 ale revistei), privite dinspre Vf. Fundul Bândei (2454 m).

foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

Respectă natura!

Lasă doar urmele paşilor.
Ia numai fotografii.
Ucide doar timp.

Ia cu tine la drum revista Invitaţie în Carpaţi. Hărţile, pozele şi textul te vor ajuta să te bucuri de vacanţă.

Uită-te zilnic pe www.alpinet.org, ghidul tău montan.
Zilnic găseşti
multe informaţii şi imagini noi.

Sumarul revistei este deschis celor care transmit informaţii (ştiri, fotografii, articole, monografii).

contact: iic@alpinet.org, telefon 683.51.03

Autorii acceptă că publicarea materialelor nu aduce deocamdată venituri materiale.

Înscrie-te (la www.alpinet.org)
pe lista alpinet2k.
Primeşti zilnic, gratuit, noi ştiri de la munte,
de la cei care umblă pe munte.

nr. 82, octombrie 2007

Munţii Rodnei

Vârful Rabla (1912 m) ..... pag. 4-20

Peştera din Caţânul Laptelui ..... pag. 21

Munţii Suhard

Vârfurile Suhard ..... pag. 22-26

Munţii Berzunţi

Creasta principală ..... pag. 27-38

Munţii Măcin

Vâscul ..... pag. 39-43

Băşica porcului ..... pag. 44-46

Munţii Făgăraşului

Muchia Tărâţa şi circuitul Podrăgel ..... pag. 47-62

Vârful Dara (2500 m) ..... pag. 63-81

Peştera din Fereastra Mare a Sâmbetei ... pag. 82

Peştera din Muntele Dara ..... pag. 83

recenzie ..... pag. 84

sumarul revistelor Invitaţie în Carpaţi

..... pag. 85-88

Printre gatere, în Parcul Munţii Rodnei *
A fost explorat frigiderul natural al ciobanilor * Peştera din Caţânul Laptelui

Vf. Rabla (1912 metri)

text şi imagini:
Petru Lucian GOJA
(Baia Mare)

Vineri 10 august 2007, la ora 15,30 plecam din Baia Mare (cu Willi Mersei - 86 ani, Aurică Ştefănoiu, Dumitru Iştvan, Tavi Ghineţ, Ioji Rist, Traian Minghiraş) spre zona sudică a Munţilor Rodnei; prin Cavnic, Pasul Neteda, V. Cosăului, Bârsana (vezi harta 1, extras din *Romania, tourist map*, Ministerul Turismului, 1989). Am intrat spre amontele Văii Iza.

Din Săcel am cotit dreapta, spre Pasul Şetref (harta 1). Prin pâcle apărură Toroioaga (Munţii Maramureşului), Pietrosul Rodnei dar şi Ţibleşul; în rest, soare, căldură. Pe la ora 19 coboram Valea Sălăuţa, spre Fiad, Coşbuc, Salva. Eram încântaţi de superbele stratificări ale gresiilor din malul drept al capricioasei şi distructivei Sălăuţa (predilect la topirea zăpezilor şi după averse consistente).

Încă cu iz de poezie este Ţara Năsăudului, de la urbea trimiţând nostalgic şi cu firească evlavie la George Coşbuc şi Liviu Rebreanu, la arhitectura purtând amprenta imperială austro-ungară, cel puţin în privinţa monumentalelor biserici, clădirilor administrative şi a vestitelor şcoli edificate pe vremea celebrelor regimentele grănicereşti care păzeau fruntariile de est sud-est ale imperiului.

Ne fermecau măgurile vulcanice, imense clăi cu ogoare înguste dispuse pe terase, fânaţe şi cu căciuli de molid pe creştetele ţuguiate. Picturale sunt gospodăriile muntenești izolate, de la obârşiile de vâlcele şi pâraie străjuite de mici livezi de pruni sau de pâlcuri de huci de alun.

Ne-am făcut provizii de borviz (apă minerală) la ieşirea din Anieş (vezi hărţile 1 şi 2), de la izvorul susurând la poalele muncelului pe care odinioară tronase cetatea medievală din care, zice-se, au mai rămas doar înierbate ves-

Harta 1.

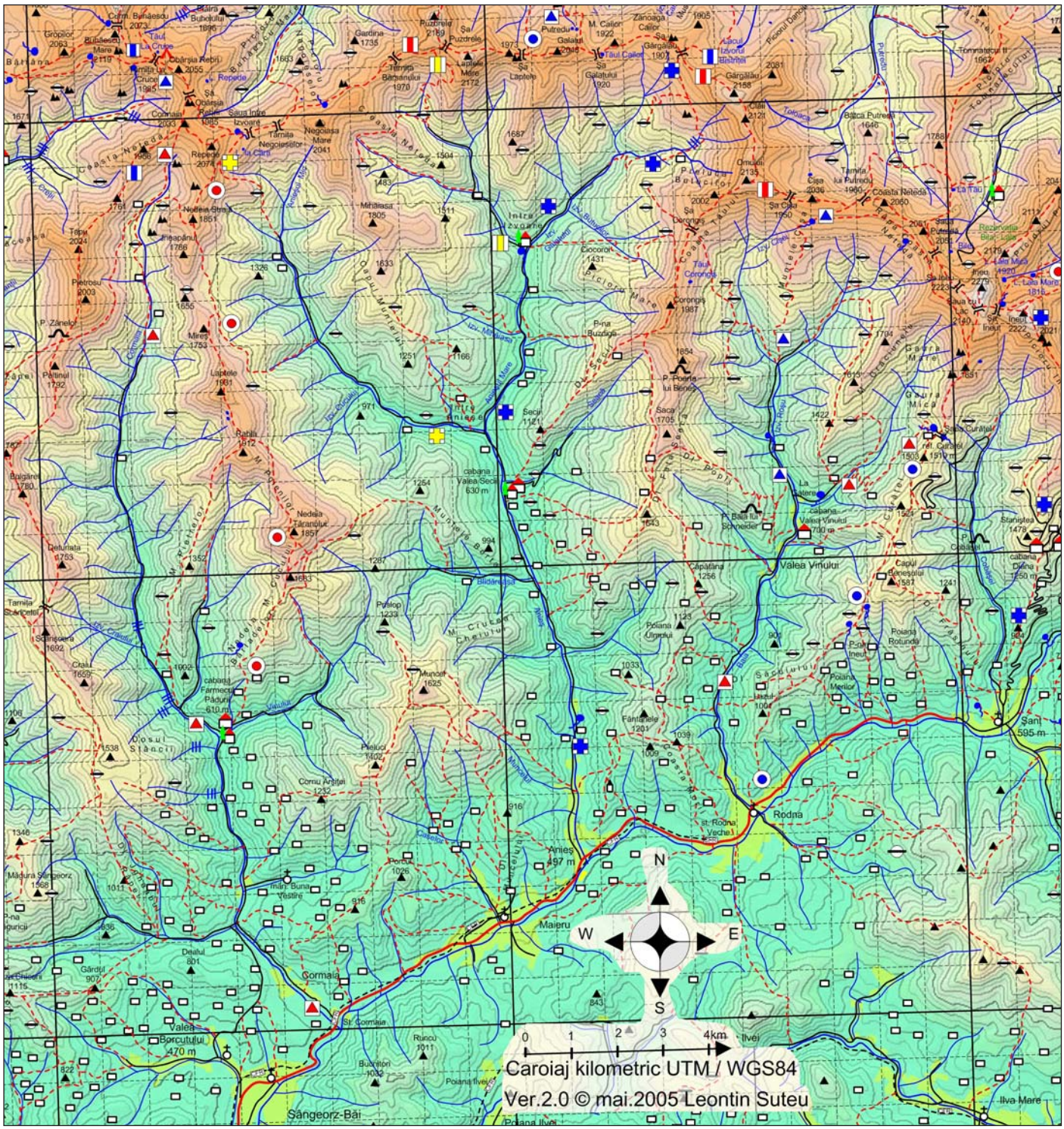

Harta 2.1. Actualizare făcută de Ică Giurgiu (Bucureşti) după planul realizat de Leontin Şuteu (Oradea).

tigii. În dreapta trona impresionanta Măgura Mare.

Abia pe la ora 21 am ajuns la frumoasa cabană a brigăzii silvice, taman după o aversă ce limpezise orizontul. Făcusem 216 kilometri până la Podireiu din Şanţ, acolo urmând să fim găzduiţi prin amabilitatea deosebită a conducerii Parcului Natural Munţii Rodnei. Frumoasă, trainică, bine compartimentată clădirea cu etaj, dotată cu instalaţie electrică, bucătărie, baie, apă curentă, şură, fântână cu roată şi lanţ, plantaţie de molid şi conifere ornamentale. Două camere la parter, plus o sufragerie, două camere la etaj. Broşuri şi pliante ecosilvice la care se adăugau planşe policrome (format A1), excelent ilustrate, explicate în bulgară sau sârbă, conţinând specii faunistice sau botanice specifice zonelor montane. Stelele pogorâră pe bolta cerului. Releul GSM de lângă cabana Valea Blaznei, de la poalele Cobăşelului, îşi clipocea roşiile luminiţe.

A doua zi am pornit spre Gura Anieşelor, acolo unde, în jur de ora 8, trebuia să ne întâlnim cu ghidul nostru, modestul şi deosebit de agrebilul ranger al Parcului Munţii Rodnei, Grigore Lorinţ, 24 de ani, student la silvicultură (imaginea 4).

Am pornit în amontele Râului Ani-

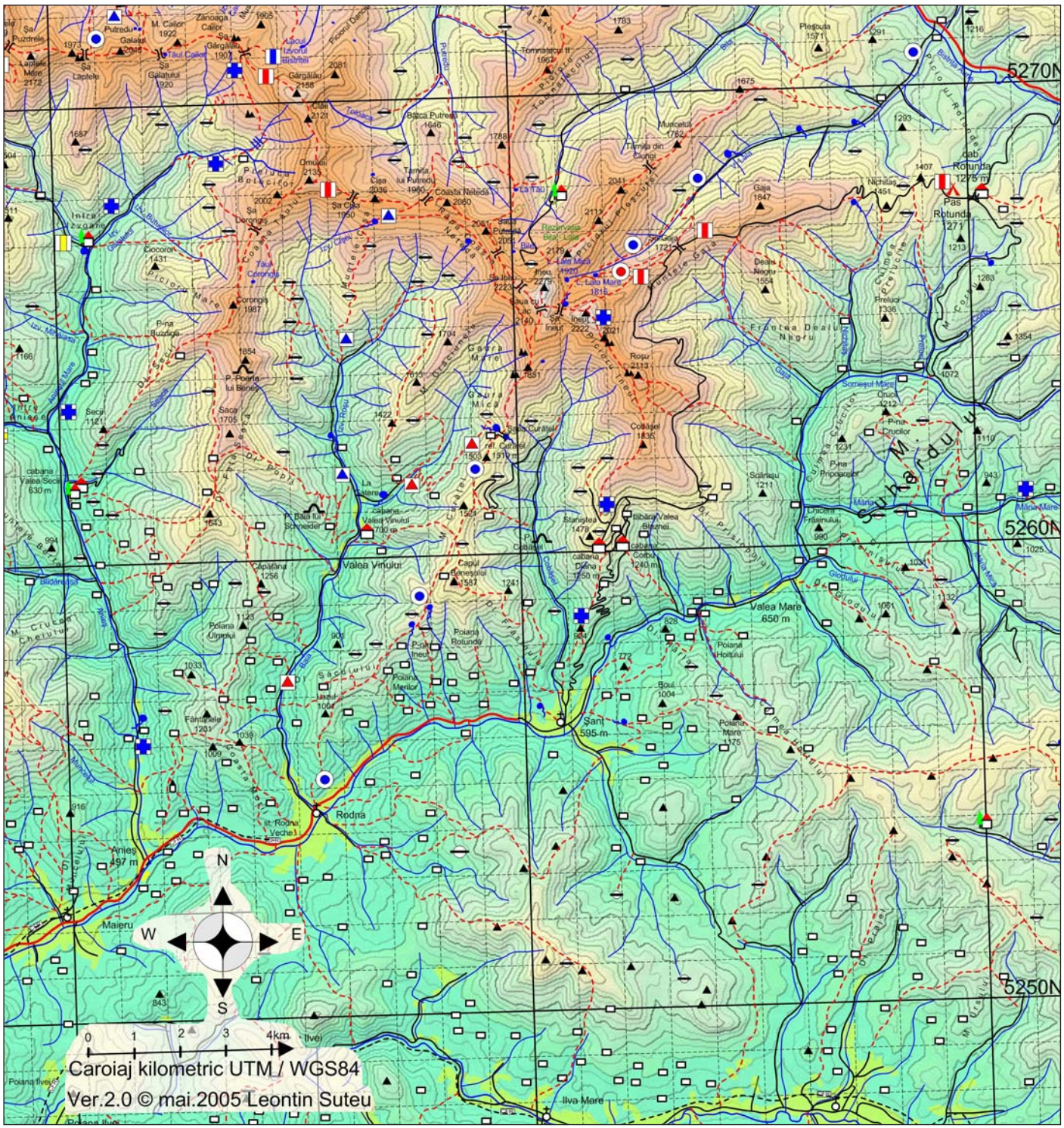

Harta 2.2. Actualizare făcută de Ică Giurgiu (Bucureşti) după planul realizat de Leontin Şuteu (Oradea).

eş (vezi hărţile 1 şi 2), oprind la cabana din Valea Secii, amuzându-ne la vederea unui dolofan căţel ciobănesc carpatin, de cel mult două luni; am privit apoi cuiburile rândunelelor din care apăreau dispăreau căpşoarele puilor guleraţi cu alb, cu ciocurile hămesit deschise în aşteptarea gâzelor sârguincios adunate de părinţi.

De aici în sus urmă pentru noi şocul civilizaţiei pietrei şi lemnului, de la platforma de afluire şi prelucrare, concasare a calcarului şi marmurei, la şirul gaterelor, unele strategic pitite în spatele gardurilor înalte, altele precedate de imense rampe de afluire a buştenilor, preponderent de răşinoase, cu stive imense de rigle balotate pentru export alături de altele cu scânduri; halde de rumeguş, adesea acesta zăcând în grămezi în lunca îngustă, uneori aplatizate cu ifron-ul şi treptat invadate de bălării, alteori în curs de incinerare împreună cu marginile nepretabile decât ca lemn de foc. Frumoase panouri ne atrăgeau atenţia că suntem în Parcul Natural Munţii Rodnei! Sus, spre golul alpin, vedeam parchete recent exploatate, versanţi denudaţi dar şi mici zone cu doborâturi lăsate de izbelişte. Pe alocuri, naturalele regenerări şi insignifiante plantări cârpeau vasta plagă.

3. Aspect din localitatea Şanţ.

De la Între Anieșe (confluența Anieșelor) și frumosul indicator turistic amplasat de A.P.N.R. - cu marcaj cruce albastră suind spre Șaua Gărgălău în amontele Anieșului Mare (dreapta), respectiv cruce galbenă, suind (stânga) în amontele Anieșului Mic spre Vf. Repede - am luat-o la stânga. Drumul, intens circulat forestier, deveni tot mai desfundat și mocirlos. O frumoasă cabană silvică - pentru colectat fructe de pădure - se ivi în stânga, mai apoi o punte din două trunchiuri groase de molid apăru în aceeași direcție, imediat sub sosirea Văii Izvorul Cucului (V. Rabla) în flancul geografic drept al Văii Anieșul Mic.

Ne-am luat rucsacii, am traversat prin vad Anieșul Mic, mai apoi Valea Rabla, ne-am deplasat o vreme pe un drum de TAF, din ce în ce mai abrupt. Drumul de TAF suia tot mai avântat, depășind o zonă în care albia fusese placată cu calcare iar puțin înspre amonte apărură succesive ruperi de pantă - frumos ame-

4. Rangerul Grigore Lorinţ şi ciobănelul Bonifapt Rauca.

5. La stâna Rabla se citeşte articolul care povesteşte despre viaţa lor.

6. Aspect din stâna Rabla.

7. Toni Minghiraş la intrarea în Frigiderul de sub Muntele Rabla.

najate dar acum neîntreţinute - aducând a cascade în perdele cristaline, înalte de 2-3 m. Albia văii era plină de răgălii, trunchiuri debitate şi abandonate, ramuri. În dreapta, peste Anieşul Mic, din pădurea tânără de foioase intercalată cu molid şi mai rar cu frumoşi brazi argintii, apărură spectaculoşi martori de eroziune, ţancuri calcaroase. Mai apoi, în faţă se dezveliră treptat versanţii estici, abrupţi, cu pajişte alpină şi rari molizi ai Vf. Rabla, frânt într-o accentuată înşeuare. Pe dreapta rămase o căbănuţă de lemn, cu priciuri, pentru muncitorii forestieri, bun refugiu pe vreme rea; alături de ea, un mic grajd pentru cai. Drumul de TAF ajunse la firul ca un vijelios torent al Izvorului Cucului (Rabla), pe care am suit o vreme direct, mai apoi am continuat pe drumul de TAF care făcu volte în dreapta, stânga, suind la dreapta unui munceluţ stâncos cu dezrădăcinări de molidiş matur, ieşind în gol alpin la o fostă stână abandonată, cu pajiştea invadată de urzici şi ştevie. Văzurăm imediat resturile comarnicului şi colibei

8. Urcăm spre Vârful Rabla.

9. Garofiţă pe Muntele Rabla.

10. Clopoţei pe Muntele Rabla.

11, 12. Afine pe Muntele Rabla: silvatice (sus), alpine (jos).

13. Gentianella pe Muntele Rabla.

14. Din şaua dintre Vf. Rabla (1912 m) şi Vf. Laptelui (1931 m), spre nord nord-est este Vf. Mihăiasa (1805 m, vezi şi harta 2), cu un splendid perete stâncos orientat spre sud sud-est (paradis al florilor de colţ).

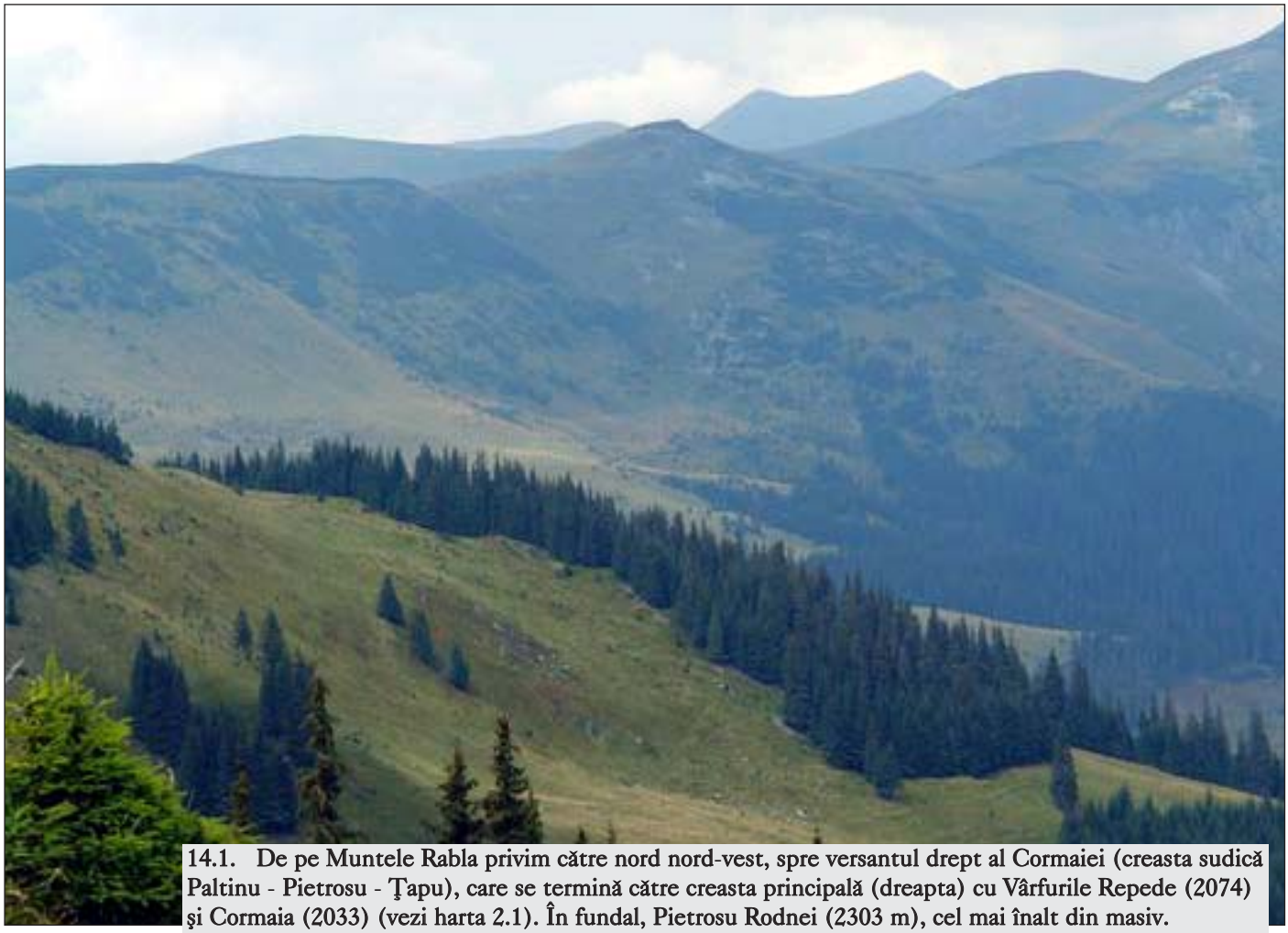

14.1. De pe Muntele Rabla privim către nord nord-vest, spre versantul drept al Cormaiei (creasta sudică Paltinu - Pietrosu - Ţapu), care se termină către creasta principală (dreapta) cu Vârfurile Repede (2074) şi Cormaia (2033) (vezi harta 2.1). În fundal, Pietrosu Rodnei (2303 m), cel mai înalt din masiv.

15. Tăul din Caţânul Laptelui.

16. Opaiţul Munţilor Rodnei (Polischemonie nivalis).

17. Ghinţură galbenă (Gentiana lutea), la fructificare.

18. Peretele unde se află intrarea Peşterii din Caţânul Laptelui (dreapta).

de la poalele rarilor molizi.

13 dulăi ciobănești carpatini ne dibuiră și asaltară din toate părțile, pe la ora 12,20 (după 3 ore de la plecare și o diferență de nivel de circa 800 m) când ajunseserăm în perimetrul stânei Rabla (altitudine aproximativă 1600 m). Noroc cu ciobanii care se iviră imediat. Am intrat în incinta staulului ce proteja coliba și comarnicul. Mitică Ișt van adusese câteva exemplare din ziarul *Graiul Maramureșului*, cu poze făcute de Alec Portase (reporterul care scrisese și articolul turistic) simpaticului ciobănel Bonifapt Rauca, de doar 13 ani (imaginile 4, 5, 6), cel care le fusese ghid în urmă cu vreo lună până la Frigider. Un șțraf tras de doi murgi, venit după caș și urdă, poposi în curând la stână.

Am fost îmbiați cu lapte de oaie dar și cu ceva licoare bahică galbenă. Gazdele răsfoiau fascinate gazeta în care descoperiseră lumea lor aparent uitată. Apoi am intrat în coliba în care în ceaun clocotea apa pentru mămăligă; de grindă atârnau jumătăți și sferturi de oaie parțial afumate. Ne-am luat rămas bun de la ciobani apoi, conduși de sprintenul Bonifapt, care strunea fioroșii câini, am traversat un versant înșeuat (spre nord-est), suind la Frigider.

Eram ajunși la gura unei forme speologice cu alură de aven îngust și în trepte, ciudat zigzagat pe diaclaza produsă în calcare metamorfice (imaginea 7). Dacă afară erau 26 de grade Celsius, la gura avenului, blocat cu câteva scânduri și o bârnă de molid, termometrul lui Mitică indica doar 8 grade. Toni și Ioji se echipară și pregătiră de explorare, înlăturând lemnăria de care ciobanii legau cu sârmă carnea de oaie sau alte provizii de-ale gurii, lăsându-le să atârne în hruba parcursă de recele curent care astfel le conserva pentru o vreme.

Asigurat cu coardă, protejat de combinezon și casca de protecție cu frontală, Toni se strecură vreo 8 m în diaclaza strâmtă, dispăru apoi, cotind circa 2 metri, dislocă niște bolovani degajând avenul, avansând prin ramonaj, în scurte și obositoare etape, alți vreo 10 m. Pe măsură ce avenul fu degajat de bolovani, curentul rece se intensifică. A coborât după aceea și Ioji. De sus erau monitorizați de Grigore Lorinț și Aurică Ştefănoiu.

Iată ce ne transmite Traian Minghiraș. Dezvoltare cartată 20 metri, denivelare -12 metri. Direcția generală de dezvoltare a peșterii este nord nord-est sud sud-vest, paralelă cu versantul. Înălțimea galeriilor ajunge până la 10 metri, lățimea generală este de 0,5 metri.

Willi bacsi, Tavi Ghineț, Mitică Ișt van și cu mine am pornit în sus, de-a coasta (sud sud-vest) Vf. Rabla (imaginea 8), ajungând la un pâlc de molizi, deasupra lor ivindu-se un ponor afund, colmatat, posibil în legătură cu Frigiderul ce urma a fi cartat și marcat speologic de către colegii noștri.

În pajiștea alpină se iviră garofițe diafane (imaginea 9), subtil înmiresmate, clopoței (imaginea 10), tufe de afine cu fructe uriașe (imaginile 11, 12), parcă altoite, vorba lui Mitică, dar și genține albastre-mov din specia Gentianella (imaginea 13). Ajunși în prima căldare am purces la o traversare ascendentă spre sud-est, ajungând la un vâlcel de sub Vf. Rabla, cu izvor ivit din grohote, captat

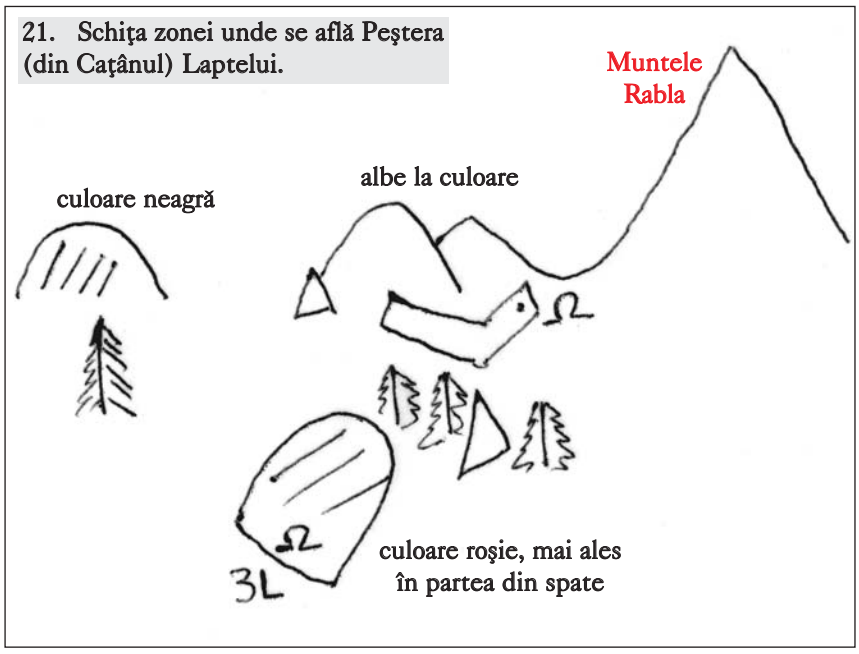

21. Schiţa zonei unde se află Peştera (din Caţânul) Laptelui.

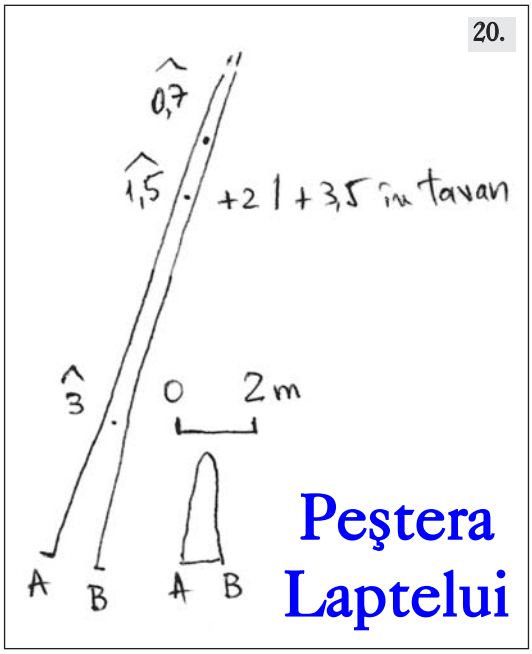

19. Intrarea în Peştera (din Caţânul) Laptelui.
foto: Ică Giurgiu, Emil Solomon (Bucureşti)

odinioară, firul apei fiind dirijat spre 4-5 valauă cioplite-n lemn de molid şi plasate ingenios în trepte, acum în distrugere şi devălmăşie.

Trei murgi păşteau în zonă. Noi neam refăcut proviziile de apă la circa 100 m mai sus, pe vâlcel, acolo unde o potecă pastorală dispărea în afinişul exuberant şi vegetaţia ierboasă grasă. Se înnora şi furtuna părea să se apropie. La ora 15,40, după ce surmontasem o diferenţă de nivel de mai bine de 1100 de metri, eram ajunşi în şaua dintre Vf. Rabla (1912 m) şi Vf. Laptelui (1931 m); spre nord nord-est era Vf. Mihăiasa (1805 m, vezi harta 2 şi imaginea 14), cu un splendid perete stâncos orientat spre sud sud-est (paradis al florilor de colţ). La est nord-est văzurăm Vf. Corongiş (1987 m) şi în continuarea lui, după o înşeuare nord-vestică, Vârfurile Omului, Cepi, Clăii, Gărgălău. Vf. Laptelui Mare (2172 m), cel din creasta principală, marcată cu bandă roşie, apăru ca un mic triunghi deasupra Mihăiesei în timp ce la stânga lui deslușirăm piramida trapezoidală a Vf. Puzdre (2189 m).

La stânga şi undeva sub noi ne-a atras atenţia aproape neagra antracit oglindă a splendidului tău situat deasu-

22. Pastel de august sub Vf. Rabla.

23. Violetă pe Muntele Rabla.

24. Brusturet cu ploşniţă.

25. Lumânărica pământului (Gentiana asclepiadea).

26. Ruşcuţă (Hyeracium cimaurantia).

27. Turta vacii (Carlina acaulis).

28. Conduraş.

29. Salvia glutinosa.

30. Cosaş (lăcustă).

pra Cățânului Laptelui (imaginea 15), într-o afundătură elipsoidală, de fractură gravitațională, cu vegetație lacustră specifică. La sud sud-vest, dincolo de o afundă vale (Cormaia) se iviră gemenele vârfuri ascuțite ale Paltinului (o altă creastă sudică secundară desprinsă din Tarnița la Cruce, trecând prin Coasta Netedă, Vf. Țapului și Vf. Pietros, terminându-se în localitatea Cormaia, creastă parcursă de mine începând din Borșa, peste Pietrosul Rodnei, într-o singură etapă, cu o trupă de amici și Papa ca ghid, în urmă cu vreo 7-8 ani/ imaginea 14.1).

Ne-am deplasat pe urmă spre nord nord-vest, pentru a admira abruptul stâncos al apropiatului Vârf Laptele și, într-o înșeuare ce-l precede, alte două tăuri, unul mai mare, rectangular, situat deasupra celui mai mic, circular. Făcusem cu o trupă de amici, în urmă cu ceva ani, cu cortul, traseul de creastă ce debutează la cabana Farmecul Pădurii, continuând prin Nedeia Bârladelor, Nedeia Țăranului, Vf. Rabla, Vf. Laptelui, Vf. Repede, Tăul la Cărți, boscorodindu-l copios pe Buia - autorul ghidului Munții Rodnei din colecția Munții Noștri - pentru inadvertențele crase și nonșalant înșirate, cel puțin cu privire la acest parcurs.

Am dat peste o altă fractură gravitațională în calcare metamorfice și în fundul ei larg, cu aspect de uliță de piatră, am întâlnit cîteva frumoase exemplare de garofițe - opaițul Munților Rodnei (imaginea 16). Ne-am îndreptat imediat la stânga Cățânului Laptelui, având la dreapta stâncăria cu un abrupt de circa 35-45 m, la stânga vâlcelului abrupt și înierbat molidișul. Am coborât pe vâlcel circa 25-35 m și în dreapta apăru peretele calcaros neted sur vânăt, sub el o limbă de grohote. În dreapta, pe o brână și la poalele unui molid pricăjit, am fotografiat o Gentiana lutea - ghințura galbenă (imaginea 17), înaltă de 70 cm, încărcată de receptacule pline de imature semințe.

Ajungând la baza peretelui și privind pe direcția nord-est remarcarăm diaclaza Peștera din Cățânul Laptelui, spre care am suit lejer (imaginile 18-21). O veche făclie era la intrare. Am intrat în diaclaza strâmtă, treptat mai prietenoasă, ușor ascendentă, apoi orizontală. Nu am găsit acel montmilk, păstoasa substanță calcaroasă cu "magice" veleități curative, de care vorbeau legendele pastorale și pe care spera s-o afle Tavi Ghineț, cel care-și visa o cură internă pentru refacerea echilibrului de calciu.

Cerul se întunecă, începu să bu-buie tunet după tunet după care căzură primii stropi mari și calzi de ploaie. Willi bacsi rămăsese în golul alpin, sub impresionanta piramidă ascuțită a Rablei. Am suit vâlcelul admirând ciulini galbeni-bej, ciucuri, ieșind la tăul dispus într-un fald consecutiv unei fracturi gravitaționale, cu oglinda întunecată superb ciupită de pleoscăindele picături uriașe ale ploii… trecânde. Am prânzit în fugă. Ne-am regrupat și - mâncând afine pe nesăturate, atât silvatice, rotunde, albastre negre, cât și alpine, mai poliedrice și albastru brumate argintii - am început returul spre V. Anieșului Mic. Ne impresionau țipetele uliilor plutind deasupra molizilor răriți cu drujba.

De acum încolo, mai ales pentru cei încălțați cu cizme de cauciuc sau cu ghete cu talpă aproape lisă și fără bețe de trekking, iarba udată de ploiță și panta mare puseră probleme la coborârea din căldare în căldare, ba pe câte un picior de munte, ba pe firul vreunui vâlcel sec.

Bureți bej, grupați câte trei, cu un delicios parfum amintind de cel al bureților primăvăratici de prun, se iviră în pajiștea scundă, rasă de incisivii oilor. Stâna Rabla rămase la stânga, dincolo de incipientul curs al Izvorului Cucului, ascunsă de molidiș, trădată doar de hămăiturile câinilor ciobănești. Am evitat s-o luăm direct pe un mal sau altul al văii abrupte și colmatate cu răgălii și arocament, abordând o poiană din dreapta, descinzând la o fostă stână, deconspirată de urzicile și șteviile luxuriante de peste 1 m înălțime, ici-colo splendid punctate de insule cu flori portocalii de Telekia sp. (brusturet/ imaginea 24).

Am dat într-o altă poiană descendentă după care am prins capătul superior al unui drum de TAF, recent și frecvent circulat. L-am urmat pe un picior cu doborâturi, mai apoi pe serpentinele succesive ce ne conduseră în final la refugiul forestier din bârne și micul grajd baracă pentru cai, de aici continuând pe malul drept al Pârâului Rabla, depășind un depozit de șist grafitos (cărbune metamorfozat), ajungând la apa Anieșul Mic. Am traversat prin albie. La ora 20, regrupați cu echipa speo, după 11 ore de la plecare ne-am întors pentru a înnopta la cabana din Șanț - Podireiu, nu înainte de-a ne reface în Anieș proviziile de borviz. Afară, lumini și sunet de la fulgere și tunete înlănțuite, iar aversa strașnică ținu până spre ora 23.

31. Când apar ghebele de brad se zice că a venit toamna.

Peştera din Caţânul Laptelui

Ică GIURGIU,
Emil SOLOMON
(Clubul de speologie
"Emil Racoviţă" Bucureşti)

Vă prezentăm mai jos un extras din articolul nostru Trei noi peşteri în Munţii Rodnei, publicat în Buletinul Clu-bului de Speologie Cepromin Cluj-Na-poca, numărul 2, 1982.

Căutând să valorificăm extrem de sumarele informaţii bibliografice referitoare la peşterile din Munţii Rodnei, date culese de Ică Giurgiu din diverse publicaţii, am explorat şi cartat în august 1980 două cavităţi. Una dintre ele este Peştera din Cățânul Laptelui.

În lucrarea lui Ion Sârcu - Munţii Rodnei, studiu morfogeografic - Editura Academiei, Bucureşti, 1978, la pagina 95 este semnalată, după o menţiune din altă lucrare, o peşteră în perimetrul Munţilor Laptele şi Rabla, munţi din versantul stâng al Văii Cormaia.

Pentru a urca la altitutinea acestor piscuri, dinspre Valea Cormaia, ne-am interesat la ciobanii şi forestierii din zonă de poteca (foarte bine conturată) care suie de la apa Cormaiei spre stâna din Muntele Laptele.

O dată ieşiţi la golul alpin privelişţea care ni se oferă este senzaţională: Vf. Rabla (1912 m), din locul în care ne aflăm, pare deosebit de înalt. Forma sa conică este de asemenea deosebită în peisaj. În stânga Vf. Rabla (vezi imaginea 21) apare o succesiune de stânci de calcar ce sprijină către vest şaua care face legătură cu Vf. Laptele (1931 m). Într-una din aceaste stânci - a căror formă, culoare şi amplasament le-am indicat în imaginea 21 - se află Peştera din Caţânul Laptelui. Poziţia ei aproximativă precum şi numele ne-au fost indicate de baciul Ion Buga din localitatea Sângeorz Băi, care prepara laptele oilor păscute pe feţele înierbate ale Munţilor Laptele şi Rabla.

Privind frontal spre îngrămădirea de stânci de calcar, observăm în cea masivă din centru, de culoare roşie (culoare şi mai intensă pe spatele ei), o mare deschidere; ajunşi acolo găsim un abri de 3 metri lungime.

Peştera din Caţânul Laptelui (aproximativ 1700 metri altitudine) are o galerie unică (vezi imaginea 20), îngustă, cu nivele de eroziune, săpată iniţial sub presiune. Este uşor ascendentă. Cavitatea are 15 metri lungime şi +3,5 metri denivelare. Am topografiat-o la 27 august 1980. În apropierea intrării era un culcuş de animal.

Alte materiale din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre Munţii Rodnei:

Cheile Bistricioarei, nr. 74, paginile 32-39;
Nu beţi din Cascada Cailor, nr. 81, paginile 55-64;
Pre Valea Negoiescu, spre creastă, nr. 81, paginile 65-75;
Peşterile de la Streji, nr. 81, paginile 76-77;
Peşteri la Izvorul Albastru al Izei, nr. 81, paginile 78-79.

marcaj turistic nou

Vârfurile Suhard

text şi imagini:
Petru Lucian GOJA
(Baia Mare)

12 august 2007, cu Wili Mersei bacsi, Dumitru Iştvan, Aurică Ştefănoiu, Toni Minghiraş, Tavi Ghineţ, Ioji Rist. Dimineaţă ploioasă. Trezire în atmosfera plăcută a cabanei A.P.N.M. Rodnei din Podireiu, comuna Şanţ (vezi şi începutul articolului anterior; vezi hărţile 1 şi 2 din articolul anterior).

Ne urnim. O luăm în sus pe şoseaua betonată, spre localitatea Valea Mare (vezi harta 2), lăsând imediat în stânga splendida biserică din Şanţ. Ne surprind ştrafurile trase de cai care suie la pădure în zi de duminică. Vom întâlni frecvent altele, suind pe Valea Măria către Poiana Zânelor şi Suhard. Someşul Mare e… mic, din cauza secetei prelungite, iar aversa nocturnă l-a boit în lutos cafeniu. În localitatea Valea Mare apar gatere, mult mai puţine decât în Anieş, dar barosane. Sus la stânga rămân construcţiile exploatării miniere şi ale Flotaţiei Făget. După 9 km, pe la capătul şoselei betonate, cotim dreapta, trecem un pod de beton, continuăm 7 km până în Poiana Zânelor, mergând în amontele Văii Măria.

După circa 4 km suntem la confluenţa Mării Mici (dreapta, cu drum forestier de 7,5 km) cu Măria Mare (stânga) pe care continuăm vreo 3 km. Admirăm în lunca îngustă din stânga, într-un specific peisaj cu fânaţe, poieni, molidiş, case de vacanţă solitare, mai apoi înşirate, gemene arhitectural, etajate şi din bârne din lemn. Drumul e desfundat de camioanele ce cară buşteni de molid şi brad. Traseul are aspectul unui defileu frumos, pe alocuri strâmtat până la a părea nişte scurte chei străjuite de stâncării gresoase drapate cu licheni, muşchi, feriguţe şi scoruşi sălbatici.

Linia electrică de medie tensiune prevesteşte prospera bază turistică, dezvoltată de cel mult trei ani în Poiana Zânelor. Undeva în fundal apare chelia pajiştii alpine a Vf. Suhard, ţinta noastră de azi.

Pornim în amontele Mării Mari, urmărind marcajul turistic cruce albastră, realizat pe plăci de tablă vopsită, bătute-n cuie pe molizi, precum acum 40 de ani. Drumul forestier e excelent,

3. Campanula persicifloria.

4. Pasul Suhard.

5. Muntele Bindireasa.

6. Stâna Suhard. În nori, Vârfurile Ineu, Ineuţ, Roşu, Cobăşel (vezi harta 2.1, pagina 6).

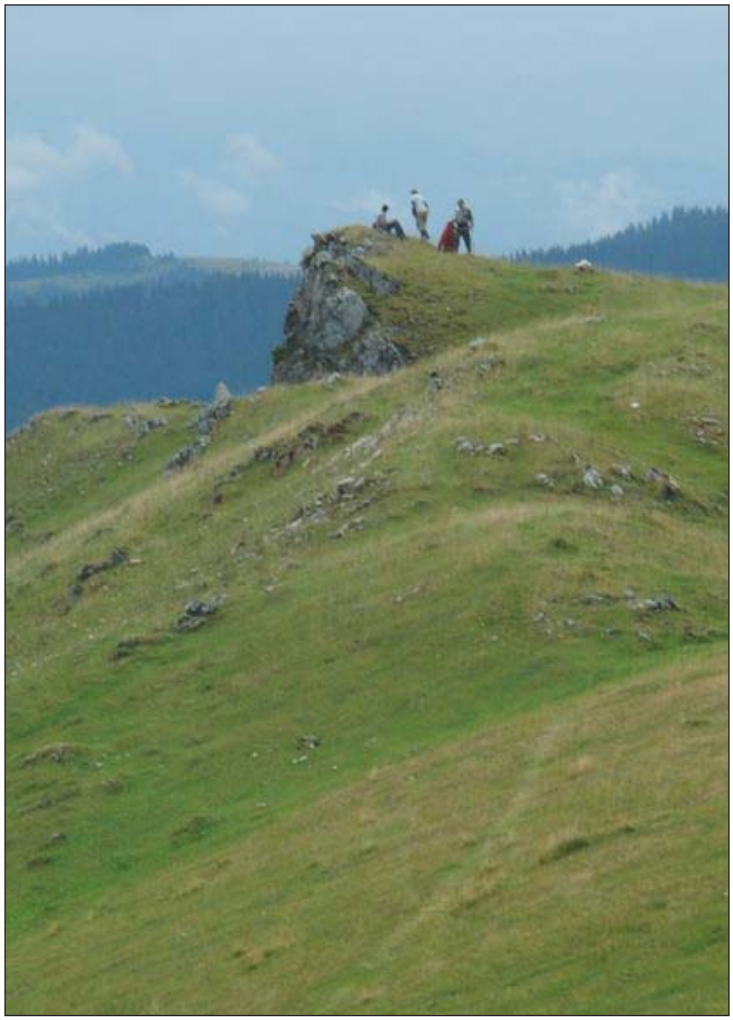

7. Pe Vârful Suhard.

8. Stâncăriile de pe Vârful Suhard.

circulabil cu orice autoturism aproximativ 3 kilometri, până într-o poiană decupată cu drujba-n molidişul monumental, facil identificabilă după rampa de încărcare a buştenilor rămasă martor. După rampă urmează o zonă mocirloasă lungă de câţiva metri, apoi drumul forestier pietruit continuă spre Pasul Suhard (1258 m), acompaniind marcajul turistic cruce albastră.

Lăsăm la stânga un ciurgău cu apă excelentă, admirăm valea pe alocuri afund tăiată în marne şi calcare, aducând a debut de chei; în urmă rămân două indicatoare, Zinu I şi după vreo 1,5-2 km Zinu II (în dreptul unei văi săpată-n calcare metamorfice cu aspect de mici chei). Drumul, ajuns într-o voltă de 90 grade, continuă împreună cu marcajul turistic spre Pasul Suhard dar şi spre înainte, pe V. Măria Mare, până spre poalele Vârfurilor Suhard şi Omu (vezi harta 1). În această curbă debutează o scurtătură, dură pentru urcare, pe care o vom folosi la întoarcere, inspiraţi fiind de un grup de bârgăuani întorşi cu desagii încărcaţi de caş şi urdă de la apropiata stână.

Continuăm pe drum, facem volta stânga ieşind în gol alpin, la prima stână din Pasul Suhard (imaginea 4), marcat de o casă veche de lemn, lăsată în paraginã. Pe aici se face trecerea din Ţara Năsăudului spre Ţara Bârgaielor. În pas, la nici 400 m de prima, se află alte două stâne, una preponderent de capre, dar pe acestea le vom vedea abia la coborâre. Agresaţi de fioroşi câini, degrabă temperaţi de ciobanii aflaţi la comarnic, suim direct prin pajiştea alpină bărbierită de turme.

Mai sus, sub Vf. Suhard, pasc vite bălţate alb-roşu sau cu negru, metişi de Bălţată Românească, Pinzgau, Vaca de Dorna. Pe versantul de vest sud-vest al Vf. Suhard, la obârşia a două vâlcele verzi crud, obervăm două izvoare dirijate spre valauă din beton, amplasate-n cascadă. Peste V. Măria Mare, rămasă la stânga, pe Muntele Bindireasa, o culme secundară desprinsă din Vf. Omu, e o altă stână de oi şi un vârf rotunjit, marcat cu o baliză topo (imaginea 5). Aici, spre deosebire de Maramureş, activităţile pastorale par a continua precum în urmă cu câteva decenii, demonstrând conservatorismul tradiţional impus de crunta sărăcie.

Mii de părăluţe delicate (Bellis perenis) punctează în alb-roz pajiştea prin care suim pentru a prinde drumul pastoral amenajat de fostul I.E.L.I.F. (defuncta întreprindere de îmbunătăţire a pajiştilor) până pe Vf. Omu. Şteviile s-au uscat pe picioare, de secetă. Privind în urmă, spre Valea Mare şi Şanţ (imaginea 6), sub o uriaşă calotă de nori albsuri, apar, dispar Vârfurile Cobăşel (1835 m), Roşu (2113 m), Ineuţ (2222 m), Ineu (2279 m) (vezi harta 2). Se vede

Harta 9.

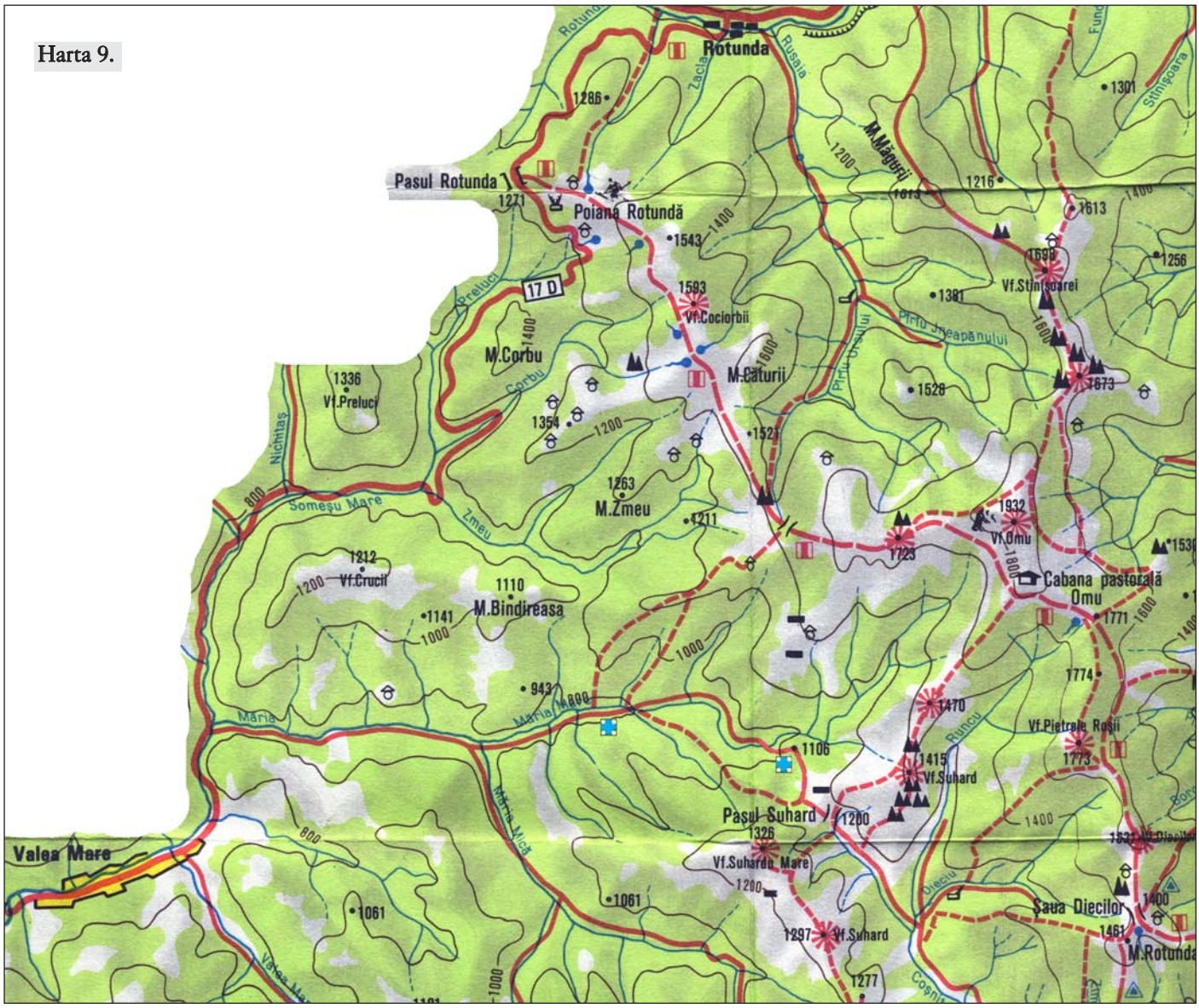

10. În fundal, Vârful Omu (1932 m).

lunga coamă cu pajişte alpină a Gajei şi Nichiţaşului, coborând înspre Pasul Rotunda. Mult spre stânga vedem Măgura Mare şi în depărtare Vf. Heniu, cu radioreleu, un fel de far terestru al Ţării Bârgaielor.

Deocamdată, Vf. Omu (1932 m) e ascuns, spre nord, în nori. La ora 12 suntem ajunşi pe Vf. Suhard (1415 m), cu un vârf puţin mai mare (1470 m) situat la nord, pe culmea de legătură cu Vf. Omu (1932 m) (vezi harta 9, extras cu actualizări din lucrarea lui I. Popescu Argeşel - Suhard - colecţia Munţii Noştri, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1983).

În dreapta acestuia, pe creasta principală, înecat în jnepeniş şi molidiş dens, e Vf. Pietrele Roşii (1773 m). Ciudat e că Munţii Suhard nu şi-au luat numele de la cele trei vârfuri importante (Omu, Fărăoane, Ouşoru) ci de la modestele Vârfuri Suhard, înşirate (cu 1470 m, 1415 m, Suhardu Mare 1326 m şi din nou Suhard, 1297 m) pe un sinuos aliniament nord-sud.

Culmea cocoşată a Vf. Suhard, dintre Vf. Omu şi Pasul Suhard, prezintă un abrupt estic marcat de câteva stâncării calcaroase fotogenice, înalte de 7-8 metri şi prelungi limbi înierbate coborând spre est (imaginile 7 şi 8). Pe Vf. Suhard (1415 m) sunt puţine vestigii genistice rămase din cele două războaie mondiale, spre deosebire de cele frecvente pe creasta principală a Suhardului.

Începu să picure, în timp ce de la Vf. Inău până la cabana Valea Blaznei totul era întunecat de norii negri de ploaie. Am coborât pe un picior ducând în Pasul Suhard. Am scăpat în cele din urmă de câinii de la stânele de acolo fără ca Mitică şi Toni să apeleze la petardele pregătite. Reajunşi la crucea albastră am coborât pe drumul forestier, scurtcircuitând pe un picior abrupt, ajungând la intersecţia cu drumul forestier ce vine în avalul V. Măria Mare; am renunţat la alte scurtături, descurajaţi de panta mare şi răgăliile doborâturilor de vânt. Am admirat mici depozite metamorfice de cărbune intercalat cu marne, ceva mai jos martorii calcaroşi de eroziune aflaţi pe un afluent dreapta al Mării Mari.

Ne-am apropiat treptat de Poiana Zânelor. Este acolo şi pârtie de schi, cu teleschi, din nefericire expusă sud-vest, nu mai lungă de 300 m. Aversa şi furtuna ne-au prins, în sfârşit, dar au dispărut în nici 10 minute. Se făcuse ora 15, circuitul luându-ne 6½ ore.

Am pornit imediat către Baia Mare, via Rodna, lăsând în urmă vestigiile impresionante ale mănăstirii benedictine Sângeorz Băi, pitorescul Maieru, apoi Năsăudul, luând-o în susul Râului Sălăuţa, continuând spre Valea Izei, invadată de autoturişti, nu doar în prejma mănăstirii Bârsana. De aici am deviat spre Văleni - V. Cosăului, suind din Budeşti spre Pasul Neteda, coborând spre exminierescul Cavnic, brusc spălat de o aversă. La ora 20 intram în Baia Mare.

Munţii Berzunţi - creasta principală

Marelena şi Radu PUŞCARCIUC
(Oneşti)

Localizare

Munţii Berzunţi sunt situaţi la extremitatea estică a părţii centrale a Carpaţilor Orientali, fiind cuprinşi între Munţii Tarcău - la nord (de care sunt legaţi prin Pasul Moineşti), Depresiunea Dărmăneşti - la est, Subcarpaţii Tazlăului - la vest şi sud (vezi hărţile 1 şi 2; harta 1, extras din *Romania, tourist map*, Ministerul Turismului, 1989).

Geologie

Din punct de vedere geostructural, Munţii Berzunţi fac parte din fruntea pânzei de Tarcău ce a şariat peste pânza cutelor marginale, aflată la rândul ei, aici cel puţin, la contactul cu pânza subcarpatică. Deformările importante în care au fost implicate primele două pânze sunt contemporane în privinţa tectogenezei; ele au făcut mai apoi corp comun cu pânza subcarpatică în urma subşariajului acesteia. Pentru a înţelege mai bine specificul Munţilor Berzunţi în arealul local, semnalăm prezenţa molasei ce-i înconjoară (excepţie făcând latura nordică) care a suferit procese morfogenetice diferite la vest, respectiv, est şi sud de Munţii Berzunţi, în urma cărora s-au format Depresiunea Dărmănesti, fereastra Oituz - Tg. Ocna şi, respectiv, Subcarpaţii Tazlăului. Cât priveşte litogeneza, precizăm prezenţa, aici predominantă, a stratelor masive de gresie de Kliwa, apoi a celor de gresie de Tarcău şi de Lucăceşti în cadrul flişului propriu pânzelor ce au generat Munţii Berzunţi. Într-o măsură mai redusă sunt prezente marne şi argile, dar şi conglomerate, sare gemă, gipsuri, nisipuri, de diferite vârste.

Geografie

Sub aspect morfometric, Munţii Berzunţi se desfăşoară între cotele altitudinale de 362 m altitudine (Pârâul Vâlcele, la vărsarea în Trotuş; vezi harta 2.2, la nord de localitatea Târgu Ocna) şi de 984 m (Vârful Măgura, vezi harta 2). Culmea principală prezintă o altitudine medie de 800 m şi are o lungime de aproximativ 20 km şi o lăţime cuprinsă între 5 şi 8 km (luând în calcul şi picioarele laterale).

Morfografic vorbind, Munţii Berzunţi se prezintă sub forma unei creste principale orientată nord nord-vest sud sud-est, din care se desprind culmi secundare perpendiculare pe ea, local numite plaiuri. Creasta principală este masivă, formată din roci dure (gresii de Kliwa şi de Tarcău), cu ruperi de pantă semnificative. Ea reprezintă totodată limita vestică a Munţilor Berzunţi, dominând Depresiunea Tazlăului printr-un puternic abrupt care, doar în câteva sectoare, este estompat prin fragmente de glacis acumulativ (înspre localităţile Berzunţi şi Valea Şoşii; harta 2.1). Bine împădurită, ea reprezintă cumpănă de ape între bazinul Trotuşului (cu 9 afluenţi importanţi în zonă) şi cel al Tazlăului (10 afluenţi importanţi).

Creasta principală se individualizează pe aliniamentul următoarelor vârfuri: Runcu (767 m), Tarniţa (892 m), Bulimandru (978 m), Măgura (984 m)

3 Munţii Berzunţi, de la nord spre sud, văzuţi de pe Munţii Tarcăului.
foto: Radu Puşcarciuc

Harta 1.

(vezi harta 2.1). Din Vârful Măgura se produce o "prăbuşire" altitudinală drastică a culmii principale, astfel încât extremitatea sudică a acesteia se evidenţiază prin Vârful Chiciria (502 m; harta 2.2). Datorită reliefului jos din partea lor de sud, limita morfologică ce-i desparte de dealurile Subcarpaţilor Tazlăului este mai puţin clară. Zona montană periferică crestei principale prezintă câţiva umeri masivi şi mai multe picioare alungite, exclusiv spre Valea Trotuşului, care constituie limita vestică a Munţilor Berzunţi.

Turism

Din punct de vedere al interesului turistic Munţii Berzunţi sunt de asemenea… periferici; cu excepţia unui turism local şi acesta slab conturat, conştientizat sau organizat, în nici un fel instituţionalizat (chiar dacă localităţi apropiate s-au declarat "staţiuni turistice"). Cu toate acestea, existenţa în sine a Munţilor Berzunţi, caracteristicile lor geomorfologice, pot face ca ei să reprezinte o provocare pentru montaniarzi. Aceştia vor constata - cu surpriză - posibilitatea parcurgerii unui traseu clasic de culme muntoasă asemănător, de pildă, celor din Munţii Bârgăului, cu "ingrediente" de felul: plaiuri acoperite cu fânete, cu largi deschideri peisagistice,

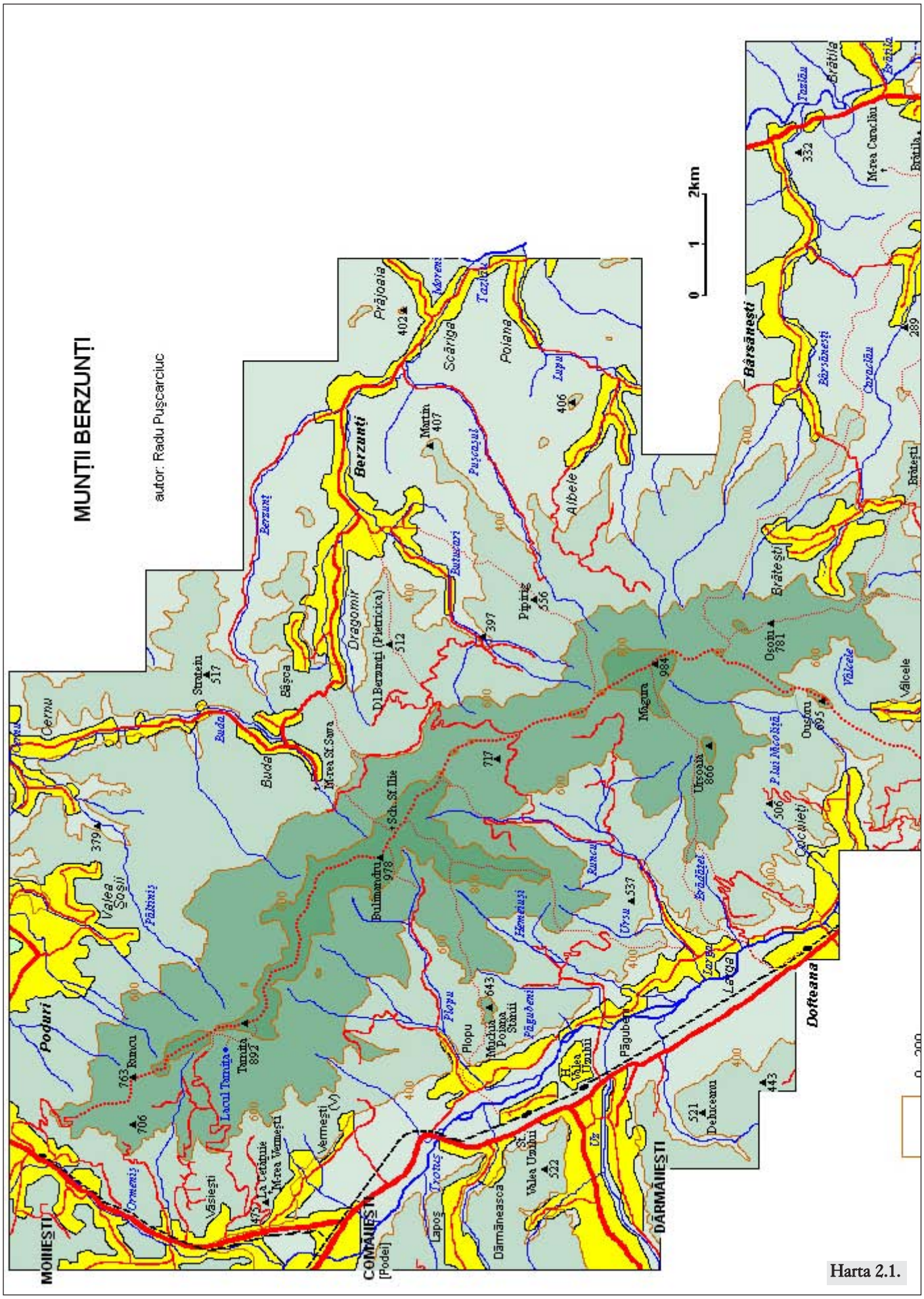
MUNȚII BERZUNȚI
autor: Radu Pușcarciuc
0 1 2km
Berzunți
Bârsănești
Dofteana
Poduri
Valea Șoșii
Buda
Cernu
Albele
Poiana
Scăriga
Prăjoaia
Dragomir
Bășca
Stratei
Pipirig
Magura
Ursoaia
Oșoiu
Cucuieți
Brătești
Vâlcele
Plopu
Muchia
Larga
Păgubeni
Dărmănească
Lapoș
Vermești
Vâsieşti
Tamina
Lacul Tamina
Runcu
Bulimandru
Sch. Sf. Ilie
M-rea Sf. Sava
M-rea Caraclău
Brătila
Tazlău
Moreni
Putucani
Pușcașul
Lupu
Caraclău
Bârsănești
Hemeiuși
Ursu
Brădățel
Uz
Trotuș
Ormeniș
Pâltiniș
Pogănești
Valea Uzului
Deluceanu
Martin
Prăjoaia
MOINEȘTI
COMĂNEȘTI
[Podei]
DĂRMĂNEȘTI

Harta 2.1.

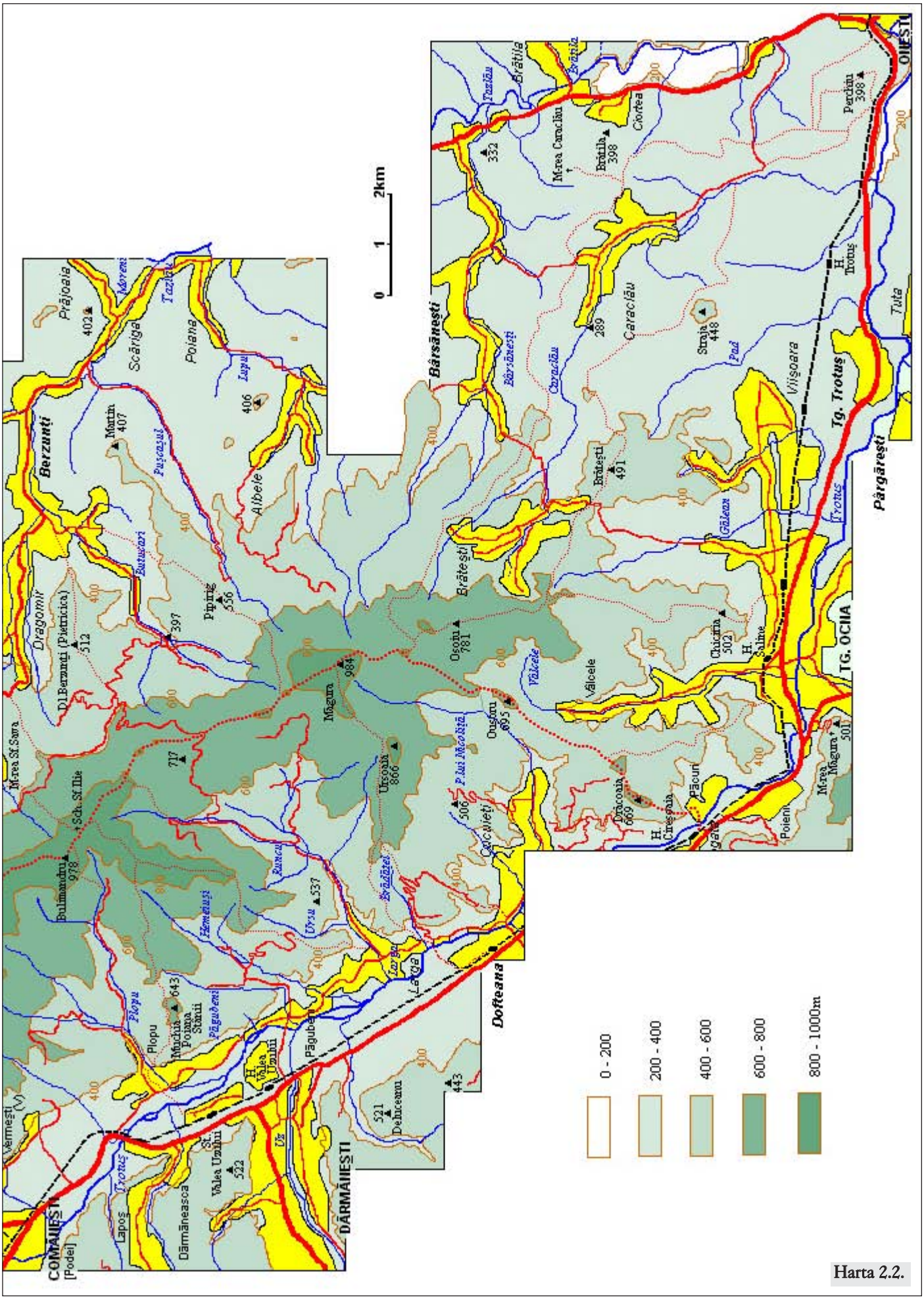
0 1 2km
Berzunţi
Bârsănești
Târgu Trotuș
Târgu Ocna
Dofteana
COMĂNEȘTI
DĂRMĂNEȘTI
0 - 200
200 - 400
400 - 600
600 - 800
800 - 1000m

Harta 2.2.

lacuri pitoreşti, peşteri "înghesuite", mânăstiri etc.

Vom prezenta acum unul dintre multele trasee de drumeţie ce există în Munţii Berzunţi, şi anume pe cel care parcurge creasta principală, de la nord la sud.

Moineşti - Dl. Măgura Moineştilor - Dl. Runcu - Lacul Tarniţa - M. Tarniţa - M. Bulimandru - schitul Sf. Ilie - Vf. Măgura - Dl. Ouşorul - Dl. Drăcoaia - halta Cireşoaia (10 ore)

Punctul de intrare în traseu este fosta gară Moineşti (harta 2.1, care nu mai deserveşte decât trenuri de marfă). Aici se ajunge de pe arterele principale ale Văii Trotuşului (DN 12A şi linia ferată 5001) plecând de exemplu din Comăneşti cu un microbuz pentru călători, din staţia aflată în spatele gării. Drumul durează doar 20 de minute.

Din gara Moineşti se traversează liniile ferate, apoi şoseaua de centură a oraşului şi se ajunge la baza Dealului Măgura, de unde ne preia un drum petrolier, întâi uliţă a micului cartier de sub deal. Curând drumul îşi poartă, printre fâneţe, serpentinele largi pe care le putem tăia, urcând pe o potecă şi având ca reper o înaltă cruce metalică. Din dreptul ei drumul înaintează printr-o pădure rară, cale de 2 km, până pe culmea poienită a Dealului Măgura.

Drumul petrolier se estompează, traseul urmând un drum de căruţe. Traversăm poiana pe direcţia est, ţinându-ne de marginea pădurii din stânga ei. Ieşim imediat într-o vastă zonă acoperită spre nord de păşuni şi fâneţe, ceea ce ne oferă o largă perspectivă asupra Depresiunii Tazlăului Sărat. În spate, dincolo de şaua joasă a Moineştiului, se înalţă Munţii Tarcău (vezi harta 1). Urcăm domol, având acum marginea pădurii în dreapta, până ajungem pe culmea Dealului Runcu, marcat de borna silvică VIII 14. Ocolim spre dreapta o obârşie, continuând urcuşul pe lângă pădure până pe un vârf pleşuvit de tăieri recente. De pe el coborâm într-o şa, observând şi urmând totodată H-urile roşii ale hotarului dintre două ocoale silvice. Dar din şa părăsim marcajul silvic ce se ţine de culmea principală, pentru a vizita Lacul Tarniţa (vezi harta 2.1; imaginile 5 şi 7).

Un drum de căruţe pleacă spre dreapta, şi intră în pădure. Ne ţinem de el, mergând mai mult de-a coasta, dar cu tendinţa clară de a coborî uşor. Trecem pe lângă un mic lac colmatat, cucerit de vegetaţie, ajungând, după circa 10 minute de la părasirea culmii principale, în dreptul unui torent sec, puternic ravenat, ce vine din stânga noastră, de pe pantele abrupte ale Muntelui Tarniţa. Din acest punct drumul de căruţe face un cot de 90 de grade spre dreapta ducându-ne în nici 5 minute până la marginea Lacului Tarniţa.

Lacul s-a format pe o treaptă intermediară a unei mari alunecări produse pe versantul vestic al Muntelui Tarniţa.

5 Lacul Tarniţa.
foto: Marelena Puşcarciuc

7 Lacul Tarniţa.
foto: Dominic Csudor

8 Culmea Berzunţi între Moineşti şi Vf. Bulimandru (vedere de la est de Vf. Bulimandru, de pe Plaiul Fagului - piciorul ce pleacă spre sud din dreptul schitului Sf. Ilie).
foto: Radu Pușcarciuc

9 Vf. Bulimandru (vedere dinspre est de Vf. Bulimandru, de pe un vârfuleţ dintre Bulimandru şi schitul Sf. Ilie).
foto: Radu Puşcarciuc

Are formă relativ circulară, cu diametrul de circa 20 de metri, este alimentat permanent de câteva izvoare de pantă și are un emisar care în perioadele cu regim pluviometric ridicat mai formează câteva mici lăculețe, așa că apa lacului este tot timpul limpede.

Ne reîntoarcem de la lac pe același drum până la cotul de 90 de grade făcut spre dreapta, la coborâre. Acum ne îndreptăm spre dreapta, tot pe urmele unui drum de căruțe, având ca reper suplimentar un marcaj silvic ce delimitează două subparcele, realizat cu benzi roșii orizontale. În 5 minute, avansând mai mult de-a coasta, urcăm pe creasta unui picior întins dinspre Vârful Tarnița spre vest. Aici întâlnim un drum de căruțe bine conturat ce ține muchia piciorului, însoțit și de marcajul silvic reali-zat din benzi roșii verticale. Îl vom urmări în urcuș spre Vârful Tarnița. Drumul bun de căruțe pleacă spre dreapta, dar din el continuă un braț mai puțin clar, direct spre vârf. Mergem pe acesta din urmă. În 10 minute ieșim pe o culme secundară a Muntelui Tarnița, căci drumul pe care urcăm deviază puțin spre dreapta pentru a mai îndulci din pantă. Avansăm câteva zeci de metri spre Vârful Tarnița pe muchia culmii pe care am ajuns, numită Plaiul Ciobanului, până la culmea principală a Berzunților pe care o recunoaștem după drumul bun de căruțe aflat pe ea și, mai ales, datorită H-urilor silvice. Spre stânga se ajunge la Vârful Tarnița, evidențiat doar prin abruptul de pe versantul său nordic la care nu avem motive să ținem.

O dată aflați pe culme, vom coti spre dreapta. Acolo unde am ajuns, culmea prezintă un mic platou orizontal, linia ei de maximă altitudine virând spre stânga o dată cu hotarul silvic. Drumul nostru, format de turme de oi, coboară sub culme, pe versantul din dreapta, în direcția de mers, reîntâlnind curând marcajul ceva mai jos, într-o zonă frământată de movile și gropi. Vom fi atenți să nu pierdem marcajul silvic; dacă ne ținem de el, întâlnim borna silvică VIII 94, dincolo de care vom traversa un șanț de prăbușire, prinzând imediat linia unei culmi secundare ce se formează spre dreapta. Noi mergem spre stânga, pe drumul bun de căruțe peste care dăm, urmărind H-urile hotarului silvic. Urmăm strict linia culmii împădurite și mult mai abrupte, spre stânga. Ni se deschide totuși o fereastră prin vegetație către unul dintre satele de pe Valea Tazlăului Sărat. După circa o oră de mers pe culme și după ce traversăm o mică poieniță formată în urma unor tăieri mai vechi și invadată de tufe de soc ajungem pe Muntele Bulimandru (harta 2.1).

Culmea se îngustează un timp, luând aspectul unei creste. Ne vom ține de marcajul silvic (H) urcând astfel lejer pe Vârful Bulimandru (978 m; imaginile 8, 9), de unde vom coborî panta mai înclinată de pe versantul său estic. De pe Vârful Bulimandru avem posibilitatea să admirăm toată culmea Berzunților până la cel mai înalt vârf al său, precum și unele dintre picioarele sale laterale. Zărim în șaua în care vom descinde schitul Sf. Ilie.

Schitul este metoc al Mânăstirii Sf. Sava, aflată la jumătate de oră distanță de acesta dacă se coboară de pe culmea

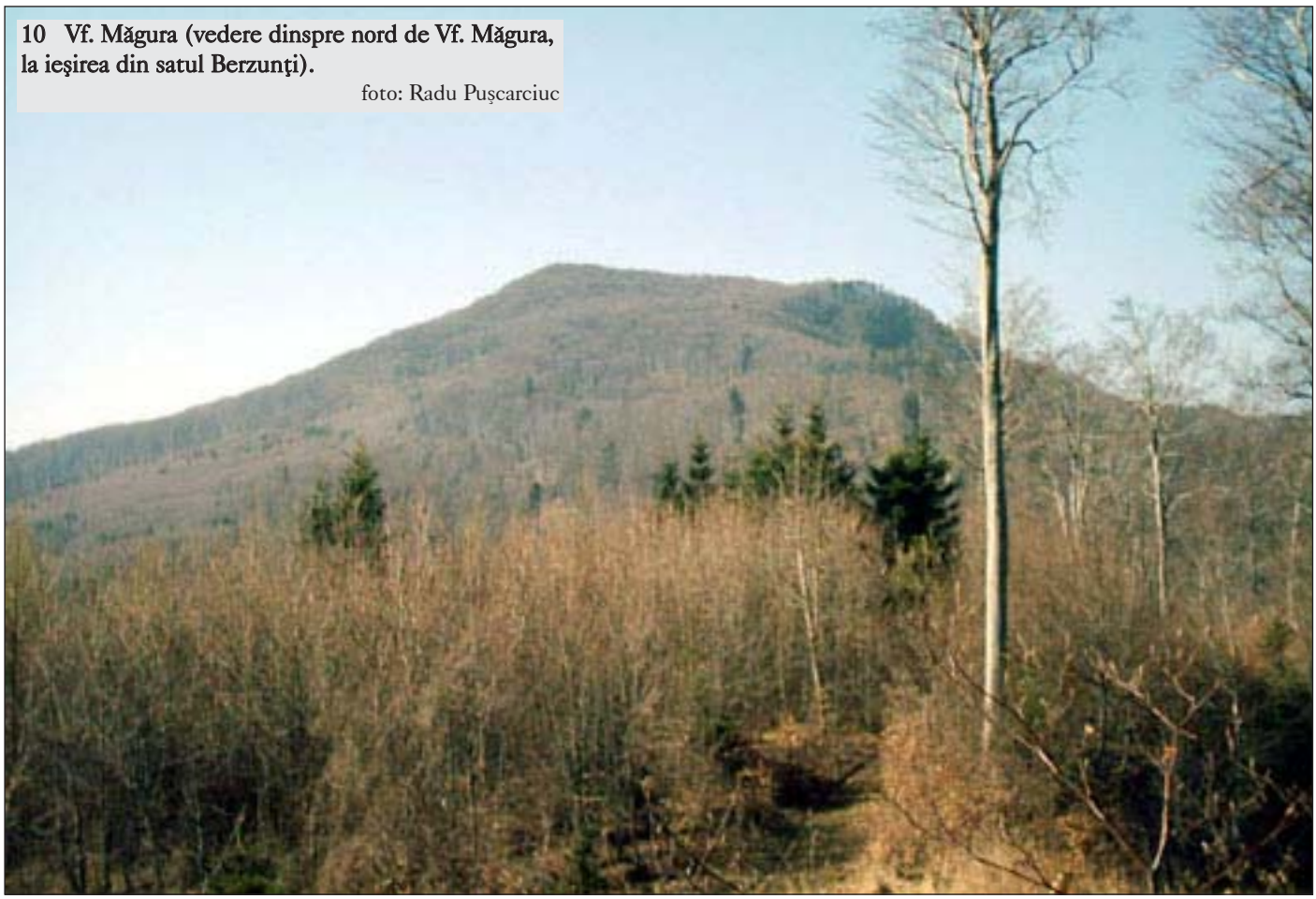

10 Vf. Măgura (vedere dinspre nord de Vf. Măgura, la ieşirea din satul Berzunţi).
foto: Radu Pușcarciuc

11 Culmea Berzunţi, între Vf. Măgura şi Dl. Drăcoaia; în stânga, Dl. Ursoaia (vedere de pe Dl. Cireşoaia - nu apare pe hartă; împreună cu Dl. Drăcoaia formează Defileul Trotuşului de la Cireşoaia - numit aşa de geografi).
foto: Radu Pușcarciuc

12 Dl. Ouşoru (vedere de pe Dl. Osoiu, dinspre nord-est).
foto: Marelena Puşcarciuc

Berzunților spre stânga. Menționăm că la schit există condiții de cazare. De la Moinești până aici ne-au trebuit circa 4 ore, fără popasuri.

De la schit plecăm spre est, urmărind același marcaj silvic al hotarului dintre ocoale. Imediat ce părăsim poiana în care se află schitul ieșim pe o culme pleșuvită de tăieri mai vechi, dar pe care au mai rămas câțiva fagi bătrâni. De pe ea pleacă spre sud, pe culmea Plaiului Fagului, un hotar silvic dintre două ocoale, iar spre est, pe culmea principală, un alt hotar silvic dintre alte două ocoale. Ne vom ține de acesta din urmă, în coborâre lentă pe un drum lat de tractor. Timp de o oră drumul se desfășoară prin pădure, urmând strict linia de maximă altitudine a culmii și H-urile hotarului silvic. Ajungem astfel într-o poiană în care întâlnim un drum forestier care traversează culmea de pe un versant pe celălalt, legând localitățile Larga și Berzunți. Drumul de plai este, în continuare, pe o porțiune, un bun drum de căruțe, ușor deci de urmărit, orientându-ne mereu și după marcajul hotarului silvic. Depășim o culme împădurită, drumul de căruțe căzând puțin pe versantul sudic al culmii și uitând circa 10 minute de marcajul silvic, până într-o șa, la marginea unei vechi tăieturi. Până ce aici plantația se va face pădure, vor mai stăpâni locul, încă mult timp, spre deliciul drumeților, tufele de fragi și rugii de zmeură! Drumul de căruțe nu mai urmează de aici hotarul silvic, noi însă da, pe o potecă ce se așterne cu fidelitate pe linia culmii. Urcăm un prim vârf, de la 750 m la 850 m, destul de abrupt, pe care îl și coborâm, pentru a începe apoi lungul și obositorul urcuș (în comparație cu restul drumului) al celui mai înalt vârf, Măgura Berzunților, de 984 m (imaginile 10, 11). Din poiana traversată de drumul forestier Larga - Berzunți, până în șaua de dinaintea urcușului spre Măgura Berzunților au trecut trei sferturi de oră. Ne va mai trebui o jumătate de oră pentru a atinge altitudinea maximă a traseului, punct marcat de un popic de ciment și aflat în capătul sudic al crestei, cvasiorizontală pe ultimele 10 minute parcurse.

Din acest punct coborâm pe poteca din stânga, însoțind H-urile hotarului silvic. După 10-15 minute de coborâș abrupt prindem un drum de căruțe care, pe o pantă mai blândă, ne va scoate curând din pădure; înainte de a o părăsi observăm borna silvică I 103 și ultimele H-uri. Drumul are o ascensiune ușoară spre un vârf acoperit de fâneață. Însă, îl ocolește, îndreptându-se către sud-est. Noi vom urca pe vârf, urmărind strict direcția sud. Coborâm ușor, ocolind o obârșie oarbă a Vâlcelelor, aflată pe stânga noastră. Cumpăna de ape dintre Vâlcele (în stânga) și Pârâului lui Nicoliță (spre dreapta), e bine individualizată și ne va conduce până la marginea pădurii.

Un drum de căruțe coboară spre stânga, către Valea Vâlcele; noi alegem să rămânem pe culme și intrăm în pădure. O părăsim repede, ieșind într-o tăietură,

12.1 Dl. Ouşoru; mai în spate, Dl. Drăcoaia (vedere de pe Dl. Osoiu, dinspre nord-est).
foto: Radu Puşcarciuc

13 Dl. Drăcoaia (vedere de pe Dl. Cireşoaia, dinspre sud).
foto: Radu Puşcarciuc

14 Dl. Drăcoaia (vedere de pe Dl. Bogata - picior desprins din Dl. Cireşoaia, dinspre sud de Drăcoaia).
foto: Marelena Puşcarciuc

15 Dl. Drăcoaia (vedere de pe Dl. Vâlcele - dintre Drăcoaia şi Tg. Ocna, dinspre est deci).
foto: Radu Puşcarciuc

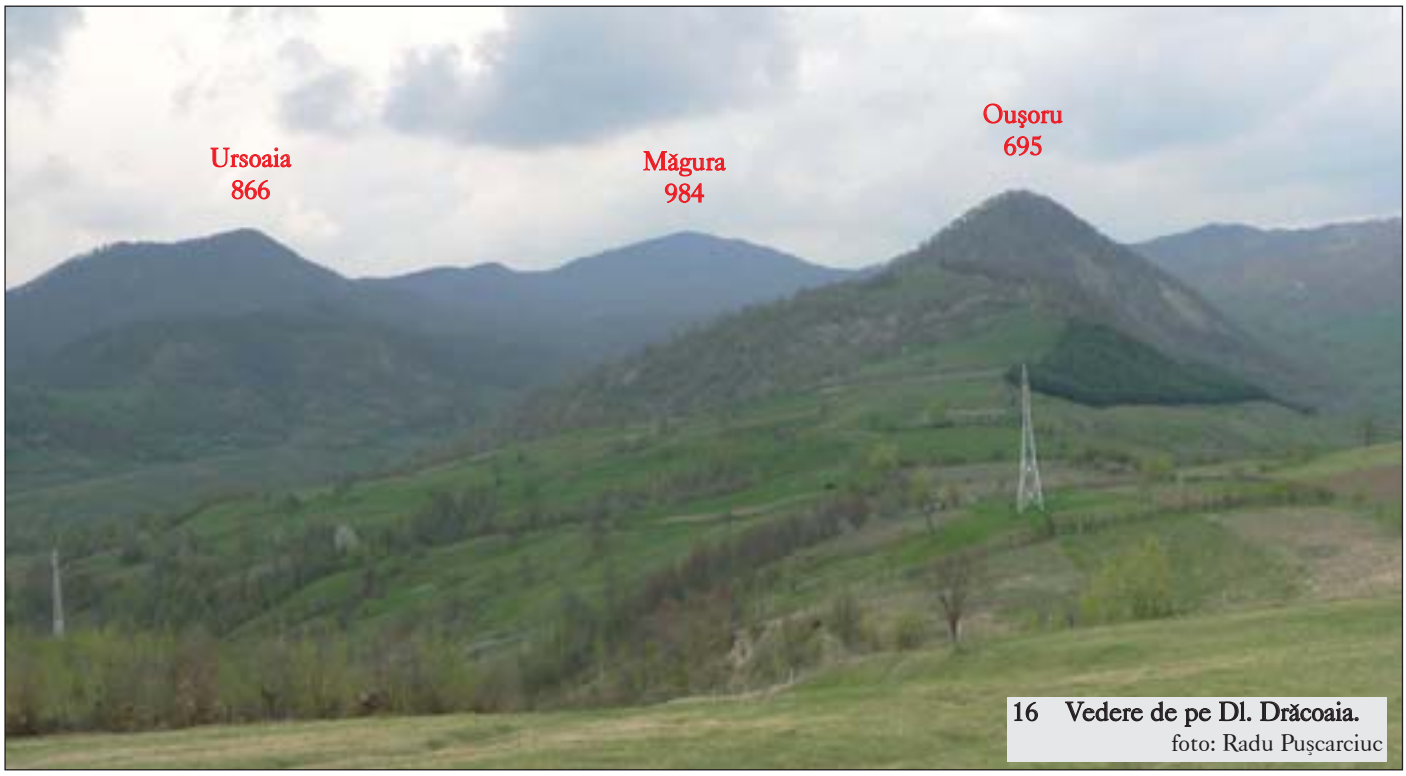

16 Vedere de pe Dl. Drăcoaia.
foto: Radu Puşcarciuc

de unde va trebui să depăşim un prim vârf. O putem face fie direct, menţinându-ne pe linia de maximă altitudine, fie ocolindu-l pe o potecă ce coboară spre dreapta pe un umăr de deal, până la un drum de oi, ce vine tot din dreapta. Noi mergem pe el spre stânga, traversăm o dată cu tăietura o obârşie şi ajungem din nou pe linia crestei. Ocolirea vârfului durează 15 minute. În continuare, drumul coboară lin prin pădure, înconjoară pe dreapta un nou vârf, şi apoi încă unul, pe stânga, pe poteci de oi. Panta mare şi solul instabil fac destul de dificilă traversarea ultimului vârf, pentru care ne trebuie doar un sfert de oră.

Urmează depăşirea Ouşorului (695 m; imaginile 12, 12.1). Din şaua în care am ajuns, coboară spre stânga şi spre dreapta poteci late de oi către Valea Vâlcele şi către Pârâul lui Nicoliţă. Noi urcăm puţin până la marginea pădurii, ocolim pe dreapta o îngrămădire de stânci de gresie şi ieşim deasupra lor, pe o culme poienită. Poteca de travers a Ouşorului intră în pădure pe versantul stâng al dealului. Va fi iarăşi o zonă abruptă şi cu sol instabil. După 15 minute suntem dincolo de vârf, într-o nouă şa.

Urcăm o pantă domoală, preţ de 10 minute, până pe un vârf de unde se deschide o largă privelişte, în toate direcţiile. Domină, de dincolo de Pârâul lui Nicoliţă, Dealul Ursoaia (866 m; imaginea 16), în corpul căruia sunt săpate (natural) câteva peşteri. Cea mai mare, Beciul din Ursoaia, are vreo 50 de metri dezvoltare. Coborâm substanţial ca diferenţă de nivel, dar uşor, la început printre arini pitici, apoi pe lângă loturi agricole, până într-o şa largă, traversată de un drum de căruţe ce leagă satul Cucuieţi de satul Vâlcele. (La numai 150 de metri, spre dreapta, pe drum spre Cucuieţi, vom putea găsi un izvor prins într-un budăi.) Înaintând, printre câteva vii îngrădite, urcăm susţinut până la marginea pădurii ce acoperă dealul numit Momâia. Drumul merge prin pădure, pe o pantă accentuată, lăsând în stânga culmea Momâiei, pentru a sui, timp de 20 de minute, pe creştetul Dealului Codrului. Ne aflăm pe un platou larg, acoperit de fânețe. Un drum duce spre Dealul Drăcoaia, a cărei spinare ca de mistreţ (hogback, numită de geografi) se ridică spre sud; un alt drum se desprinde spre est.

De pe platoul Dealului Codrului ne îndreptăm direct către Dl. Drăcoaia. Chiar înainte de a începe să-l urcăm, traversăm un fost drum petrolier care vine din dreapta, de la Cucuieţi, şi coboară spre stânga la o sondă dezafectată. Noi suim pe Drăcoaia, pe o pantă care ne impune un efort moderat. Cărarea se ţine strict de creasta îngustă, când cătărându-ne pe stâncile de gresie ieşite în cale, când ocolindu-le. Din vârf coborârea e chiar abruptă, dar fără probleme, stâncile printre care ne strecurăm echilibrându-ne paşii. Spre finalul pantei, când deja aceasta pare prea abruptă pentru a mai putea continua, potecuţa de pe ea îşi schimbă brusc direcţia spre stânga, părăsind-o pentru a se strecura prin păduricea de pin, până la cele câteva case ale cătunului Păcuri (mai vechi, satul Păcuriţa), pendinte de satul Poieni (fost Mosoare), considerat azi cartier al oraşului Tg. Ocna. Către dreapta zărim podul peste Trotuş, pe celălalt mal aflându-se calea ferată cu halta Cireşoaia (mai nou, doar punct de oprire) şi şoseaua Tg. Ocna - Comăneşti.

Bibliografie

1. Brânduş C. - Subcarpaţii Tazlăului. Studiu geomorfologic - Editura Academiei, Bucureşti, 1981

2. Puşcarciuc Marelena, Puşcarciuc Radu - 101 drumeţii în bazinul median al Văii Trotuşului - Editura Renaissance, Bucureşti, 2005

3. Puşcarciuc Radu - Pseudocarst în bazinul mijlociu al Văii Trotuşului - Explorări 1/1986, Buletin informativ al C.S. Montana Oneşti

4. Săndulescu, Mircea - Geotectonica României - Editura Tehnică, Bucureşti, 1984

5. Şorgot Virgil - Studiu geografic al Culmii Berzunţ - nepublicat

6. Văcărașu Iulia - Valea Trotușului - Editura Sport-Turism, București, 1980

Vâscul (Viscum album)

text:
Andrei RAFTOPOL
(Brăila)

Alte denumiri populare: stoletnic, vâsc de păr. Este o plantă semiparazită. Trăiește agățat, fixat de crengile diverselor specii de arbori - foioase, din care își extrage hrana prin intermediul unor rădăcini sugătoare. În rest are clorofilă și face fotosinteză proprie. Rămâne verde și în perioada noiembrie - aprilie, când arborii gazdă sunt desfrunziți. Atunci se poate observa vâscul cel mai bine: mici tufe cu aspect globular/ sferic, care dau viață coronamentelor golite.

Unii arbori sunt atât de invadați/ parazitați de vâsc încât par verzi în toiul iernii. Vâscul este răspândit în toată țara, putând fi văzut pe plop, salcie, carpen, mesteacăn, anin, fag, stejar, gorun, gârniță, ulm, măr, măr pădureț, prun, arțar, cireș, vișin, salcâm, castan, castan porcesc, tei, păr, frasin. Frunzele și ramurile tinere sunt utile în tratamentul unor boli.

Bibliografie

Gh. Mohan - Atlasul plantelor medicinale din România - Editura Corint, 2002

L. Popovici, C. Moruzi, I. Toma - Atlas botanic - Editura Didactică și Pedagogică, 1974, 1985

Plante parazite nu se găsesc numai jos, pe pământ, sugând seva altora de la rădăcini. Cunoscut de toată lumea este vâscul (Viscum album), chiar de acei care n-au prea stat mai îndelung prin pădure... În margine de pădure mai ades, în arborii din vii, pe sălcii, plopi, dar mai ales pe meri înainte de a înfrunzi, se vede lesne o tufă verzuie ce pare aninată de creanga copacului. Sunt tufe de vâsc, care trăiesc pe seama gazdei; înfige pînă în inima lem-

1 Tei secular cu vâsc, în luna noiembrie; Depresiunea Luncaviţa, zona Munţilor Măcin.
foto: Andrei Raftopol

2 Pădure de tei şi carpen, cu vâsc, iarna (Munţii Măcin, Valea Seaca).
foto: Andrei Raftopol

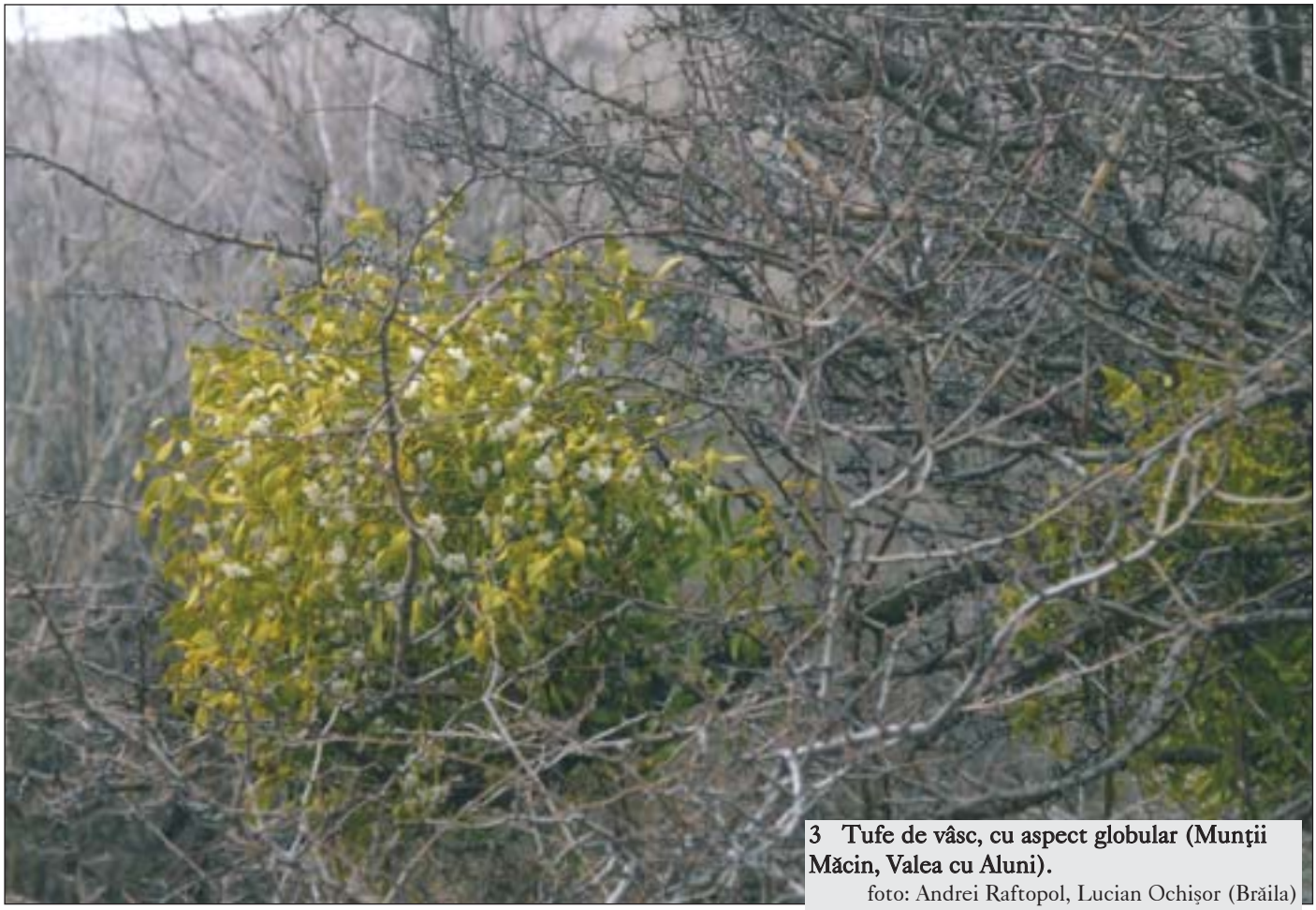

3 Tufe de vâsc, cu aspect globular (Munţii Măcin, Valea cu Aluni).
foto: Andrei Raftopol, Lucian Ochișor (Brăila)

4, 5 Tufe de vâsc, cu aspect globular (Munţii Măcin, Valea cu Aluni).
foto: Andrei Raftopol, Lucian Ochişor (Brăila)

7, 8 Vâsc, detalii cu frunze şi fructe.
foto: Andrei Raftopol, Lucian Ochişor (Brăila)

9 Vâsc pe măr, la Vişţişoara, în nordul Munţilor Făgăraşului.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

nului, de-i suge seva, un soi de rădăcini ce se vâră adânc. Planta însăşi are ramurile verzui, cu frunze ca de piele, tot două câte două faţă în faţă, şi ele verzi, dar mai spălăcite. Oricum, culoarea lor arată că planta nu trăieşte chiar cu totul pe seama arborelui de care e anina-tă, ci este activă şi ea, absorbind prin frunze bioxidul de carbon din aer. Este deci o plantă semiparazită. Din floricele mărunte aşezate câte trei în despicătura ramurilor, ies fructele, boabe vâscoase, în adevăr ca nişte mărgăritare. Se coc tocmai în iarnă, iar împrăştierea lor se face prin ajutorul păsărilor, mierlele în primul rând. Ciupind fructele, acestea se încleie de cioc. Pasărea şi-l curăţă de crengi, de care rămân prinse seminţele. Acolo încolţesc. De aceea tufele de vâsc nu sunt pe copaci răzleţi, depărtaţi unii de alţii, ci obişnuit pe pâlcuri de arbori în regiunile de unde s-au împrăştiat seminţele de la unul mai vechi. (Ion Simionescu, Flora României, ediţia a IV-a)

INVITAŢIE ÎN CARPAŢI
e-zine

Alte materiale din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre Munţii Măcin:

Munţii Măcin - ghid turistic, nr. 52, paginile 4-49;
Cătărare în Munţii Măcin, nr. 52, paginile 50-56;
Cheile Chediu, nr. 68, paginile 3-20;
Marile cascade, nr. 68, paginile 21-25;
Păducelul, nr. 69, paginile 36-38;
Stejarul pufos, nr. 74, paginile 64-65.

cea mai mare ciupercă din România

Băşica porcului

text şi imagini:
Andrei RAFTOPOL
(Brăila)

Cea mai mare ciupercă de la noi (Langermannia gigantea), o curiozitate destul de rar întâlnită. Prin iulie - septembrie, în poieni sau păduri nu prea umede de foioase, chiar prin grădini părăsite de la ţară, putem vedea ici-colo nişte "mingi de fotbal" albe. Au fost găsite şi exemplare gigantice, de 80 centimetri diametru, având 20 de kilograme.

Ceea ce vedem noi este aparatul fructifer, alb, neted la pipăit, fixat de sol printr-un mic peduncul, continuat de cordoane miceliare rizoide. Se dezvoltă brusc, într-o singură noapte. La scurt timp (câteva zile) "mingea" se rupe neregulat, căpătând aspectul unui burete maroniu, uscat, din care se răspândeşte un praf fin, de spori. Specie considerată comestibilă, dar numai când este fragedă şi albă. Carnea compactă poate fi consumată crudă (salate), la grătar ori prăjită în unt.

Bibliografie

Ciuperci, ghid complet - Editura All, 1999

1 Băşica porcului (Munţii Măcin, pădurile din zona Vf. Teica).
foto: Andrei Raftopol (Brăila)

2-4 Băşica porcului (Munţii Măcin, pădurile din zona Vf. Teica).
foto: Andrei Raftopol (Brăila)

5 Băşica porcului (Dobrogea de sud, lângă un lan de graminee).
foto: Ică Giurgiu, Cristina Lazăr (Bucureşti)

Alte materiale sau imagini din revista Invitaţie în Carpaţi, serie nouă, despre vegetaţia din România:

Cărpiniţă, nr. 52, pagina 46; Mur, nr. 54, paginile 14-15;
Ghebe, nr. 54, pagina 16;
Fag, nr. 56, pagina 18/ nr. 74, pagina 44;
Liliac sălbatic, nr. 56, pagina 25; Colilie, nr. 56, pagina 41;
Rostogol, nr. 57, pagina 7;
Jneapăn, nr. 57, pagina 49/ nr. 81, pagina 25;
Tisă, nr. 62, pagina 43; Leurdă, nr. 62, pagina 45;
Ştevie, nr. 62, pagina 45; Tatarcă, nr. 62, pagina 46;
Zârnă, nr. 62, pagina 46; Vânj, nr. 62, pagina 47;
Spânz, nr. 62, pagina 69;
Scoruş de munte, nr. 65, pagina 52;
Zadă, nr. 66, pagina 31;
Pălăria şarpelui, nr. 66, pagina 31/ nr. 76, pagina 43;
Merişor, nr. 69, pagina 15;
Păducel, nr. 69, pagina 36/ nr. 79, pagina 40;
Steregoaie, nr. 72, pagina 30;
Stejar pufos, nr. 74, pagina 65;
Fragii, nr. 75, paginile 67-68;
Hrib de pin, nr. 76, pagina 55; Pin roşu, nr. 79, pagina 55;
Dobru, nr. 79, paginile 56-57; Afin, nr. 81, pagina 75.

Muchia Tărâța și circuitul Podrăgel

text: Dinu BOGHEZ
(Râmnicu Vâlcea)
fotografii: Floriana BOGHEZ
(Bucureşti)

Început de iulie 2007. Până la Ucea, în nordul masivului, în șoseaua principală, am ajuns cu transportul auto. Către orașul Victoria, spre sud (vezi harta, pusă la zi de Ică Giurgiu - București, pe o structură creată de Leontin Șuteu - Oradea), cale de 9 km, mijloacele auto publice lipseau și doar hazardul a făcut să ajungem repede până în fața combinatului. Acolo unde începea periplul nostru.

Am luat-o pe drumul către fosta cabană Fata Pădurii/ Arpaș. Prin soarele arzător, cu perspectiva crestelor înalte în față, urmăm drumul arid cale de vreo 3 km. Când părăsim acest drum era cam ora 10 dimineața (imaginea 3). Întâlnim ramificația drumului forestier marcat cu bandă albastră, care avea să ne conducă către cabana Podragu, dar nu pe la cabana Turnuri ci pe Muchia Tărâța. La începutul acestui drum forestier, nu în puține locuri, se ridicau sau chiar erau terminate case de vacanță și chiar o pensiune. Durează puțin valea oarecum urbanizată și curând doar pădurea ne înconjoară.

Drumul forestier, bine conturat, cu marcajul bandă albastră mai rar acum, nu ne dă emoții. Drumul devine nu după multă vreme înierbat, semn că pădurea, după tăierile mai vechi, începe să-și reintre în drepturi. Pe dreapta drumului ne reține atenția crucea așezată aici în semn de aducere aminte pentru tehnicianul silvic sfârșit în aceste locuri. Mai departe intrăm pe poteca largă, croită generos prin pădure.

Cerul a început să se înnoureze, vântul să bată puternic prin coroanele copacilor, soarele să-și facă apariția doar arareori și trecerea bruscă de la căldura toridă din șesul Victoriei să lase loc unei răcori deocamdată plăcută. În spatele

explicaţii foto: Dinu Boghez şi Ică Giurgiu

3 Muchia Tărâța, în stânga; Muchia Podragu, în dreapta.

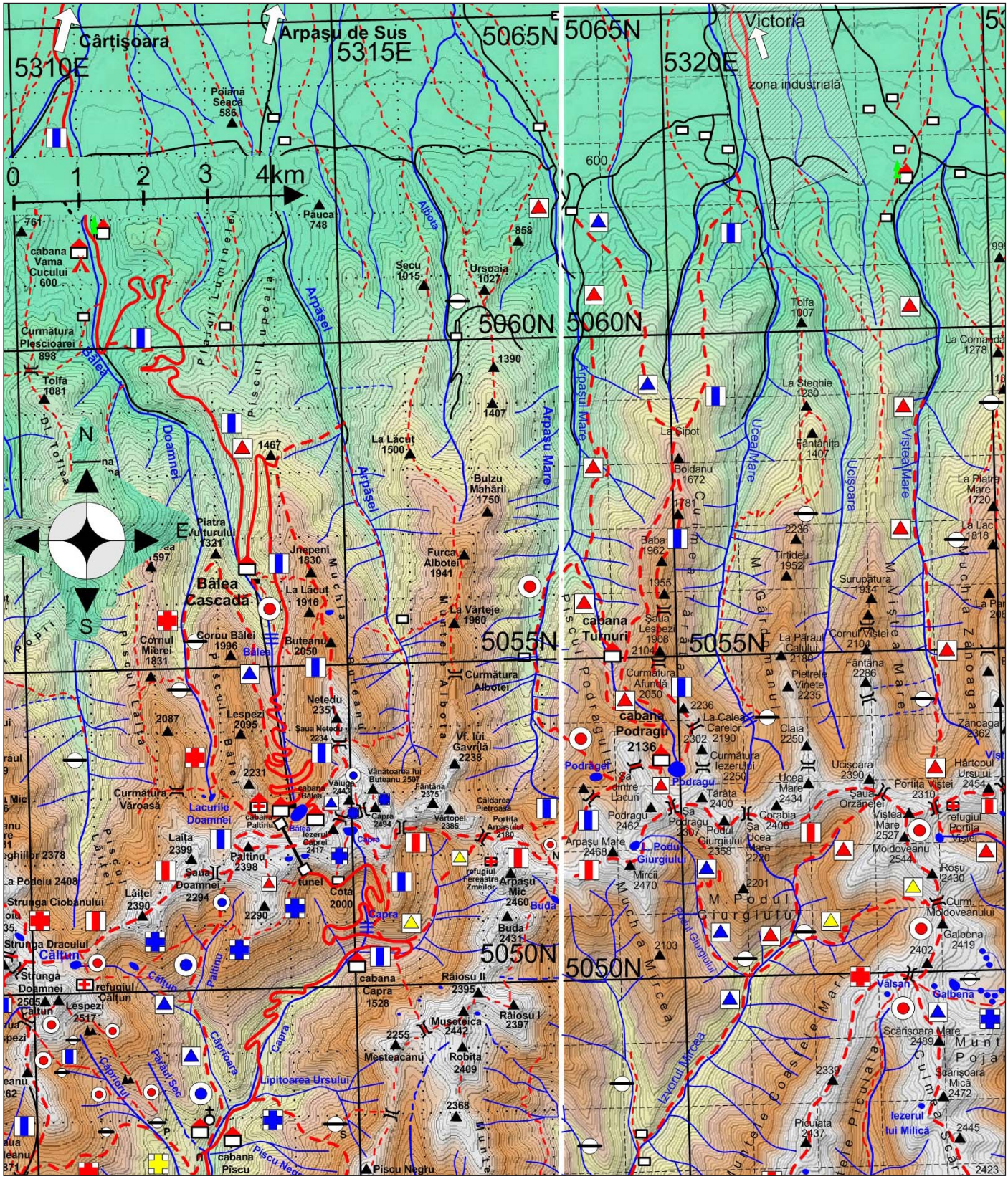

Harta zonei, pusă la zi de Ică Giurgiu - Bucureşti, pe o structură creată de Leontin Şuteu - Oradea.

nostru, scârțâitul insistent al fagilor ne face să intuim vântul puternic pe care-l vom avea de înfruntat pe creasta Tărâței.

Urcăm zdravăn prin pădurea care pe nesimțite lasă loc bradului. Doar La Șipot ne oprim pentru rezerva de apă. Până aici, de când plecasem din fața combinatului, făcusem 3½ ore. Cam mult îmi spune Floriana, fiica mea; dar până la urmă ritmul de mers, diferit, al generațiilor, trebuie înțeles. Pornim din nou, urcăm voinicește oarecari serpentine și curând atingem creasta. Încă puțin și depășim o poiană năpădită de buruieni. Ăsta o fi fost locul vechii cabane Tărâța, menționat de Ilie Fratu.

Apoi străbatem o altă poiană și atingem creasta o dată cu vântul care și el ne atinge foarte viguros. Plaiul, de un verde neverosimil pe versantul vestic,

4 Ruşuliţă (Hieracium aurantiacum).

are pe el bine conturată poteca de coborâre spre cabana Turnuri, pe care de altfel în curând aveam să o vedem. Doar semnalizarea ei nu se zărește. Ne retragem pe coasta estică, ne adăpostim de vântul din ce în ce mai aspru și privim îndelung Muchia Gârdomanului și adâncul Văii Ucea (spre est); pe vale, un drum forestier și desigur tăierile de pădure și-au făcut loc și pe aici.

Încep florile prin iarba verde a crestei (imaginea 4) și priveliștile spre crestele înalte. Cele mai mari, dinspre locurile înalte spre care ne îndreptăm, încep să fie acoperite de ceţuri. Ploaia nu cred că ne va întâmpina, că doar frigul a pus stăpânire pe munte. Vântul bate puternic și sperăm să alunge norii uneori cam întunecaţi. Ne aruncăm privirile către Valea Podragului, pe versantul căreia zărim poteca ce urcă spre cabană. Muchia Podragului se zărește atâta cât iese de sub ceţurile crestelor înalte și peste ea

5 Căldarea Podragului văzută din Şaua dintre Lacuri; Curmătura Iezerului (2250 m), ieşirea din Valea Ucea în Muchia Tărâţa.

cea a Albotei și undeva, la începuturile ei, zărim Furca Albotei, sub care, cu mulți ani în urmă, întinsesem cortul.

Pornim mai departe, pe poteca bine conturată, cu marcaje atât de dese încât și pe vreme de ceață tot ne-am fi descurcat. Suntem pe fața vestică a muchiei și mergem cu oarecare atenție deasupra versantului înierbat, dar abrupt. Parcurgem mai mult o brână continuă și vântul începe să bată în rafale puternice; nu o dată suntem nevoiți să ne oprim din drum și... să ne ancorăm zdravăn din cauza lui. Iar vântul nu va conteni până în Căldarea Podragului. Suntem pe aici pentru prima oară. Simțim totuși că ne aflăm în preajma a 2000 metri altitudine; poteca se plimbă pe versantul vestic al muntelui.

Uneori aproape că nu urcăm, alte ori coborâm printre stânci, ba chiar trecem printr-o strungă pietroasă. Într-un loc ne adăpostim sub un perete stâncos și imediat după el urcăm pe fața muntelui, prin grohotiș, printr-un horn larg, pe zig-zag-ul potecii. Trecem prin strungi, ne strecurăm printre jnepeni. Zărim pentru prima oară Lacul Podragul. Sub noi auzim talăngile unei turme de oi și lătratul câinilor.

Creasta muntelui începe să crească și țancurile par din ce în ce mai ascuțite. Asta până când cețurile, la început doar fuioare de fum, apoi chiar consistente, acoperă muntele. Într-un loc mai larg zărim un bordei de piatră. Apoi începe coborârea. Depășisem Curmătura La Calea Carelor. Apar primii stropi de ploaie, timizi. Peste munte se lăsase fri-

6 Iezerul Podrăgel, văzut în coborâre din Şaua dintre Lacuri. Traseul turistic trece prin stânga lacului şi urcă pe muchia din fundalul imaginii.

gul deci şanse să avem o furtună cu descărcări electrice nu prea erau. Prin vălurile de ceaţă printre care coboram mai zăream uneori lacul şi cabana Podragu. Când tocmai atinsesem cel mai de jos loc al traseului, o pală puternică de vânt ne înconjură cu un stol de fluturi albi, bobiţe de măzăriche. Când am intrat în cabană (imaginea 19) trecuseră 9 ore de când plecasem din faţa combinatului din Victoria.

A doua zi ceţurile stăpâneau crestele. Până către ora 8 nimic nu părea să ne încurajeze. Pornim totuşi. Urcăm în Şaua dintre Lacuri (imaginea 5), cu intenţia de a coborî până în Căldarea Podrăgel. Stăm pe gânduri; e frig tare şi bate vântul puternic. Între timp cerul pare a se lumina cât de cât şi noi începem coborârea către Lacul Podrăgel (imaginea 6). Nu e grozav de comodă poteca, dar minunăţia ştiută a lacului ne face să coborâm repede. Câte un ţipăt de marmotă ne mai opreşte din când în când. Ne abatem spre Lacul Podrăgel şi coborâm la el pe lângă stâncăriile pe care se aruncă înspumat emisarul acestuia.

Îl înconjurăm, îl privim cu nesaţ, ne abatem până spre marginea căldării glaciare, acolo unde se află stâlpul de marcaj ruginit, aşezat într-o rână. Aproape cu tremur în glas îi povestesc fiicei

7 Iezerul Podrăgel, văzut de pe traseul care vine de la Fereastra Zmeilor. Marcajul trece pe la dreapta lacului şi urcă în Şaua dintre Lacuri.

8 Căldăruşă (Aquilegia vulgaris).

9 Căldăruşă (Aquilegia vulgaris).

10 Ghinţură pătată.

11 Aspect din Muchia Albotei, văzut din Şaua dintre Lacuri.

12 Fereastrea Zmeilor, privire către est, de-a lungul crestei principale.

13 Lacul Buda, văzut de pe creasta principală a Făgăraşului, din apropierea monumentului Nerlinger.

mele că pe aici fusesem prima oară în urmă cu 50 de ani, întovărășit de un prieten care nu mai este.

Hotărâm să plecăm mai departe, încercând să scurtăm drumul către strunga din Muchia Podrăgelului. Mai întâi pe morenă, pe grohotiș și în sfârșit, imprudent, pe versantul înierbat, aproape vertical. Ajungem greu la poteca marcată, e drept că aproape de creastă, dar avem și mare noroc să privim pe îndelete colonia de căldăruşe din aceste locuri (imaginile 8, 9). Pe aici s-au pripășit și câteva fire de ghinţură pătată, atât de rar întâlnită (imaginea 10). Cât ne-a mai

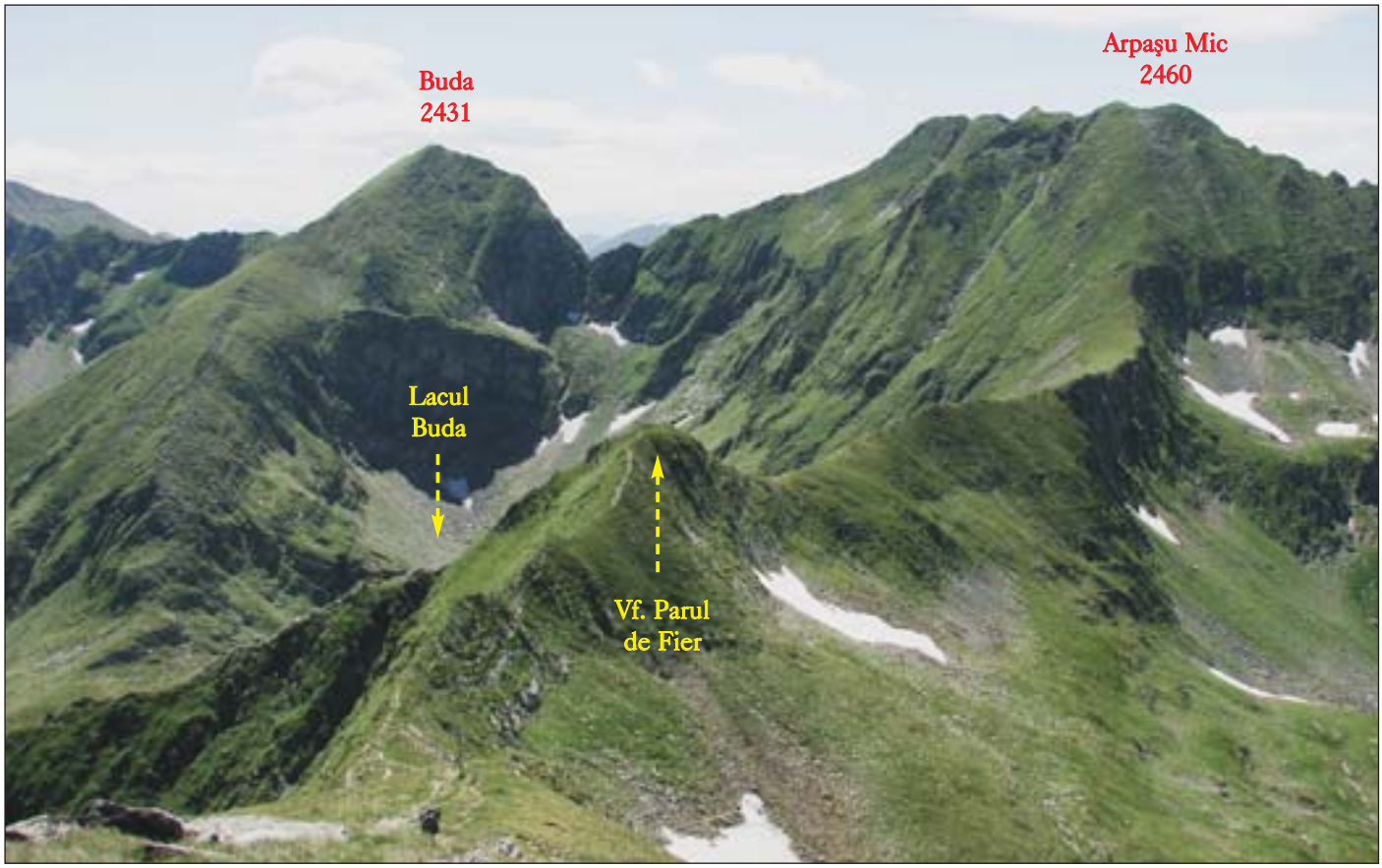

15 Traseul turistic de creastă al Făgăraşului coboară de pe Vf. Mircii (2470 m), aflat în primul plan al imaginii, trece peste Vf. Parul de Fier, merge pe la monumentul Nerlinger şi ocoleşte apoi prin dreapta cum privim Arpaşul Mic, ca să ajungă - după La Trei Paşi de Moarte - la Fereastra Zmeilor.

14 Din zona Vf. Parul de Fier vedem, imediat la stânga imaginii 15, valea carstică de la nord de Vf. Râiosu.

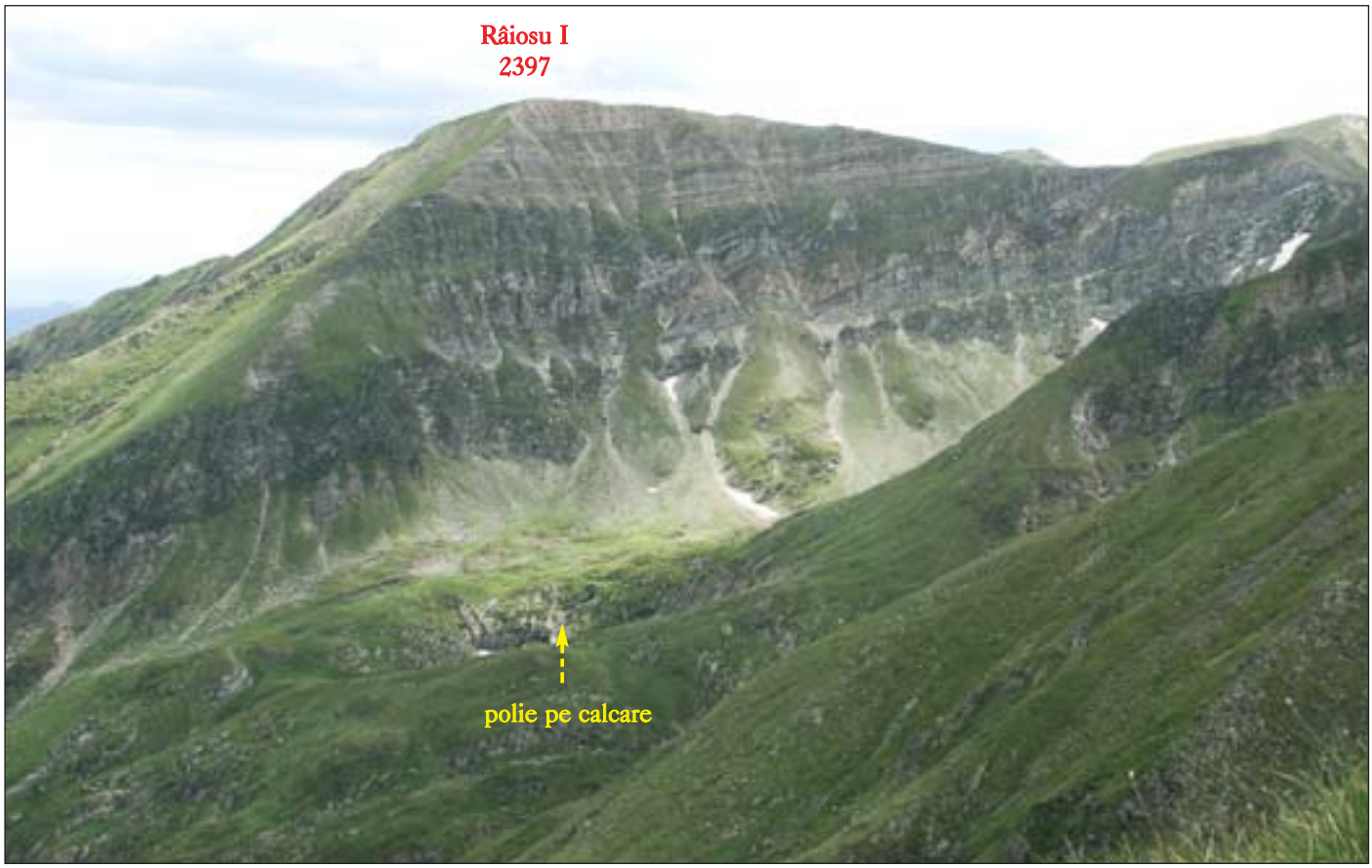

16 Iezerul Podul Giurgiului., văzut la coborârea de pe Vf. Mircii (2470 m). Poteca de creastă merge apoi - ocolind Vf. Podragu (2462 m) - spre şaua de unde se paote coborî la cabana Podragu.

rămas din poteca priporoasă de altfel, o parcurgem repede.

Sus însă, minunăţiile crestelor nesfârşite ne opresc câtăva vreme. Albota mai ales, parcursă altădată pas cu pas, îmi stârneşte amintiri; de la Furca Albotei sub care întinsesem cortul într-o seară liniştită şi ne trezisem a doua zi cu zăpadă de jur împrejur, la şaua în care ieşisem din Valea Arpăşelului şi câte şi mai câte. Peste creste, cât se vede din fuioarele de ceaţă ce par a se risipi, ţâşneşte Vf. Vânătoarea lui Buteanu.

Pe noi ne aşteaptă acum marea Căldare a Arpaşului. Coborâm lent, aproape ocolind căldarea. Creasta Făgăraşului (poteca turistică) este atât de aproape (în stânga) şi pantele par atât de accesibile încât înţelegem de ce ciobanii întâlniţi ne spuseseră că de aici putem scurta drumul, urcând direct în culme. Noi însă aveam să străbatem în întregime poteca turistică. Sub noi (dreapta), Căldarea Vârtopului ne dezvăluie printre altele o mare întindere de iarbă verde, atât de netedă, încât ne închipuim că aici, cândva, fusese un mare lac. Mai ales bordurile care înconjoară marea pată verde, între clonţanii stâncoşi, ne îndreptăţesc să credem aşa ceva.

17 Iezerul Podul Giurgiului, văzut de pe poteca ce duce în Şaua Podragu.

18 Vedere de pe Vf. Arpaşu Mare (2468 m).
foto: Trestian Găvănescu (Râmnicu Vâlcea)

19 Căldarea Podragului şi cabana Podragu.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

Spre adâncurile Văii Arpaşului, de abia vizibil, acoperişul stânei din Arpaş; ne aducem aminte că ciobanii turmei întâlnite în Şaua dintre Lacuri ne spuseseră că muntele dinspre Podrăgel nu era al lor, dar îl păşunau sperând că în Arpaş să nu fi venit anul acesta vreo turmă. Războiul păşunatului şi încălcarea teritoriilor era şi aici la el acasă.

Ocolind căldarea, începem - abia perceptibil - să urcăm. Undeva departe, zărim un stâlp metalic, profilat pe albul riul crestei. Acolo trebuie să ajungem şi până la el, pe poteca strecurată printre stâncării, nici nu facem mult. Când ajungem sus, ceţurile s-au risipit binişor, iar cerul a început să-şi spulbere norii şi petice senine apar din ce în ce mai multe. Doar vântul este din ce în ce mai puternic. Ocolim Căldarea Pietroasă (vezi harta), la finalul ei străbatem cu atenţie un troian de zăpadă încremenit aici în pofida verii sosită de mult şi la capătul traversării suntem la spărtura Ferestrei Zmeilor (imaginea 12). Prin ea zărim o săgeată indicatoare şi o mână care ne face semne de bun venit.

Ajungem sus şi întâlnim o pereche originală. Soţ şi soţie. Ea moldoveancă de pe meleagurile Iaşului, el englez, stabilit la noi. Era plin de umor englezul şi vorbăreţ nevoie mare; câtăva vreme neau fost tovarăşi de drum. Puţin am stat în Fereastra Zmeilor, la odihnă şi vorbă, apoi ne-am avântat în sus, pe cabluri, către est. Din urmă ne-a ajuns unul dintre ciobanii întâlniţi dimineaţă în Şaua dintre Lacuri. Fusese, în joacă, până în Căldarea Bâlei şi acum se întorcea. I-am cedat trecerea şi am văzut că avea după el doi câini, dintre care unul mare, lăţos, un ciobănesc autentic. Se sfiau să co-boare şi scoteau un schelălăit de abia perceptibil. Unul a coborât prin valea dinspre refugiul de sub creastă şi l-a ajuns repede pe cioban. Celălalt pregeta şi se tot întorcea, speriat de stânca abruptă. Apoi

20 Căldarea Podragului, Lacul de sus (vezi imaginea anterioară dar şi descrierea amănunţită a lacurilor din masiv, însoţită de hărţile lor, din volumele ghid al masivului, numerele 59-61 şi 67 ale revistei Invitaţie în Carpaţi.).

ne-am trezit cu el pe ur-ma noastră. Acolo unde noi eram agăţaţi cu mâinile de cablu şi sprijinindu-ne pi-cioarele pe unde puteam, câinele îşi lua-se inima în dinţi şi se avântase pe ur-mele ciobanului.

Eram pe creastă şi simţeam din plin puterea vântului. Toată ziua până atunci nu fusese prea cald, dar acum când eram atât de sus, bătaia vântului aproape turbat ne făcea să simţim din plin răceala muntelui. Ba mai mult, în locurile în care poteca străbătea locuri expuse, prudenţa trebuia să ne-o racor-dăm la puterea vântului, altfel riscam să fim aruncaţi pe versanţii muntelui, ne-primitori. Aşa am depăşit zona cablurilor celor Trei paşi de moarte, aşa am depă-şit brâna de pe coasta Arpaşului Mic.

Când am depăşit monumentul Nerlinger, câteva clipe ne-am oprit, adăpostiţi sub creastă, privind cu nesaţ peisajul oferit de Lacul şi Vf. Buda (imaginile 13, 15) şi aspectul mereu nou al Muşeteicii. Spintecătura Budei m-a fascinat mereu, poate pentru că rupea muntele atât de brutal. Apoi am început urcuşul către Arpaşul Mare. Când direcţia potecii aducea tăria vântului în spatele nostru urcam de parcă am fi avut o pânză de corabie în spate. Dar când bătaia lui ne prindea lateral, simţeam că ne doboară şi nu aveam altceva de făcut decât să înaintăm de-a buşilea. Noroc că porţiunile atât de expuse nu erau prea lungi şi mai aveam răgaz de odihnă între două rafale, sau prilejuri să ne adăpostim sub stâncile întâlnite în cale.

A venit urcuşul Vârfului Mircea, acolo unde vântul ne presa de peretele muntelui. Iar când am coborât, vântul a început să-şi mai potolească furia. Aşa că pe malul Lacului Podul Giurgiului (imaginile 16, 17), ne-am bucurat de razele soarelui şi de frumuseţea iezerului acoperit parţial de zăpadă. Totul îmbia la un popas lung, cum de altfel perechea întâlnită în Fereastra Zmeilor avea să şi-l petreacă, întinzându-şi cortul aici.

Până în Şaua Podragului mai aveam puţin de mers şi o dată ajunşi acolo am început coborâşul, în faţă cu panorama lacurilor din Căldarea Podragului (imaginile 19, 20) (pentru detalii asupra lacurilor vezi volumul 59 al revistei Invitaţie în Carpaţi, primul dintre cele 4 dedicate masivului: 59-61, 67). Coborând, vedeam Muchia Tărâţei (imaginile 19, 20) pe care venisem aproape pe ceaţă şi ploaie, acum strălucind în culorile molcome ale soarelui. Am ajuns la cabană, ne-am luat rămas bun, am pus în spate rucsacii şi am coborât la cabana Turnuri. Am înnoptat acolo şi în următoarea noastră zi de pe aceste meleaguri fermecate am coborât spre casă.

Vf. Dara (2500 metri)

text:
Dinu BOGHEZ
(Râmnicu Vâlcea)

Dimineaţa plecasem din Râmnicu Vâlcea. Pe măsură ce ne apropiam de munţi, cerul devenea din ce în ce mai întunecat şi când ne-am abătut din E64 (Sibiu - Braşov) pe drumul spre localitatea Sâmbăta de Jos au început să alunece din cer limbi de foc, unele răşchirate de cuprindeau orizontul; ploaia năvalnică, însoţită de rafale de vânt năpraznic au început să zgâlţâie autobuzul. Mai încet, ocolind crăci rupte din copaci, prin întunericul care se lăsase, până la urmă am ajuns la Sâmbăta de Jos, o dată cu ultimii stropi de ploaie.

explicaţii foto: Ică Giurgiu (Bucureşti) şi Dinu Boghez (Râmnicu Vâlcea)

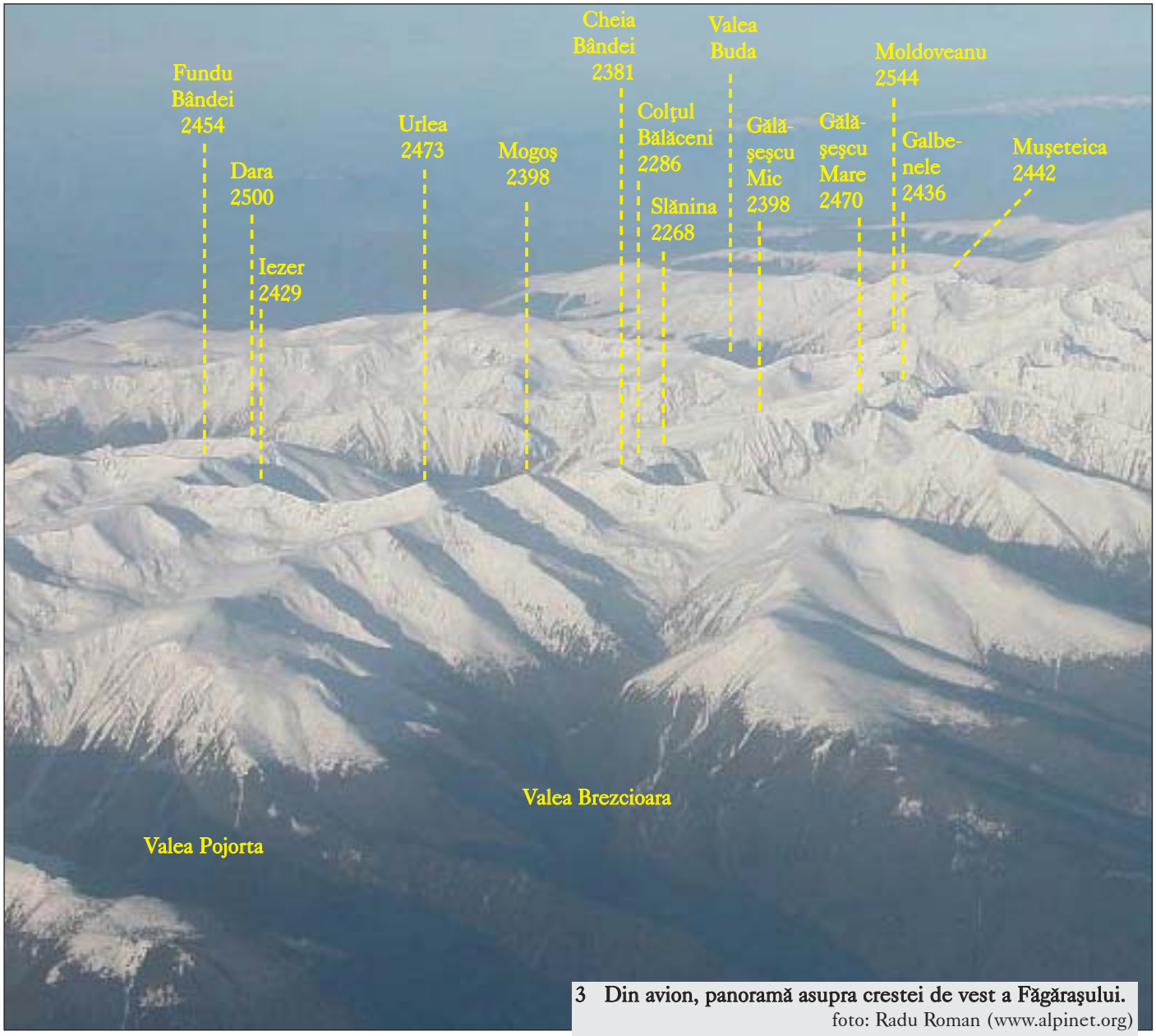

3 Din avion, panoramă asupra crestei de vest a Făgăraşului.
foto: Radu Roman (www.alpinet.org)

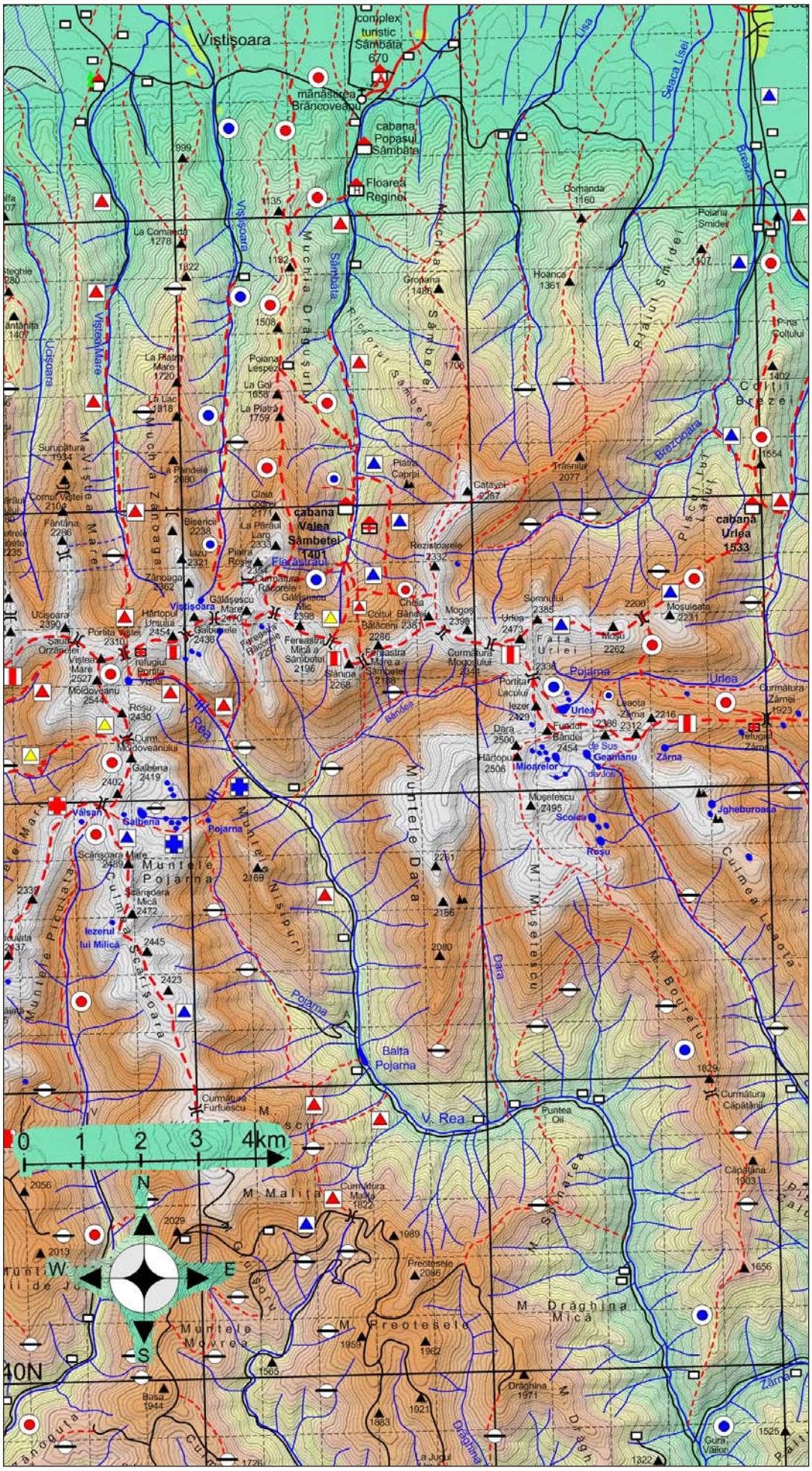

Harta zonei, pusă la zi de Ică Giurgiu - Bucureşti, pe o structură creată de Leontin Şuteu - Oradea.

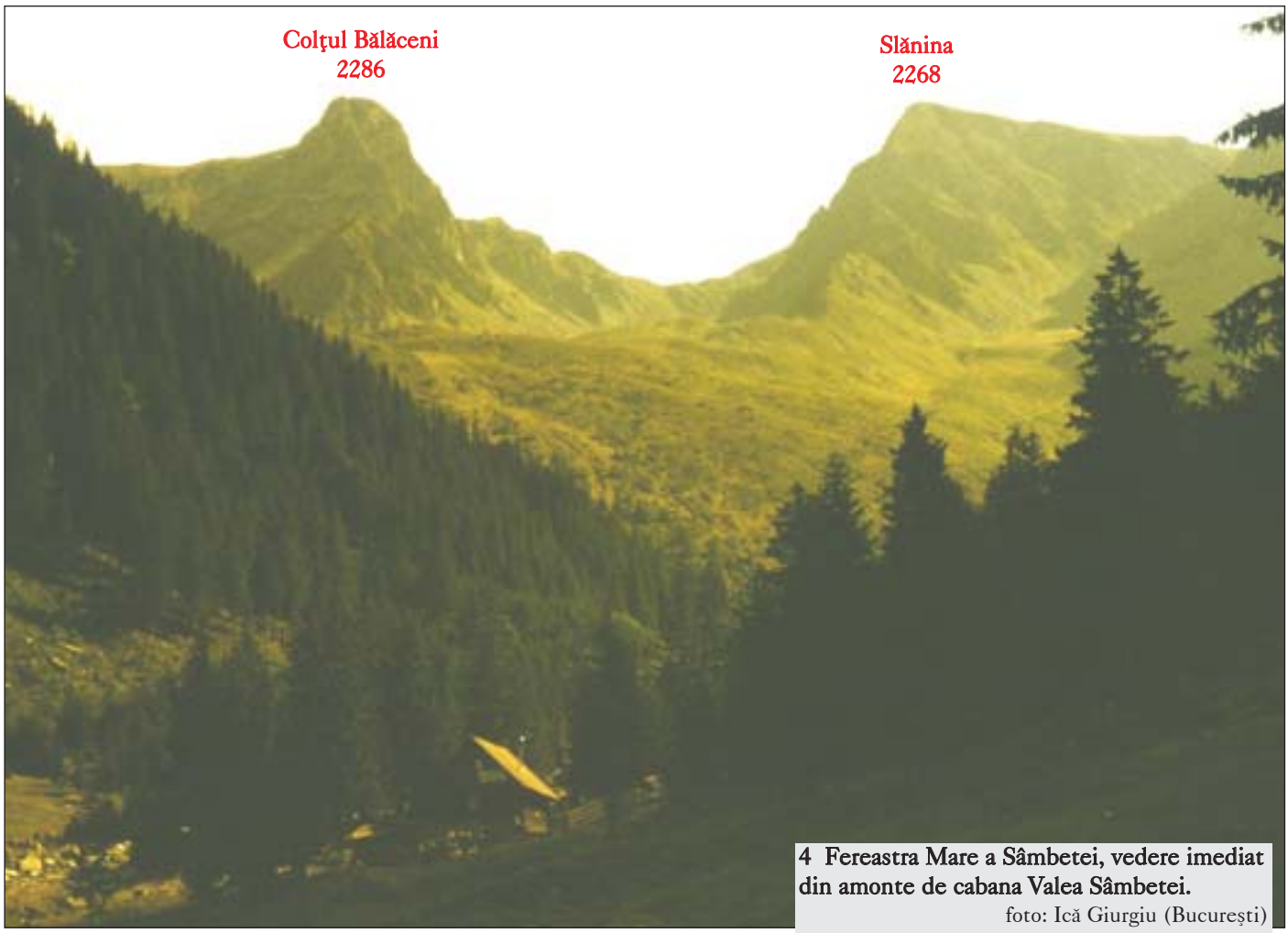

4 Fereastra Mare a Sâmbetei, vedere imediat din amonte de cabana Valea Sâmbetei.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

5 Fereastra Mare (2188 m) a Sâmbetei.
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

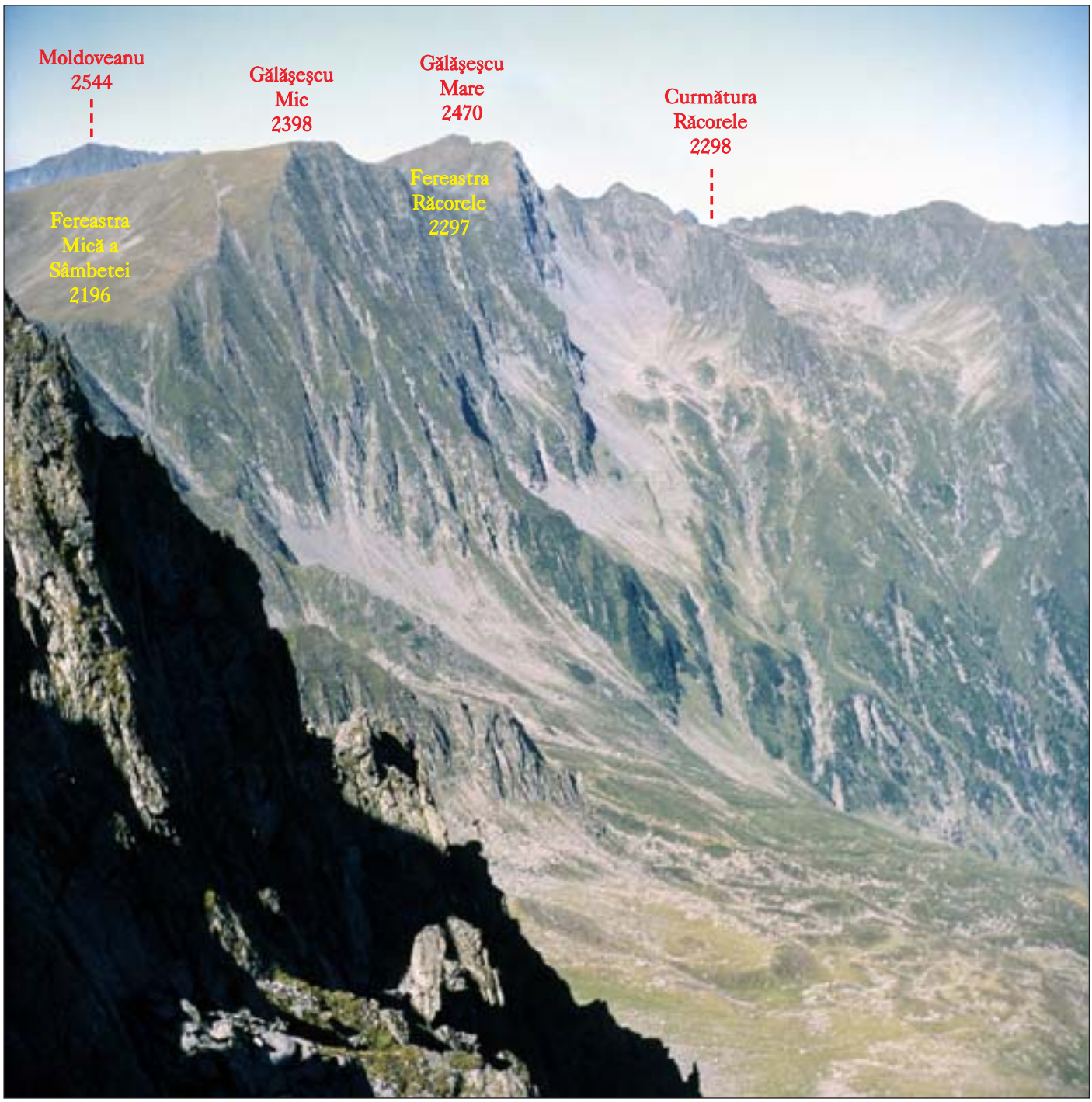

6 Vedere din Fereastra Mare a Sâmbetei către vestul crestei principale şi versantul ei nordic.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

Vreo 6-7 km am apucat să facem pe drumul către munte, cu o maşină, apoi pe jos, printre picăturile mari ale altei rafale de ploaie. Noroc că iar ne-a luat o maşină şi ne-a dus până la mânăstirea Sâmbăta (vezi harta). Nu începusem bine excursia şi ne gândeam că s-ar putea să o abandonăm.

Către ora prânzului, norii s-au spart şi un petic de cer senin ne-a dat curaj să pornim către cabana Valea Sâmbetei (poteca turistică până la cabană poate fi modificată de viiturile puternice; podeţele peste apă pot fi şi ele luate la debite mari). Am ajuns acolo repede, pe vreme cam întunecată, dar ploaia nu ne-a mai deranjat. Mai către seară, ne uitam la ceţurile umblătoare din Fereastra Mare. Uneori, Colţul Bălăcenilor se mai limpezea şi cu nădejdea că a doua zi vom avea parte de vreme bună, ne-am retras în cabană. Dimineaţa nu s-a arătat darnică cu noi şi ceţurile mai-mai să

7 Dinspre est (din dreptul Peşterii din Fereastra Mare a Sâmbetei), privim către vestul crestei principale a masivului.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

ajungă până la cabană. Asta doar până către ora 9, când iarăşi un petec de cer senin, ne-a scos la drum.

Am început temători drumul spre creastă dar timpul avea să se schimbe spre bine. Din drumul spre Fereastră (imaginile 4-7, 9, 10), cum am ajuns în căldare, am luat-o la stânga. Vroiam să urcăm pe punct roşu (imaginea 34), către Cheia Bândei. Am lăsat pe stânga marcajul triunghiului albastru (către Piatra Caprei) şi am continuat urcuşul zdravăn pe plaiul ce părea aproape nesfârşit. Negurile se risipeau văzând cu ochii şi splendoarea abrupturilor Cheii Bândei (imaginea 12) şi Colţului Bălăceni (vezi harta) ne încântau ochii. Jos, în căldare, dulăii unei turme de mioare dădeau semne că ne-au văzut. Noi am continuat drumul spre creastă, unde am ajuns după aproape 3 ore de mers.

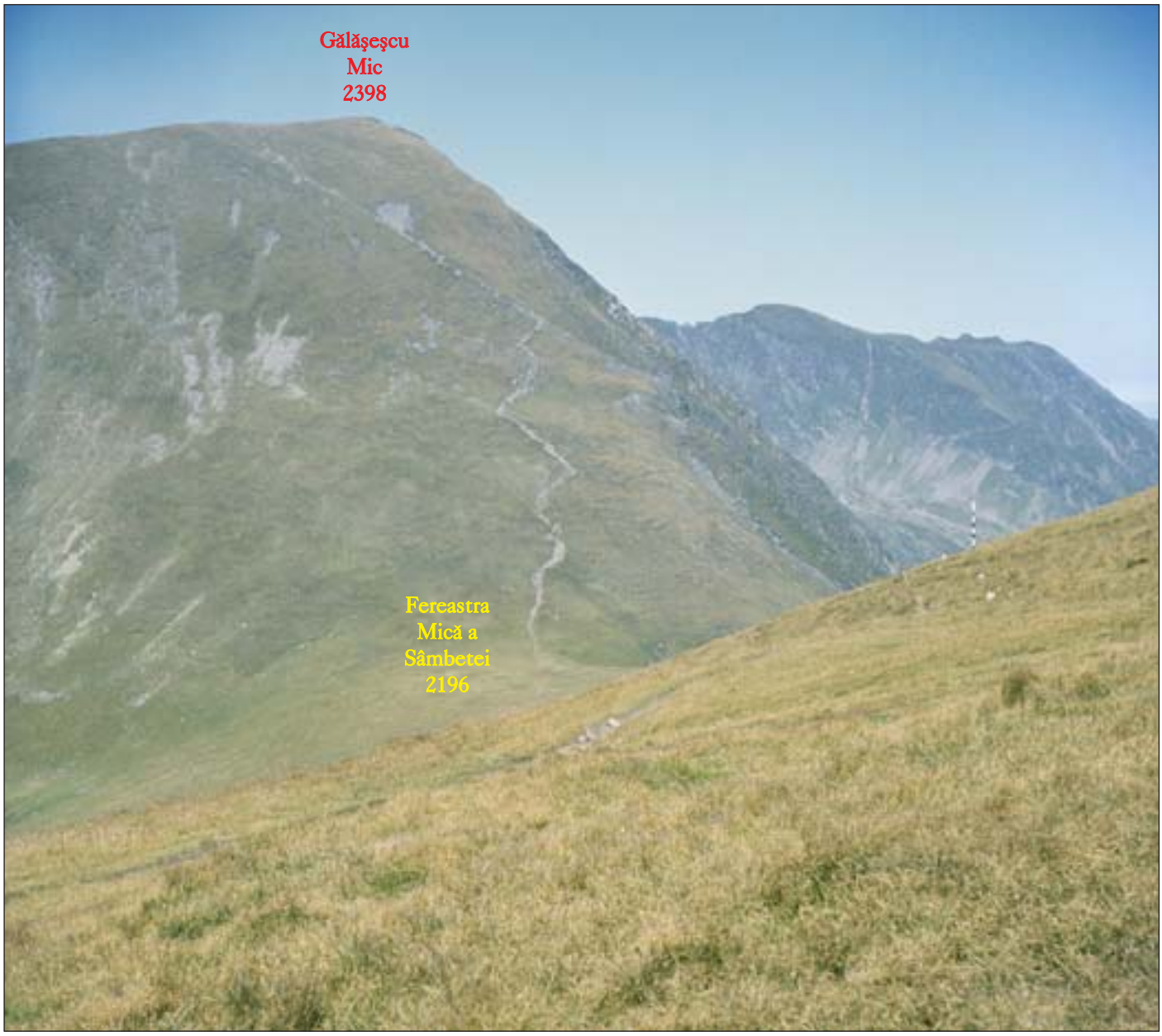

8 De pe Muntele Slănina privim tot spre vestul crestei principale: Gălăşeşcu Mic şi căldarea lui nordică.
foto: Icã Giurgiu (Bucureşti)

În creastă ne aştepta cerul senin, cu vizibilitate cât cuprindeau ochii: vârfurile depărtate ale Negoiului şi Călţunului (imaginile 15, 22), Vânătoarei lui Buteanu, Arpaşul Mare, mai apropiatul Moldoveanu (imaginile 9, 14, 22), vârfurile Hârtopul Ursului, Gălbinele, Gălăşescu Mare şi Mic (imaginile 14, 23). Spre nord, muchiile zdrenţuite ale Zănoagei şi Drăguşului, atât cât se puteau vedea de aici, de unde ajunsesem.

N-am coborât în poteca de creastă principală ci am luat-o oblic către ea, scutind astfel un prim urcuş. Trecem pe lângă Vârful lui Mogoş - 2398 m, apoi lăsăm pe stânga poteca spre cabana Urlea (care trece peste vârful cu acelaşi nume - 2473 m). De aici încolo drumul crestei principale are din ce în ce mai multe stâncării. Pe creastă, o săgeată ne arată drumul de 20 de minute către Lacul Urlea (imaginea 20). Câtăva vreme de acum încolo, ori de câte ori dorim să-i vedem oglinda adăpostită în căuşul văii nu avem decât să urcăm puţin spre stânga şi să ne bucurăm de darurile Făgăraşului, risipite prin imensa căldare, aflată cu vreo 200 m altitudine mai jos.

Trecem pe lângă ascuţişul Iezerului - 2429 m (imaginile 17, 18). Apoi poteca are o porţiune de brână stâncoasă şi coboară pe alta, aflată pe versantul nor-

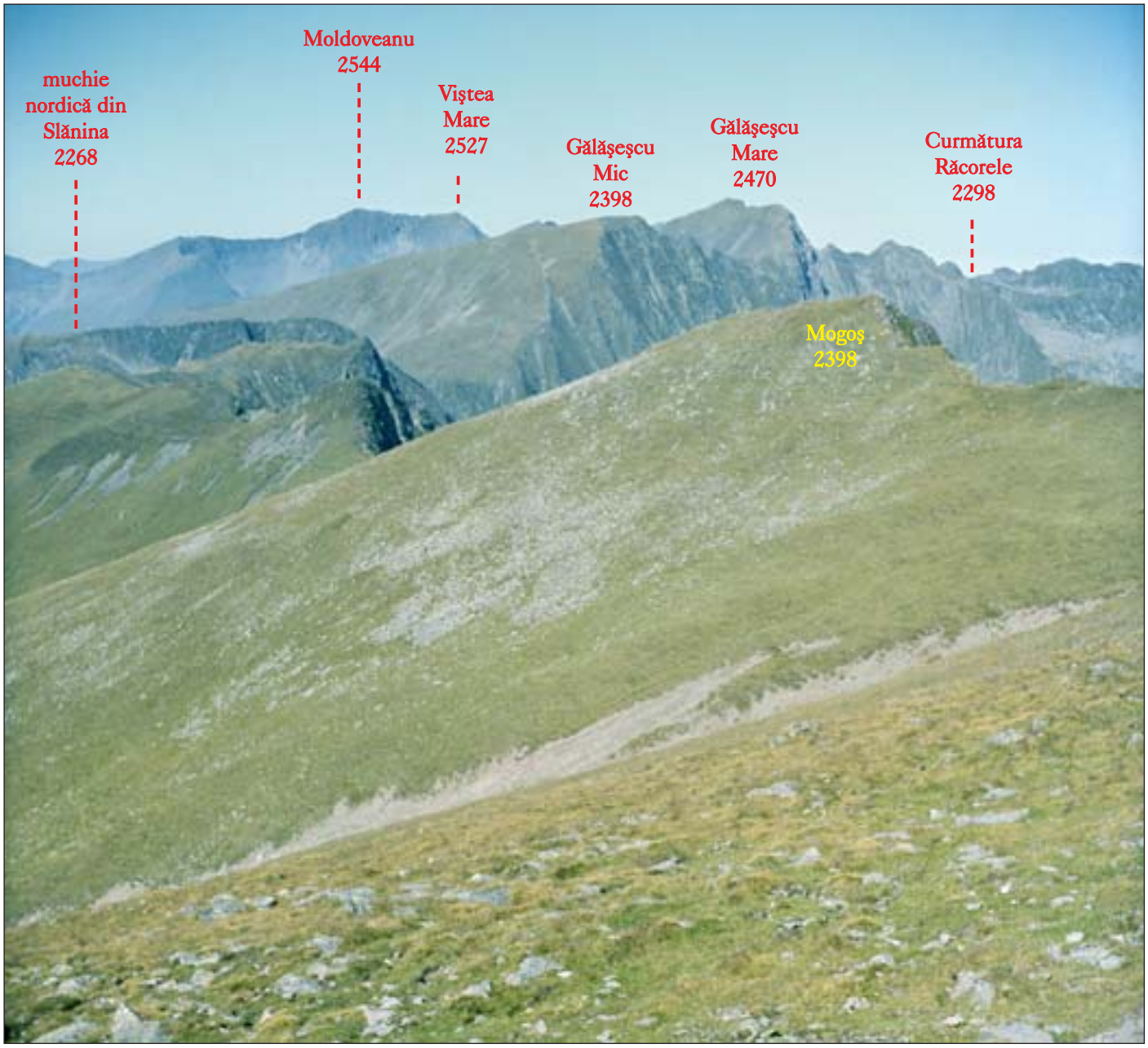

9 Dinspre Vf. Urlea avem privelişte amplă până la Moldoveanu.
foto: Icã Giurgiu (Bucureşti)

dic al Vf. Fundul Bândei - 2454 m. De aici încolo, poteca de creastă coboară pe un plai lung, îndreptându-se către Curmătura Zârnei (imaginile 27, 26).

Este aici un loc de inflexiune al traseului nostru, pentru că, fără să mai avem potecă marcată, ne îndreptăm către Vf. Dara (2500 m/ imaginile 18, 19). Dar aici avem şi priveliști cu totul noi faţă de cele cu care ne-am obişnuit până adineauri. Spre est, apropiată parcă, priveliştea argintie a Pietrei Craiului ne reţine în primul rând atenţia. Peste ea, silueta oarecum masivă a Bucegilor şi ceva mai la dreapta de Piatra Craiului vârfurile principale ale Munţilor Iezer. La picioarele nostre, tot spre est, sunt oglinzile lacurilor din Căldarea Hârtoapele Leaotei.

Ţinta excursiei noastre este acum foarte aproape. Fără potecă clară, pe plai, am luat-o la dreapta, ocolind Vf. Fundul Bândei. Urmează un coborâş uşor, apoi urcuşul pe grohotiş către Vf. Dara. Am ajuns din nou la 2500 m. (Prima oară ajunsesem aici cu soţia, acum eram cu fiica mea.) Privesc cu nesaţ locurile. Către sud-vest, la început se desfăşoară Muchia Darei, trecând printr-o şa adâncă şi, mai departe, pe o creastă înaltă şi apoi, prin Brâul Darei, către Valea Rea. Valea Dara (vezi harta) desparte muchia amintită de cea a Hârtopului - 2506 m, celălalt colos al locurilor. Mai spre sud, Vf. Muşetescu - 2495 m - închide seria ultimelor vârfuri înalte ale Făgăraşilor. Mai departe de Muşetescu urmează Muchia Boureţului şi cea a Muşetescului. Prima sfârşeşte la furcitura Zârnei cu cea a Văii Rele. Pe Dara şi pe Hârtopu, balize de piatră (momâi, oameni de piatră) fac vârfurile mai uşor de identificat.

De pe masivul vârf al Darei coborâm nu prea mult, trecem peste o coamă

10 Fereastra Mare a Sâmbetei şi intrarea în Peştera din Fereastra Mare.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

12 Abruptul nordic al Cheii Bândei (2381 m).
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

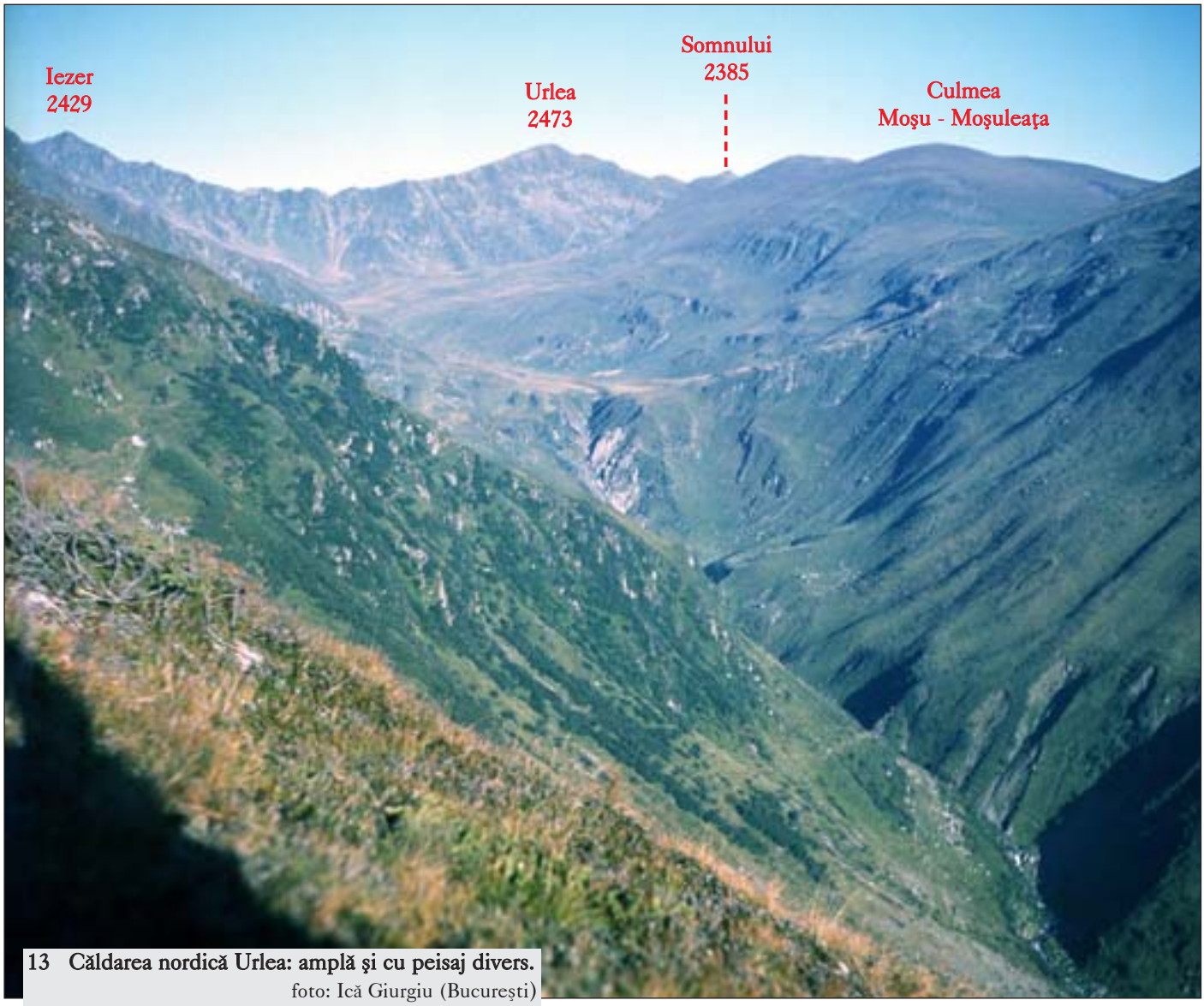

13 Căldarea nordică Urlea: amplă şi cu peisaj divers.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

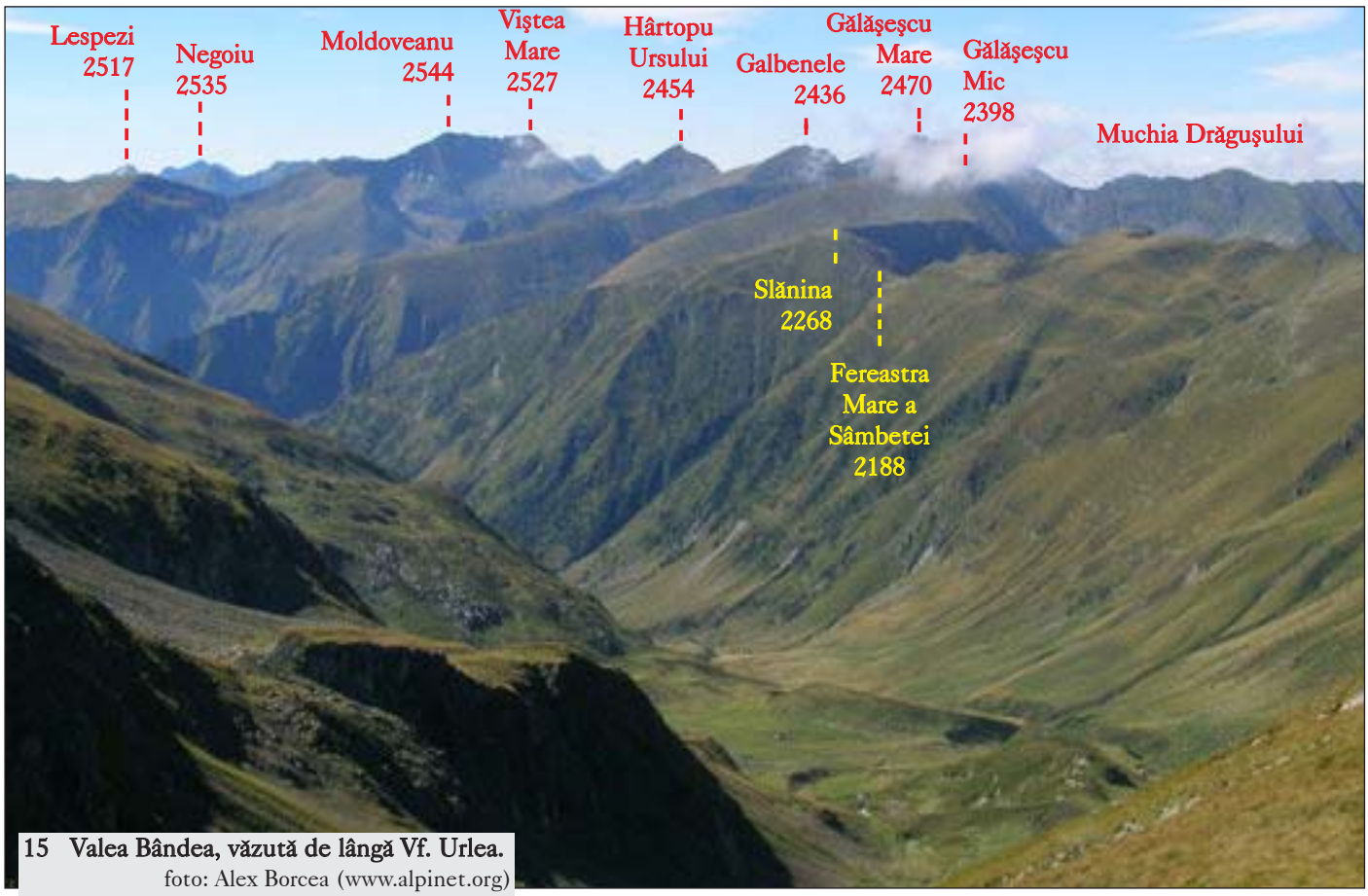

15 Valea Bândea, văzută de lângă Vf. Urlea.
foto: Alex Borcea (www.alpinet.org)

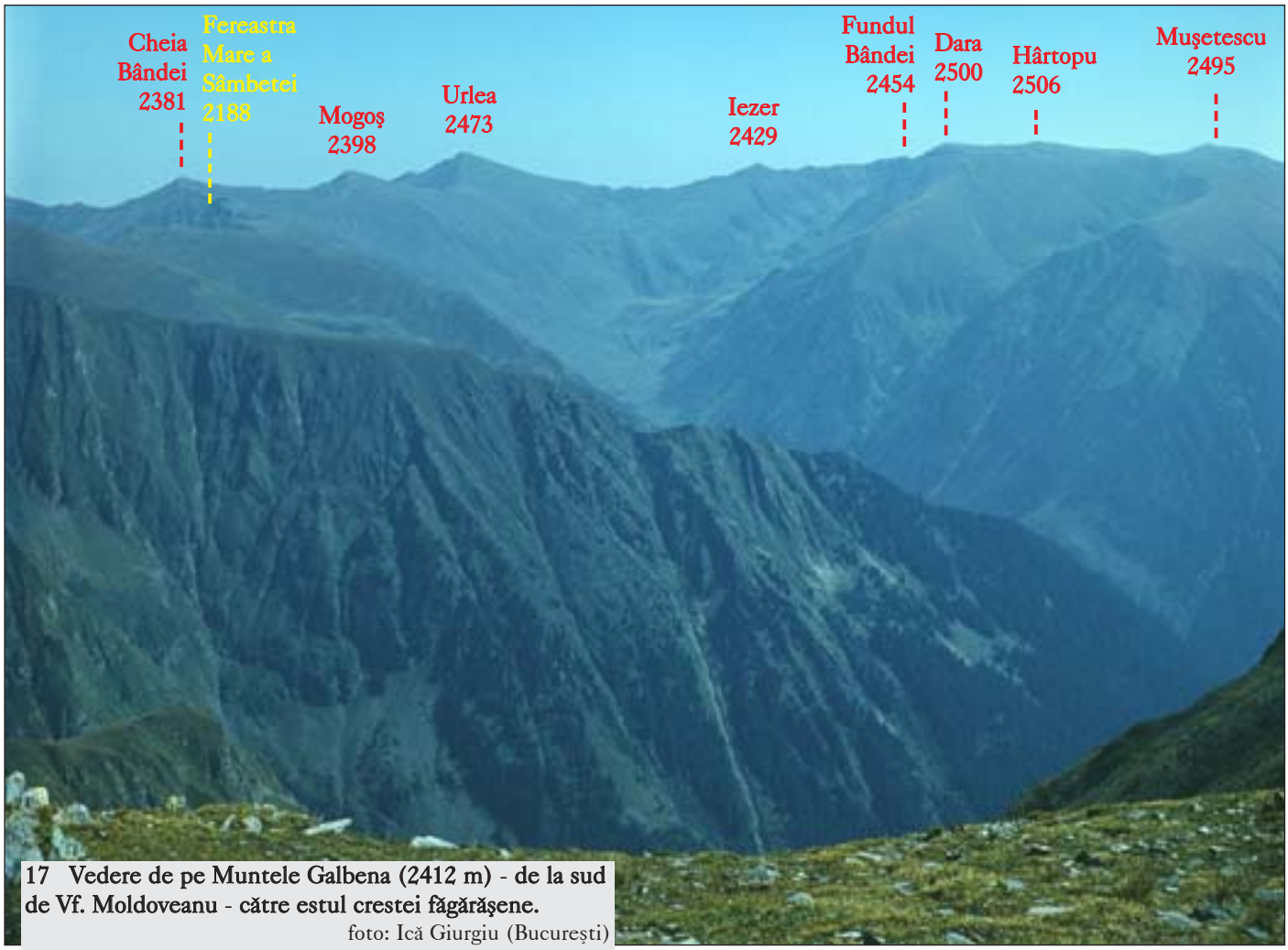

17 Vedere de pe Muntele Galbena (2412 m) - de la sud de Vf. Moldoveanu - către estul crestei făgărăşene.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

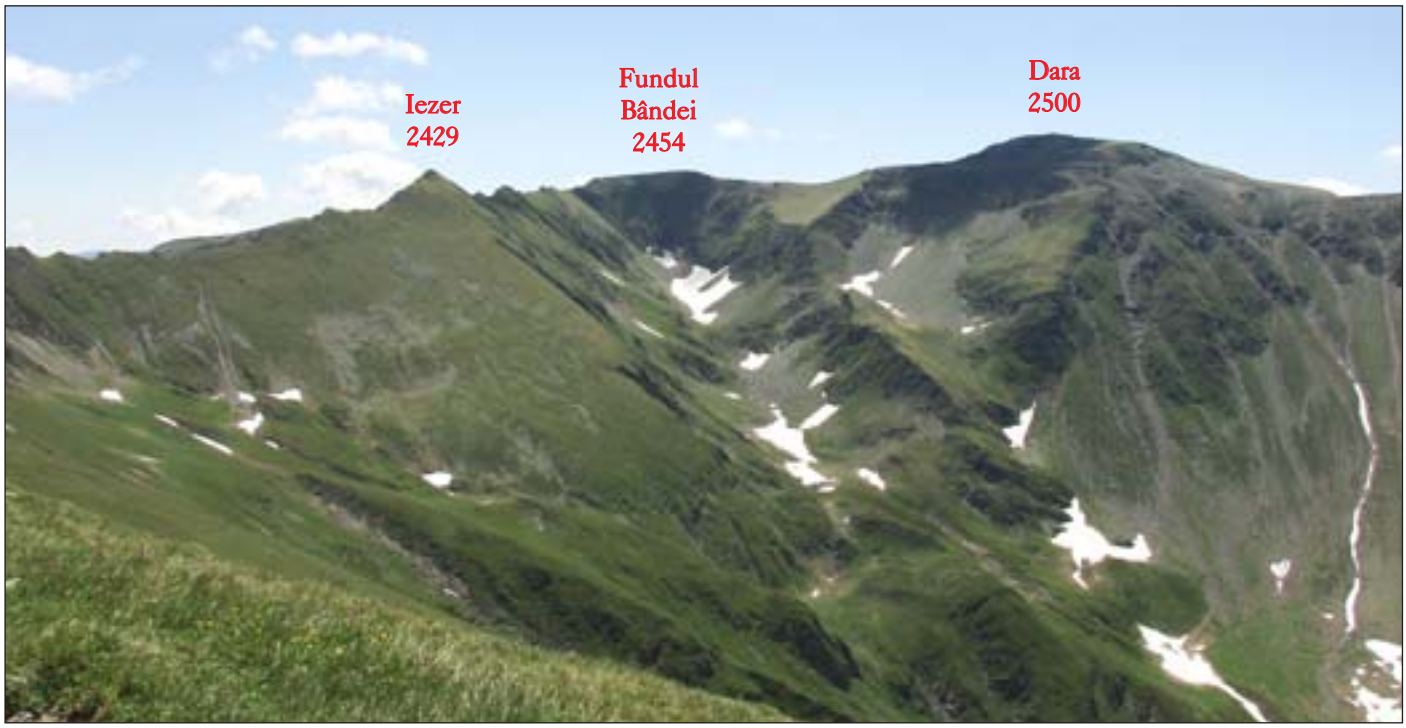

18 Căldarea Fundul Bândei.
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

20 Lacul Urlea (2192 m), văzut de pe creasta principală a Făgăraşului.
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

21 Lacul din partea superioară a Văii Bândea (2080 m).
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

22 Vedere de pe Vf. Dara (2500 m) spre vestul crestei principale a Făgăraşului.
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

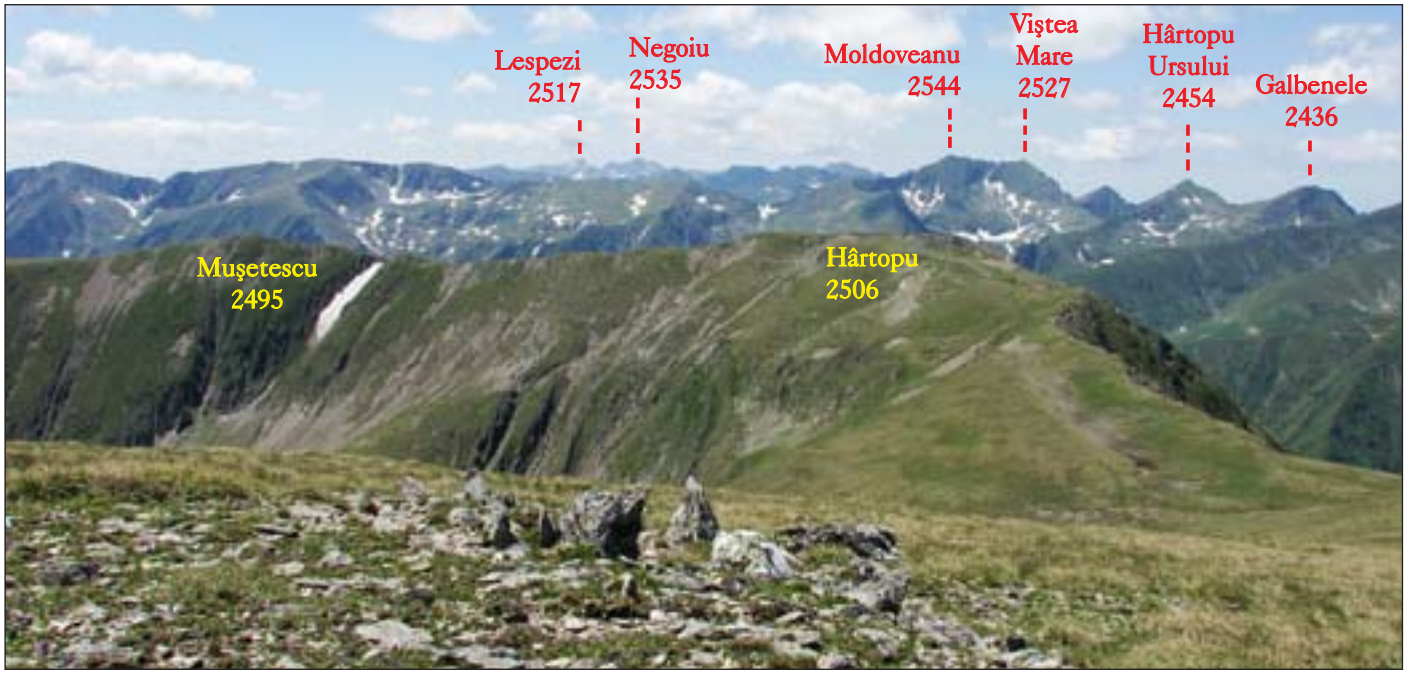

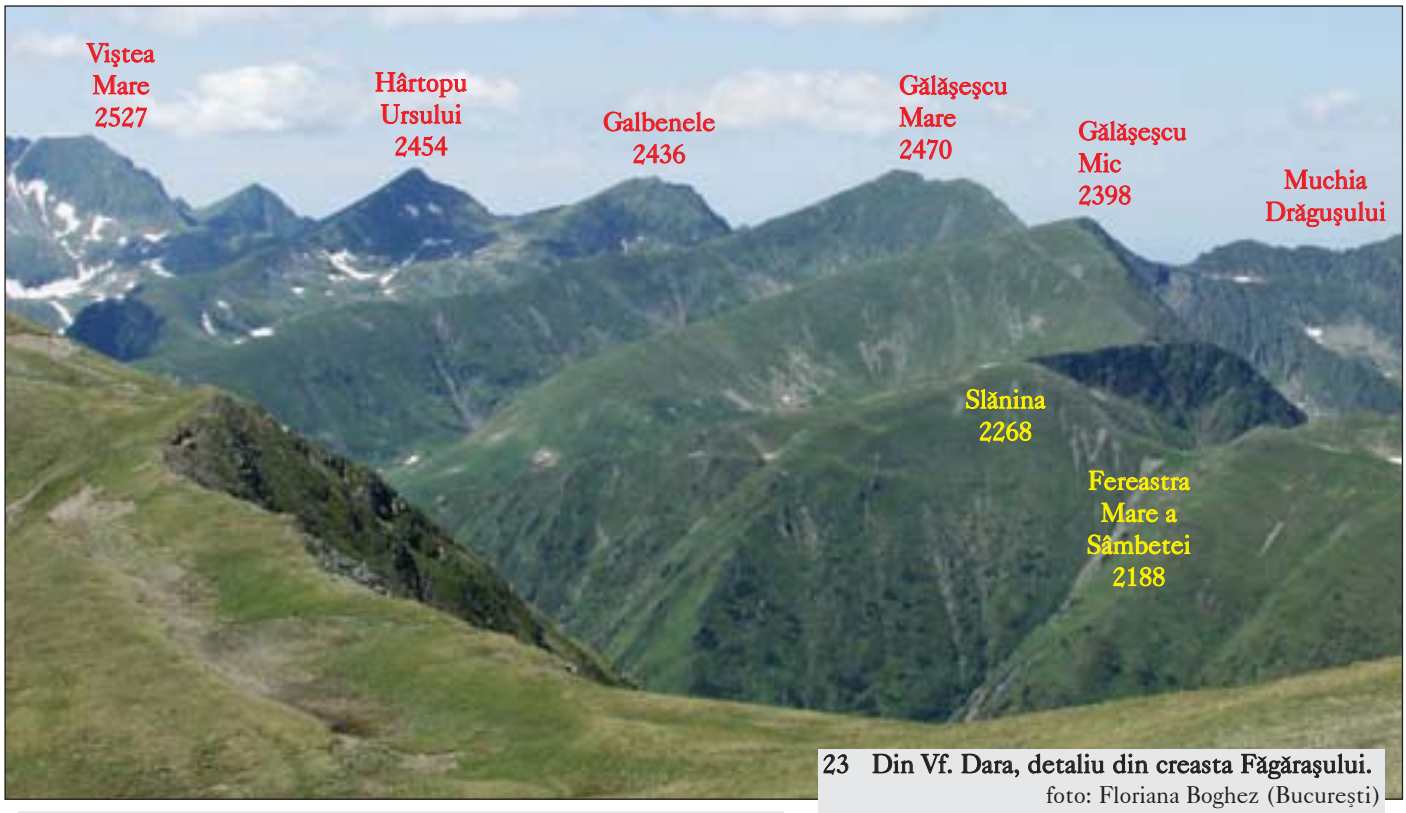

23 Din Vf. Dara, detaliu din creasta Făgăraşului.
foto: Floriana Boghez (București)

24 Căldarea Hârtoapele Leaotei, văzută de pe Vf. Dara (2500 m).
foto: Floriana Boghez (București)

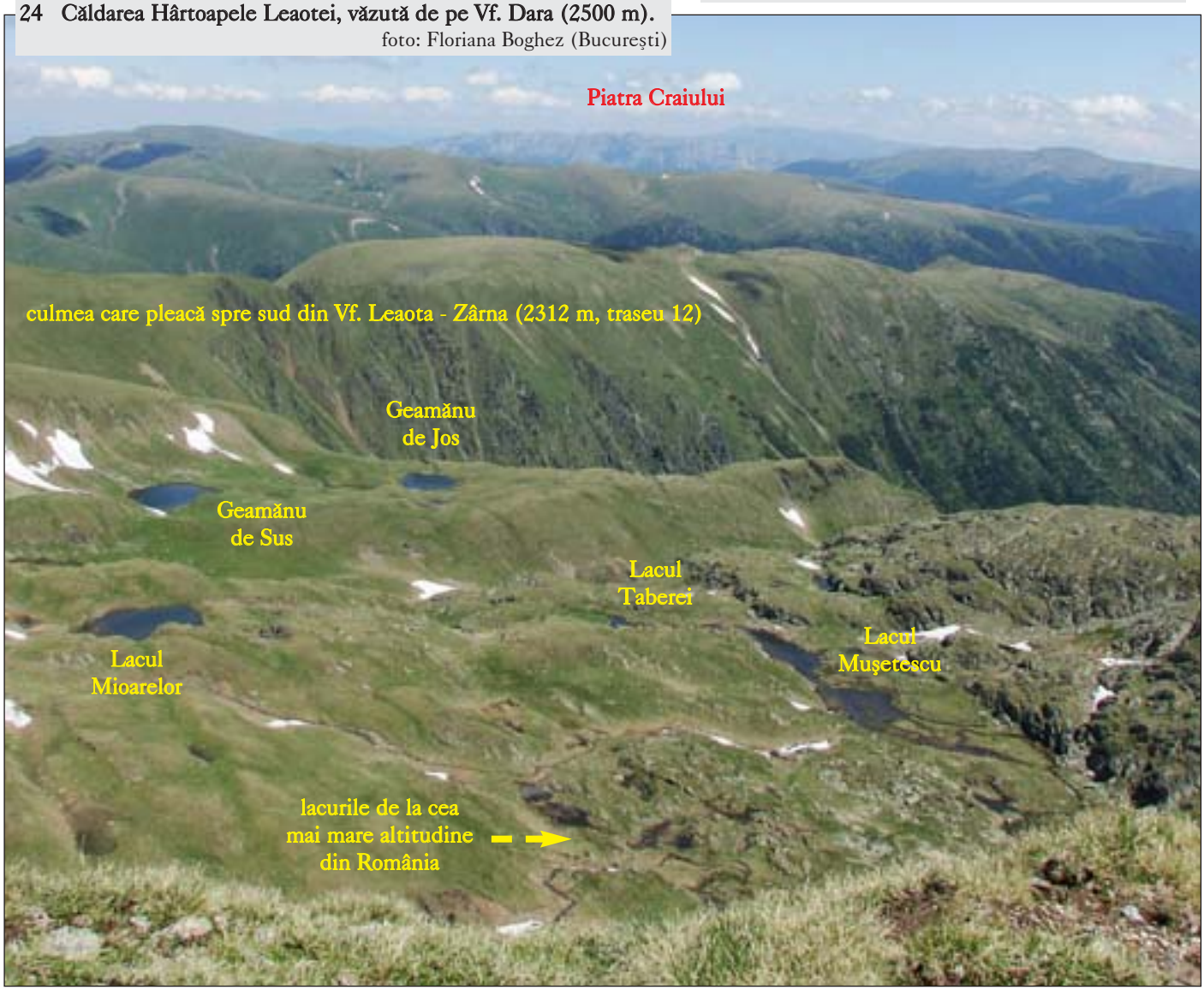

25 Căldarea Hârtoapele Leaotei, imediat la dreapta faţă de imaginea anterioară. O prezentare de amănunt, însoţită de hărţi ale lacurilor, găsiţi în numerele 59-61 şi 67 ale revistei Invitaţie în Carpaţi.
foto: Floriana Boghez (București)

26 De pe Muntele Leaota, de pe traseul de creştă principală a masivului, vedere spre refugiul Zârna.
foto: Ică Giurgiu (București)

27 Căldarea Lacului Zârna, văzută din traseul de creastă refugiul Zârna - Muntele Leaota.
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

31 Flori de nu-mă-uita (Myosotis alpestra).
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

32 Clopoţei de stâncă (Campanula alpina).
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

33 Gălbinea (Doronicum carpaticum).
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

34 Din Căldarea Sâmbetei se ramifică şi traseu turistic spre Cheia Bândei.
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

35 Cascada Pârâului Fierăstrăul coboară din Muchia Drăguşului.
foto: Floriana Boghez (Bucureşti)

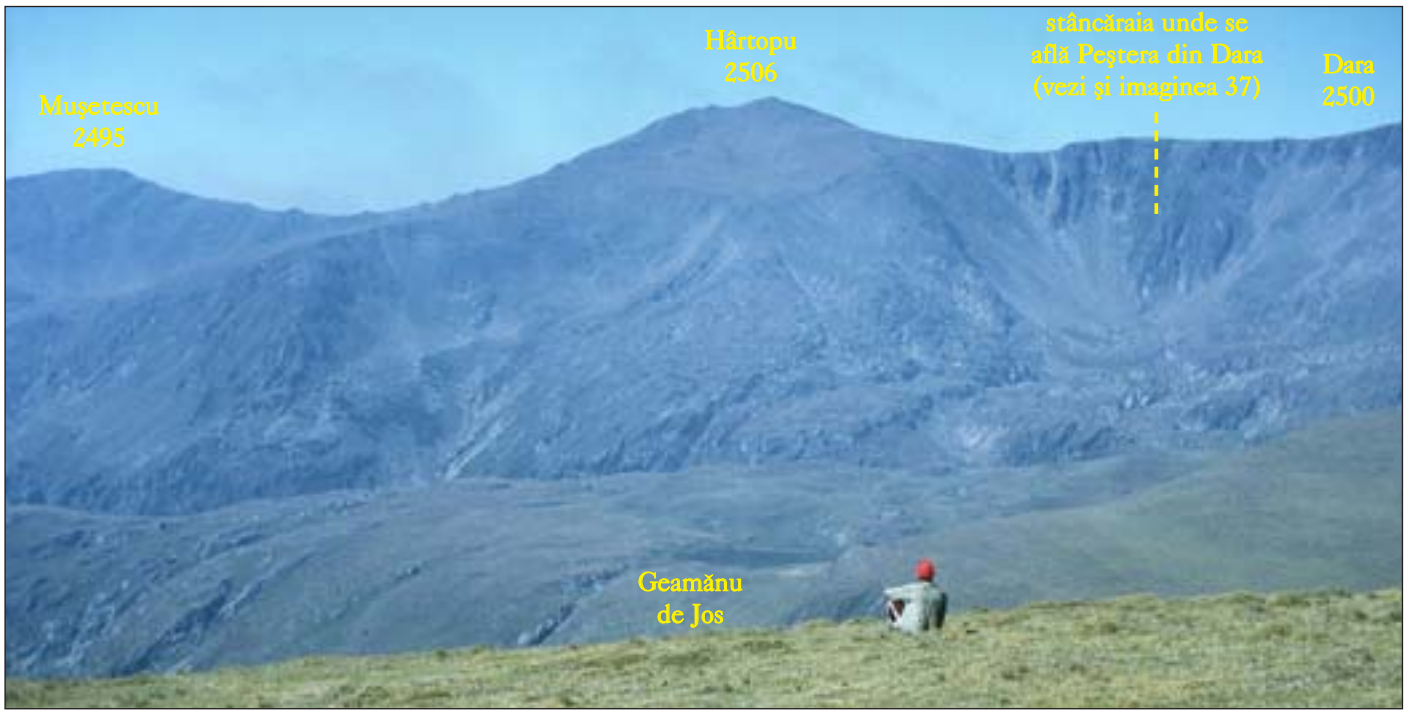

36 De pe Culmea Leaota, privim spre Căldarea Mioarelor (vezi şi imaginea 24).
foto: Ică Giurgiu (Bucureşti)

37 Peştera din Dara (vezi şi imaginea 36); intrarea se află în dreptul "petei" portocalii, Mircea Vlădulescu.
foto: Ică Giurgiu (Clubul de Speologie "Emil Racoviţă" Bucureşti)

38 Peştera din Dara (vezi şi imaginile 36 şi 37); intrarea se află în dreptul "petei" portocalii, Mircea Vlădulescu.
foto: Ică Giurgiu
(Clubul de Speologie
"Emil Racoviţă" Bucureşti)

prelungă, presărată cu câteva moţoţoaie şi în faţă mai avem doar ultima pantă, cea către Vf. Hârtopu, la 2506 m. De când părăsisem cabana din Valea Sâmbetei trecuseră 5½ ore.

Drumul la întoarcere pare mai uşor şi pe nesimţite am ajuns în Fereastra Mare. A urmat coborârea iute prin Căldarea Sâmbetei. Soarele trecuse către asfinţit, culmile căpătaseră culori mai blajine. Până a nu ajunge la cabană, doar imaginea Pârâului Ferăstrăul (imaginea 35), coborât pe o imensă cascadă tocmai din Muchia Drăguşului, ne-a mai reţinut atenţia. Obosiţi, după aproape 11 ore de mers, aproape de ora 20, am ajuns la capătul drumului. Cu imaginea proaspătă a locurilor străbătute, de abia am putut adormi.

Aveam în minte prima ascensiune pe Vârful Dara. Atunci, de mult, eram obsedat de enigmaticul Brâu al Darei. Urcasem din Valea Rea, de la Balta Pojarna (vezi harta; balta este acum colmatată). Trecusem apa pe o punte îngustă şi intrasem pe poteca cu brazi ce sclipeau înrouraţi în lumina dimineţii de toamnă târzie. Şi astăzi pe aici apa se trece tot pe punte, mai trainică, dar brazii au căzut sub ferăstrăul drujbei şi locurile par triste. Pe atunci poteca urca zdravăn, până într-o râmătură, unde se pierdea. Apoi, învingând ruptura ajungeai aproape de stâna din Dara. Urma drum prin pădurea de jneapăn, apoi pe marginea versantului, pe Brâul Darei, pe creasta din ce în ce mai înaltă. Am văzut mai apoi lacurile din Căldarea Hârtoapele Leaotei şi am coborât pe valea adâncă a Bândei (vezi harta), până la maşina care ne aştepta în Valea Rea.

Peştera din Fereastra Mare a Sâmbetei

Ică GIURGIU,
Gabriel SILVĂŞANU
(Clubul de Speologie
"Emil Racoviţă" Bucureşti)

Descoperită la 23 august 1992 de Ică Giurgiu. Cartare: Ică Giurgiu, Gabriel Silvăşanu.

Intrarea cavităţii se află la aproximativ 50 metri spre est de centrul Ferestrei Mari a Sâmbetei (2188 m/ locul stâlpului turistic cu săgeţi indicatoare), cu zece metri diferenţă de nivel mai sus de el, pe direcţia 456 grade (pe o busolă cu 600 diviziuni), spre stânga potecii care urcă din Fereastra Mare a Sâmbetei către Vârful Urlea. Intrarea peşterii este perfect vizibilă atunci când coborâm de pe Vf. Slănina (2268 m): vezi imaginea de la pagina 70.

Cavitate formată prin tracţiune gravitaţională, dezvoltată în şisturi. Dincolo de intrare (un puţ de 1,5 metri, strâmt) galeria rămâne îngustă şi înaltă, în permanenţă colţuroasă, umedă. Orice contact cu conturul ei lipeşte de noi pământ adus de apele de infiltraţie sau de topirea gheţii/ zăpezii.

21,5 metri dezvoltare (lungime totală), denivelare -6,5 metri, extensie 13 metri, indice de ramificare 1,65.

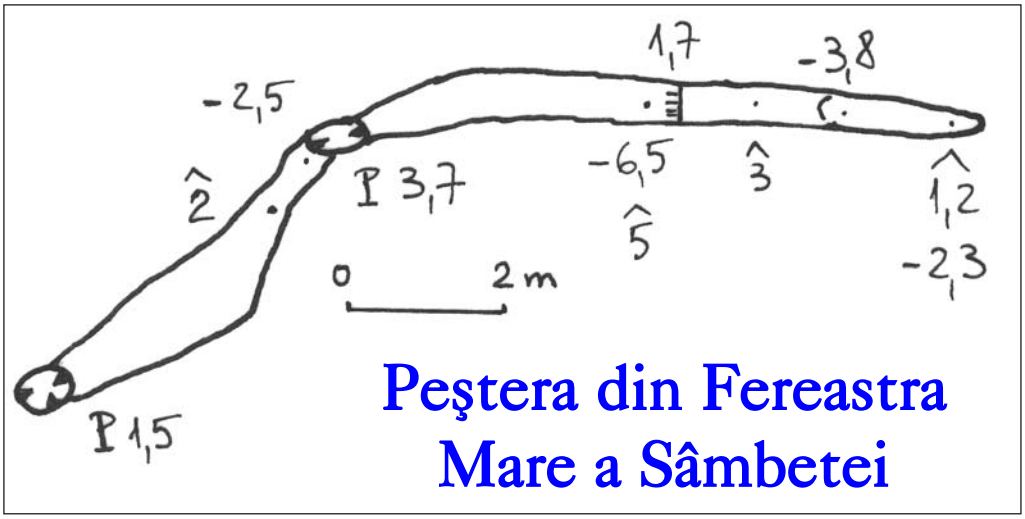

Clubul de speologie "Emil Racoviţă" Bucureşti

Peştera din Muntele Dara

Ică GIURGIU,
Mircea VLĂDULESCU
(Clubul de Speologie
"Emil Racoviţă" Bucureşti)

A fost descoperită la 4 septembrie 1985 de Ilie Boloveschi, Mircea Vlădulescu, Ică Giurgiu, Gabriel Miclăuş. Cartată de Mircea Vlădulescu.

În căldarea glaciară Hârtoapele Leaotei, aflată la sud-est de creasta principală a masivului în raport cu Lacul Urlea (vezi harta de la pagina 64), căldare înconjurată (de la sud-vest la nord-est) de Vârfurile Muşetescu, Hârtopul Darei, Dara şi Leaota există patru lacuri mari (imaginea 24, pagina 75), imediat vizibile de pe crestele din jur, care nu pot fi confundate între ele: două sunt situate în partea estică a căldării (Geamănul de Sus şi Geamănul de Jos) iar alte două în partea ei vestică. Cel mai dinspre nord dintre aceste patru lacuri are contur rotund (Mioarele), cel dinspre sud are formă puternic alungită, orientată est-vest (Muşetescu).

Între aceste ultime două lacuri, cum venim dinspre est către vest, mergând spre creasta Muşetescu - Dara, se individualizează din această creastă către noi un nucleu stâncos, triunghiular (cu vârful în jos), care formează partea din amonte a căldării de aici (imaginile 36-38, paginile 80-81); el este mărginit pe laturi de pasaje mai puţin înclinate, care conduc în creasta Muşetescu - Dara. Pe axa verticală a acestui nucleu stâncos, la 2360 metri altitudine (mai sus cu circa 80 de metri altitudine faţă de oglinda Lacului Mioarele) se află intrarea Peşterii din Muntele Dara. Accesul la ea este destul de delicat pe ultima porţiune.

Dincolo de intrare, o galerie unică, ascendentă, îşi restrânge treptat dimensiunile. Podeaua este acoperită cu nisip. Cavitatea s-a format în şisturi, pe o fisură. 10,3 metri lungime totală, +1,7 metri denivelare, 9,5 metri extensie, indice de ramificare 1,09. Număr de cadastru: 07-2016/1. Este peştera aflată cel mai la est în Munţii Făgăraşului

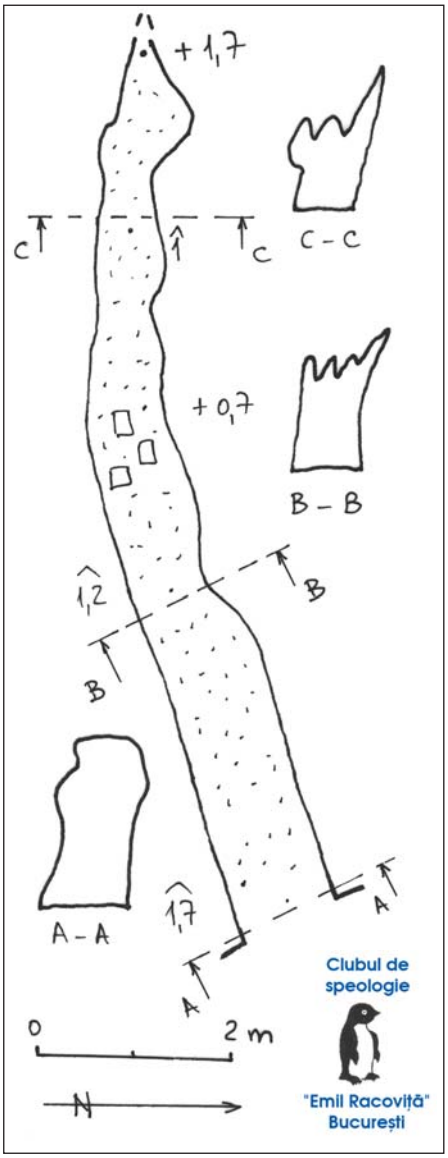

Articole din revista Invitaţie în Carpaţi despre Munţii Făgăraşului:

Decembrie pe creste, nr. 56, paginile 55-58;
Măreţie şi groază, nr. 57, paginile 3-9;
nr. 59-61, primele trei volume ale ghidului Făgăraşului - toate traseele, hartă la zi, detaliată (87 x 45 centimetri), toate lacurile, peşteri; în premieră, prezentarea masivului cu ajutorul a 256 de imagini însoţite de localizări detaliate şi a 66 de hărţi şi schiţe de zone; nr. 67, al 4-lea volum al ghidului Făgăraşului;
Halou, nr. 70, pagina 10;
Podragu - Valea Sâmbetei, toamna, nr. 75, paginile 61-66;
Peşteri din Munţii Făgăraşului, nr. 80;
Cu bicicleta pe Moldoveanu, nr. 81, paginile 10-21;
Muchia Tărâţa şi circuitul Podrăgel, nr. 82, paginile 47-62;
Vf. Dara, nr. 82, paginile 63-81;
Peştera din Fereastra Mare a Sâmbetei, nr. 82, pagina 82;
Peştera din Muntele Dara, nr. 82, pagina 83.

Bisericile din Plaiul Cloșani - repere monografice

(separat, Ghidul bisericilor de lemn din Plaiul Cloșani)

Două volume care însumează peste 600 de pagini; se adaugă multe planșe cu fotografii color, anexe și documente. Bogat ilustrate în interior cu imagini alb-negru. Editura TipoRadical, 2007. ISBN 978-973-7830-56-2 și respectiv 978-973-7830-57-9.

Limitele geografice ale Plaiului Cloșani: de la sud de Valea Cernei (aliniamentul Vf. lui Stan - Piatra Mare a Cloșanilor/ Munții Mehedinți) până la Dunăre (aliniamentul Orșova - Vârciorova).

Este o lucrare numai despre biserici? Nu. Este o carte despre munte? Într-o oarecare măsură, da. Autorii C. Boteanu și Gavrilă Oprenescu vorbesc despre istoria locurilor, despre oamenii care au creat-o și mențin continuitatea. Este o lucrare releu, de la pachetul de cunoștințe al căreia poți pleca (și) spre alte direcții: către preocupări și obiceiuri, către faptele de viață întredeschise, către altitudine (Mehedinți, Vâlcan, Podișul Mehedinți). Ar fi trebuit o avere și încă niște sute de pagini color ca să înfățișezi frumusețea și diversitatea turistică a locurilor. O bibliografie selectivă bogată și, repet, pentru cine parcurge cartea cu răbdare, legături cu viața celor mulți, locuitorii mereu și mereu altor generații de pe Plaiul Cloșani.

Mai mult, un CD, însoțit de coloană sonoră potrivită, meșteșugit construit, ne oferă poate cea mai bună introducere în cuprinsul plin al celor două volume.

*

Un alt CD prezintă un album de imagini sugestive și un film despre Insula Ada Kaleh de pe Dunăre, până nu de mult locuită, acum aflată sub apele amenajării hidrotehnice de la Porțile de Fier.

*

Unul dintre autori, domnul Gavrilă Oprenescu, poate fi contactat de către cei interesați de subiectele de mai sus la 0740.223.924 sau la titerlesti@yahoo.com.

Ică Giurgiu

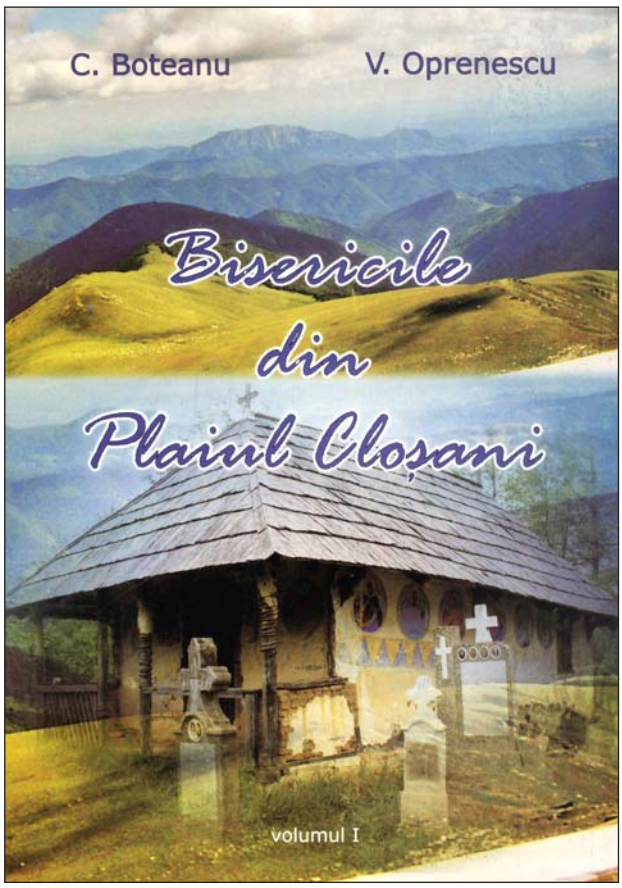

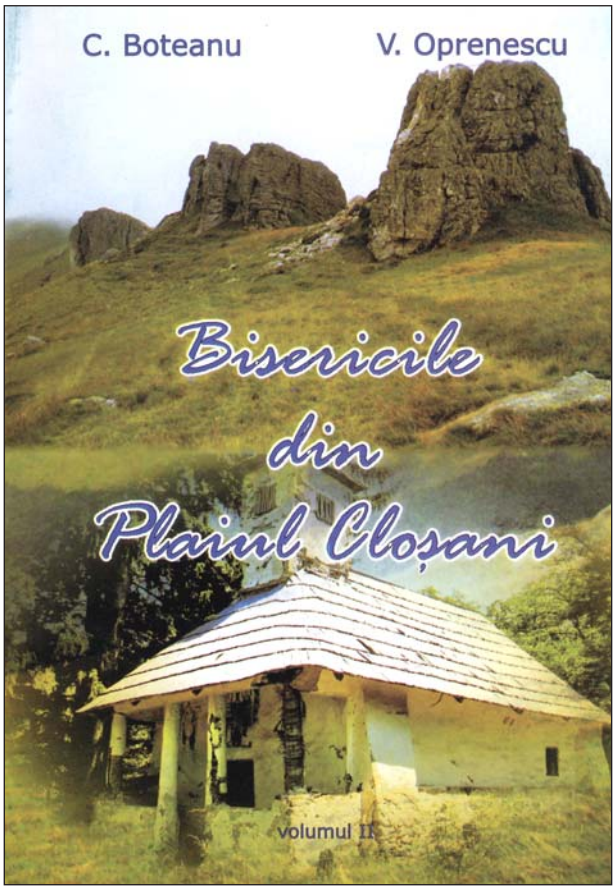

sumarul revistelor Invitaţie în Carpaţi

Sumarul
este deschis persoanelor
care transmit informaţii
(ştiri, fotografii,
articole, monografii).
contact: iic@alpinet.org,
muntiicarpati@rdslink.ro,
telefon 683.51.03

prima serie a revistei, anii 1997-2001, numerele 1-50
(mai jos, de exemplu IIC 1998-02 înseamnă anul 1998, numărul pe februarie)

seria nouă, din octombrie 2005, numerele 51-80
(de exemplu, IIC 55/ 71 înseamnă numărul 55, pagina 71)

Alpinism IIC 1998-02, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 1999-09, IIC 2000-01, IIC 2000-04, IIC 2000-06, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-05, IIC 2001-10, IIC 2001-11, IIC 69/ 39, IIC 81/ 45

Aninei IIC 57/ 60

Baiului IIC 55/ 71

Berzunţi IIC 82/ 27

Bihor IIC 2001-04

biserici fortificate IIC 75/ 69

Bucegi IIC 1997-02, IIC 1997-03, IIC 1998-04, IIC 1998-12, IIC 1999-09, IIC 2000-04, IIC 2000-07, IIC 2000-10, IIC 2000-11, IIC 2001-01, IIC 2001-02, IIC 2001-04, IIC 2001-11, IIC 2001-12, IIC 63-66, IIC 69/ 39, IIC 70/ 50, IIC 76/ 3; IIC 81/ 10

Buila IIC 2000-04, IIC 56/ 49, 53

Bulgaria IIC 2001-11

canioane IIC 70/ 36; IIC 75/ 15

Câmpiile Banatului IIC 58/ 56

Căpăţânii IIC 55/ 62; IIC 58/ 44; IIC 70/ 55, 61; IIC 78/ 13

Ceahlău IIC 1999-12

Cernei IIC 2001-11

cetăţi IIC 53/ 17; IIC 71/3, 11; IIC 75/ 15; IIC 77/ 15; IIC 78/ 28; IIC 79/ 30

Cindrel IIC 78/ 28

Ciucaş IIC 1998-11, IIC 62/ 48

Codru IIC 68/ 26

Cozia IIC 56/ 39

Culoarul Rucăr-Bran IIC 58/ 22; IIC 75/ 15

Defileul Lăpuşului IIC 62/ 3

Depresiunea Almaş IIC 51/ 37; IIC 52/ 59

Dobrogea IIC 52/ 57; IIC 55/ 3; IIC 57/ 53; IIC 58/ 35; IIC 62/ 71; IIC 77/ 15, 33; IIC 78/ 38; IIC 79/ 21,30

echipament IIC 2001-08, IIC 56/ 32

escaladă IIC 2001-01, IIC 2001-06, IIC 2001-09, IIC 2001-11, IIC 52/ 50

Făgăraşului IIC 1997-01, IIC 1998-03, IIC 1998-05, IIC 1999-01, IIC 1999-03, IIC 2000-02, IIC 2000-03, IIC 2000-08, IIC 2000-09, IIC 2001-04, IIC 2001-06, IIC 2001-08, IIC 2001-10, IIC 56/ 55; IIC 57/ 3; IIC 59-61; IIC 67; IIC 70/ 10; IIC 75/ 61; IIC 76/ 66; IIC 81/ 10; IIC 82/ 47,63,82,83

faună IIC 51/ 26; IIC 52/ 11,19, 46; IIC 53/ 45; IIC 55/ 6, 11, 37, 47; IIC 56/ 22, 30, 34, 36; IIC 58/ 30; IIC 62/ 43; IIC 63-66; IIC 68/ 45; IIC 70/ 5, 8; IIC 71-73

fenomene IIC 70/ 10

floră, vegetaţie IIC 51/ 26; IIC 52/ 21, 29,32,37, 39, 40, 42, 43, 45, 46; IIC 53/ 9, 11, 16, 22,44,45,46; IIC 54/ 14,16, 44; IIC 55/ 7, 8, 9, 34, 50, 64, 70; IIC 56/ 17, 18, 25, 37, 41, 50; IIC 57/ 49; IIC 58/ 61; IIC 59-61; IIC 62/ 35, 43; IIC 63-66; IIC 69/ 36; IIC 71-73; IIC 74; IIC 79/ 7-13,53-

57,66-68,72; IIC 81

Gilău IIC 2000-06, IIC 2000-07

Gutâi IIC 54/ 1, 41; IIC 69/ 3

Iezer-Păpuşa IIC 2000-08, IIC 51/ 31

Igniş IIC 57/ 10, 14; IIC 74/ 40, 45; IIC 77/ 44, 51; IIC 78/ 20; IIC 81/ 4

istoria Alpinet IIC 2001-10, IIC 52/ 3; IIC 53/ 44

Latoriţei IIC 52/ 65; IIC 53/ 24

Lăpuş IIC 54/ 3, 18

Leaota IIC 1998-04, IIC 51/ 34; IIC 58/ 3

Locvei IIC 57/ 60; IIC 78/ 3

Lotru IIC 57/ 42; IIC 68/ 50, 52; IIC 74/ 66; IIC 79/ 3

Maramureşului IIC 2000-11, IIC 55/ 29; IIC 62/ 60; IIC 70/ 11; IIC 78/ 56; IIC 81/ 48

Maramureşul istoric IIC 54/ 28, 46; IIC 68/ 35

Măcin IIC 2000-11, IIC 52/ 4, 50; IIC 68/ 3, 21; IIC 69/ 36; IIC 74/ 64; IIC 82/ 39,44

mănăstirile Neamţului IIC 56/ 5

Meseş IIC 62/ 35

Muntele Mare IIC 2000-06, IIC 2000-07

munţii lumii IIC 69/ 47

Nepal IIC 2000-03s

Oaş IIC 70/ 64

Obcina Mare IIC 54/ 50; IIC 69/ 33; IIC 75/ 47; IIC 76/ 61; IIC 79/ 58; IIC 81/ 45

Obcina Mestecăniş IIC 77/ 59

Pakistan IIC 2001-04

parapantă IIC 57/ 18; IIC 81/ 4

Parâng IIC 1999-04, IIC 1999-05, IIC 2001-08, IIC 70/ 3; IIC 74/ 3,19; IIC 75/ 3; IIC 77/ 3; IIC 81/33, 44

Pădurea Craiului IIC 2001-04, IIC 75/ 28

Penteleu IIC 62/ 59

Piatra Craiului IIC 1998-06, IIC

Descoperă - pe www.alpinet.org -
amintirile pe care nu le-ai luat cu tine

Lacul Boboci şi Cheile Tătarului (Munţii Bucegi).
foto: Anca Rizea

1998-08, IIC 1998-09, IIC 1999-07, IIC 2000-10, IIC 2001-02, IIC 2001-05, IIC 2001-11, IIC 51/ 28; IIC 57/ 29, 35

Piatra Mare IIC 70/ 5

Podişul Someşan IIC 53/ 17; IIC 58/ 25; IIC 74/ 50

Podul Calului IIC 62/ 59

Poiana Ruscă IIC 1998-09

rafting IIC 68/ 35, 43

Retezat IIC 1998-01, IIC 1998-02, IIC 1998-07, IIC 1999-02, IIC 2000-01, IIC 2001-09, IIC 71-73; IIC 81/ 10

Rodnei IIC 1999-06, IIC 1999-08, IIC 2000-05, IIC 74/ 32, IIC 81/55,65,76,78; IIC 82/ 4,21

schi IIC 55/ 71; IIC 56/ 29

Siriu IIC 69/ 18; IIC 79/ 41

speologie IIC 1998-09, IIC 51/ 3; IIC 52/ 57; IIC 55/ 3; IIC 57/ 30; IIC 58/ 22; IIC 59-61; IIC 62/ 71; IIC 63-66; IIC 67; IIC 69/ 33; IIC 70/ 33, 36; IIC 74/ 19, 50; IIC 75/ 28, 47; IIC 76/ 24; IIC 77/ 59; IIC 78/ 3,38; IIC 79/ 28-29; IIC 80; IIC 81/ 76,78; IIC 82/ 21,83,84

Stânişoara IIC 56/ 5

Suhard IIC 82/ 22

S.U.A. IIC 1997-04, IIC 1998-12s, IIC 55/ 74

Subcarpaţii Buzăului IIC 51/ 19

Subcarpaţii sudici IIC 69/ 28

Subcarpaţii Vrancei IIC 51/ 3

Şureanu IIC 54/ 53; IIC 70/ 25,33, 36; IIC 76/ 24

Trascău IIC 2001-05

Descoperă - pe www.alpinet.org - cum iarba devine albă şi gustoasă.

La o stână din Obcinele Bucovinei.
foto: Eliza Roibu

Turcia IIC 69/ 47

Ţara Bârsei IIC 56/ 34

Ţara Chioarului IIC 68/ 43; IIC 75/ 50

Ţara Codrului IIC 79/ 50

Ţara Oaşului IIC 76/ 55

Ţibău IIC 79/ 61

Ţibleş IIC 53/ 3; IIC 57/ 18

vegetaţie IIC 75/ 67; IIC 76/ 43,55; IIC 39,44

Vlădeasa IIC 1999-11

Vrancei IIC 62/ 59

vulcani noroioşi IIC 51/ 19; IIC 58/ 56

Ică Giurgiu

Descoperă - pe www.alpinet.org -
momentele pentru care nu eşti pregătit.

Pe Vârful Toaca (Munţii Ceahlău).
foto: Gabriel Panaite

www.muntiicarpati.org
ghid montan la zi;
hărţi în premieră; fotografii de neuitat

www.cluburimontane.org
parteneri de drumeţie; chiar lângă tine

www.salvamont.org
ture mai sigure;
accidente evitate